

Fakulta managementu a ekonomiky

Disertační práce

Využití účetních informací pro řízení podniku

Autor Ing. Eva Hýblová

Obor 6208V Management a ekonomika

Školitel Doc. Ing. Josef Hurta, CSc.

2005

Poděkování

Děkuji všem, kteří mi radami, připomínkami či povzbuzením pomohli k napsání této práce...

Autorka

OBSAH PRÁCE

OBSAH PRÁCE	5
1 ABSTRACT.....	7
2 ABSTRAKT	8
3 SEZNAM TABULEK	9
4 SEZNAM OBRÁZKŮ.....	11
5 SEZNAM ZKRATEK	12
6 PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POJMŮ PODLE IAS/IFRS	13
7 SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	18
7.1 Úvod	18
7.2 Význam a funkce účetnictví.....	18
7.2.1 Vlastníci podniku	20
7.2.2 Věřitelé podniku	21
7.2.3 Vedení podniku	21
7.2.4 Zaměstnanci podniku	22
7.3 Regulace účetnictví	22
7.4 Harmonizace účetnictví.....	22
7.4.1 Mezinárodní účetní standardy	23
7.5 Přejít na výkazy v souladu s IAS/IFRS	24
7.5.1 IFRS 1.....	25
7.5.2 Příprava implementace Mezinárodních standardů účetního výkaznictví	25
7.6 Finanční řízení.....	26
7.6.1 Ekonomická přidaná hodnota.....	27
8 CÍL DISERTAČNÍ PRÁCE	32
9 ZVOLENÉ METODY ZPRACOVÁNÍ.....	33
10 HLAVNÍ VÝSLEDKY PRÁCE	36
10.1 Postup práce	36
10.1.1 Kritéria pro výběr vzorku podniků.....	36
10.1.2 Výběr ukazatelů hospodaření.....	37
10.2 Rozdíly mezi českou účetní legislativou a IAS/IFRS ve vybraných oblastech.....	37
10.3 Vliv rozdílů na ukazatele.....	47
10.3.1 Postup převodu ukazatelů na srovnatelnou bázi	47
10.3.2 Převody podniků.....	61
10.3.3 Vyhodnocení převodu podniků	71
10.4 Vliv rozdílů na vypovídací schopnost účetních závěrek, na ukazatele finanční výkonnosti podniku.....	73
10.4.1 Uznávání položek účetní závěrky	73
10.4.2 Oceňování majetku a závazků.....	74
10.5 Vliv rozdílů na propočet ekonomické přidané hodnoty.....	74

10.6	Doporučení pro vzájemné srovnání jednotlivých konceptů účetnictví a jejich vypovídací schopnosti	77
10.6.1	Vliv rozdílů na finanční řízení podniku	77
10.7	Srovnání výsledků s hypotézami	78
10.8	Diskuse	79
11	PŘÍNOS PRÁCE PRO VĚDU A PRAXI	80
12	ZÁVĚR	81
	PŘÍLOHA A – PŘÍPADOVÁ STUDIE, PŘEVOD ÚČETNÍ ZÁVĚRKY Z ČÚP NA IFRS	82
	PŘÍLOHA B - PŘEHLED MEZINÁRODNÍCH ÚČETNÍCH STANDARDŮ (IAS/IFRS) PLATNÝCH OD 1.1.2005	97
	PŘÍLOHA C - SROVNÁNÍ ČESKÉ ÚČETNÍ LEGISLATIVY PRO PODNIKATELE S IAS/IFRS	98
	PŘÍLOHA D – PODKLADY PRO STATISTICKÉ ZPRACOVÁNÍ	107
	PŘÍLOHA E – REGRESNÍ A KORELAČNÍ ANALÝZA	108
	LITERATURA	115
	SEZNAM PUBLIKACÍ AUTORA	118
	CURRICULUM VITAE	120

1 ABSTRACT

At present, demands on the business management have been increasing. This is due to a big competition in the market economy. A prerequisite for a successful management is acquiring and using information.

It is accounting that is an important source of information. It is an activity comprising the acquisition, classification, and assessment of information on economic processes. It provides information to the business management, investors, business partners, banks, the state and like.

In acquiring the information, basic financial reporting is used, namely, a balance sheet, an income statement, a cash flow statement. To complete this a supplement a financial statements is used. All the statements are linked up with one another.

The profit is an important indicator for the assessment of the enterprise. Information on its amount and composition is given in the income statement. In the double - entry bookkeeping the profit reported does not equal the amount of cash. This is because cost and income that arise in the enterprise do not always mean a decrease or an increase in the cash. The enterprise can make a profit and have little cash. Information on the cash is given in the cash flow statement. The balance sheet gives information both on the state of the enterprise possessions and the sources of financial them. In the supplement to the financial statements, there is information on facts that have significantly influenced the business activities of the enterprise.

There is a problem in Czech enterprises, namely, an inadequate use of accounting. Many of them only consider the accounting to serve as a source of data for a tax return. Its managing role is undervalued. In advanced countries, accounting is considered a significant discipline. An analysis of accounting outputs forms a basis for important economic decisions.

The Czech accounting is now experiencing a fast development. On the one hand, the role of accounting both in the management and the decision-making is being strengthened. On the other hand, harmonisation of accounting occurs. The harmonisation is a process of co-ordinating Czech accounting policies with those in other European countries. The harmonisation is not only a Czech problem, it is in progress in the whole of Europe. It is necessary to co-ordinate the national organisation of accounting with European Union Guidelines, International Accounting Standards, and American Generally Accepted Accounting Principles.

Changes in Czech accounting policies are expected to appear in a new Act on Accounting. The Act will be in force starting form January 1, 2004. Al changes made in the new Act are aimed at accomplishing the principle of "fair and true presentation" of activities in enterprises.

2 ABSTRAKT

Postavení podniků v rozvíjejícím se tržním hospodářství je velmi složité. Na domácích i světových trzích existuje silná konkurence, která se však rychle mění. Firmy přicházejí, odcházejí, mění se zákazníci. Současně se rychle rozvíjí nové technologie a výrobky. Aby podniky uspěly v současném i v budoucím konkurenčním boji, je třeba změnit jejich systém řízení, strukturu i chování na trhu.

Všechny procesy probíhající v podnicích je třeba řídit. Významným východiskem řízení jsou informace. Úlohu získávání, třídění a vyhodnocování informací plní právě účetnictví, které je základním zdrojem informací o ekonomických procesech. Poskytuje informace jak pro management podniků, pro akcionáře, ale i pro externí uživatele, mezi které patří například investoři na kapitálovém trhu, obchodní partneři, banky, stát, věřitelé apod. Dobře vedené účetnictví, správně sestavená účetní závěrka a výroční zpráva poskytuje informace i signály o stávajících a budoucích obtížích jednotlivých podniků.

Problémem je nedocenění úlohy účetnictví. Z pohledu veřejnosti, ale také i podnikatelů, ekonomů nebo i politiků se můžeme setkat s neznalostí nebo se zkreslenými představami o úloze účetnictví. Velmi často je mu přisuzována pouze role podkladů pro daňová přiznání, o úloze řídicí není řeč.

Účetnictví ve vyspělých zemích je považováno za významnou disciplínu, analýza výstupů z účetnictví je podkladem pro důležitá ekonomická rozhodnutí a transakce.

Vývoj, kterým v současné době prochází české účetnictví je významný. Na jedné straně jde o zvyšování významu účetnictví a jeho využívání při řízení podniku. Další vývoj souvisí s harmonizací, tzn. sladěním českých účetních předpisů s direktivami Evropské unie, Mezinárodními účetními standardy (International Accounting Standards) a americkými všeobecně uznávanými účetními zásadami (Generally Accepted Accounting Principles).

Změny ve vedení účetnictví jsou legislativně upraveny v novém zákoně o účetnictví s platností od 1.1.2004. Tato novela znamená další krok v opuštění podrobných norem a předpisů, a důsledněji se zabývá správností vykázaných údajů a věrohodností hospodářského výsledku. Je zřejmé, že informace získávané z účetnictví budou stále více naplňovat zásadu "věrného a pravdivého zobrazení" činnosti podniků a tím vzroste jejich využitelnost při řízení.

3 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. Propočet operativních aktiv.	30
Tabulka 2. Propočet NOPAT.	31
Tabulka 3. Kritéria rozdělení malých a středních podniků.	37
Tabulka 4. Zřizovací výdaje, úpravy rozvahy v roce 2002, tis. Kč.	49
Tabulka 5. Zřizovací výdaje, úpravy rozvahy v roce 2003, tis. Kč.	49
Tabulka 6. Zřizovací výdaje, srovnání rozvahy, tis. Kč.	49
Tabulka 7. Zřizovací výdaje, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.....	50
Tabulka 8. Leasingová tabulka, tis. Kč.	51
Tabulka 9. Odpisy, tis. Kč.	51
Tabulka 10. Leasing, úpravy rozvahy v roce 2002, tis. Kč.	52
Tabulka 11. Leasing, úpravy rozvahy v roce 2003, tis. Kč.	52
Tabulka 12. Leasing, srovnání rozvahy, tis. Kč.	52
Tabulka 13. Leasing, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.....	53
Tabulka 14. Odpisy, tis. Kč.	54
Tabulka 15. Opravy, úpravy rozvahy v roce 2002, tis. Kč.	55
Tabulka 16. Opravy, úprava rozvahy v roce 2003, tis. Kč.	55
Tabulka 17. Opravy, srovnání rozvahy, tis. Kč.	55
Tabulka 18. Opravy, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.....	56
Tabulka 19. Výnosy, úpravy rozvahy v roce 2003, tis. Kč.	57
Tabulka 20. Výnosy, srovnání rozvahy, tis. Kč.	57
Tabulka 21. Výnosy, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.....	58
Tabulka 22. Přecenění dlouhodobého majetku, tis. Kč.	58
Tabulka 23. Přecenění majetku, úpravy rozvahy v roce 2003, tis. Kč.	59
Tabulka 24. Přecenění majetku, srovnání rozvahy, tis. Kč.	59
Tabulka 25. Přecenění majetku, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.....	59
Tabulka 26. Souhrn změn, srovnání rozvahy, tis. Kč.	60
Tabulka 27. Souhrn změn, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.....	61
Tabulka 28. Podnik A, srovnání rozvahy, tis. Kč.	61
Tabulka 29. Podnik A, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %... 62	62
Tabulka 30. Podnik B, srovnání rozvahy, tis. Kč.	63
Tabulka 31. Podnik B, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %... 64	64
Tabulka 32. Podnik C, srovnání rozvahy, tis. Kč.	65
Tabulka 33. Podnik C, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %... 66	66
Tabulka 34. Podnik D, srovnání rozvahy, tis. Kč.	67
Tabulka 35. Podnik D, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %... 68	68
Tabulka 36. Podnik E, srovnání rozvahy, tis. Kč.	69
Tabulka 37. Podnik E, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %... 70	70

Tabulka 38. Vliv rozdílů v uznávání položek účetní závěrky na hodnotu ukazatelů.	73
Tabulka 39. Vliv rozdílů oceňování položek účetní závěrky na hodnotu ukazatelů.	74
Tabulka 40. Propočet NOA.	76
Tabulka 41. Propočet NOPAT.	77
Tabulka 42. Číselný převod výsledovky, údaje v tis. Kč.	85
Tabulka 43. Přepočet leasingu v souladu s IFRS, údaje v tis. Kč	91
Tabulka 44. Číselný převod aktiv, údaje v tis. Kč	92
Tabulka 45. Číselný převod pasiv, údaje v tis. Kč.	95
Tabulka 46. Ukazatele rentability a zadluženosti v souladu s ČÚP za rok 2002 a 2003, údaje v %.	107
Tabulka 47. Ukazatele rentability a zadluženosti v souladu s IFRS, za rok 2002 a 2003, údaje v %.	107

4 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1. Účetnictví jako zdroj informací pro rozhodování uživatelů.[3].....	20
Obrázek 2. Podnik A, rentabilita celkového kapitálu	62
Obrázek 3. Podnik A, rentabilita vlastního kapitálu	62
Obrázek 4. Podnik A, rentabilita dlouhodobého kapitálu.....	63
Obrázek 5. Podnik A, podíl vlastního a cizího kapitálu	63
Obrázek 6. Podnik B, rentabilita celkového kapitálu	64
Obrázek 7. Podnik B, rentabilita vlastního kapitálu	64
Obrázek 8. Podnik B, rentabilita dlouhodobého kapitálu.....	65
Obrázek 9. Podnik B, poměr vlastního a cizího kapitálu	65
Obrázek 10. Podnik C, rentabilita celkového kapitálu	66
Obrázek 11. Podnik C, rentabilita vlastního kapitálu	66
Obrázek 12. Podnik C, rentabilita dlouhodobého kapitálu.....	67
Obrázek 13. Podnik C, poměr vlastního a cizího kapitálu	67
Obrázek 14. Podnik D, rentabilita celkového kapitálu	68
Obrázek 15. Podnik D, rentabilita vlastního kapitálu.....	68
Obrázek 16. Podnik D, rentabilita dlouhodobého kapitálu.....	69
Obrázek 17. Podnik D, poměr vlastního a cizího kapitálu	69
Obrázek 18. Podnik E, rentabilita celkového kapitálu.....	70
Obrázek 19. Podnik E, rentabilita vlastního kapitálu	70
Obrázek 20. Podnik E, rentabilita dlouhodobého kapitálu	71
Obrázek 21. Podnik E, poměr vlastního a cizího kapitálu.....	71
Obrázek 22. Bodový graf U_{102} vs. V_{102}	108
Obrázek 23. Bodový graf U_{103} vs. V_{103}	108
Obrázek 24. Bodový graf U_{202} vs. V_{202}	109
Obrázek 25. Bodový graf U_{203} vs. V_{203}	109
Obrázek 26. Bodový graf U_{302} vs. V_{302}	110
Obrázek 27. Bodový graf U_{303} vs. V_{303}	110
Obrázek 28. Bodový graf U_{402} vs. V_{402}	111
Obrázek 29. Bodový graf U_{403} vs. V_{403}	111
Obrázek 30. Bodový graf U_{10203} vs. V_{10203}	112
Obrázek 31. Bodový graf U_{20203} vs. V_{20203}	112
Obrázek 32. Bodový graf U_{30203} vs. V_{30203}	113
Obrázek 33. Bodový graf U_{40203} vs. V_{40203}	113

5 SEZNAM ZKRATEK

ČÚP	České účetní předpisy
IAS/IFRS	International Accounting Standards, Mezinárodní účetní standardy / International Financial Reporting Standards, Mezinárodní standardy účetního výkaznictví.
US GAAP	Generally Accepted Accounting Principles - Všeobecně uznávané účetní zásady
SA	Stálá aktiva
OA	Oběžná aktiva
VK	Vlastní kapitál
D	Dluhy (závazky)
VH	Výsledek hospodaření
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DM	Dlouhodobý majetek
ROA	Rentabilita celkového kapitálu
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
ROI	Rentabilita dlouhodobého cizího kapitálu

6 PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POJMŮ PODLE IAS/IFRS

Aktiva	Představují pro účetní jednotku budoucí ekonomický prospěch, mají schopnost přispět v budoucnu přímo nebo nepřímo k přírůstku finančních prostředků podniku, jsou výsledkem minulých transakcí, není důležité mít vlastnické právo k aktivu, ale mít pod kontrolou užitek, který aktivum přináší. Podmínkou zobrazení aktiva je jistota budoucího ekonomického užitku a spolehlivost jeho ocenění.
Aktivní trh	Trh na kterém platí, že položky, se kterými se obchoduje jsou stejnorodé, obvykle je možno najít kupující a prodávající ochotné uskutečnit obchodní transakci a informace o cenách jsou veřejně dostupné.
Celopodniková aktiva	Aktiva jiná než goodwill, která přispívají budoucím peněžním tokům jak posuzované peněžotvorné jednotky, tak i ostatním peněžotvorným jednotkám.
Cizí měna	Měna odlišná od měny země, kde podnik působí.
Čistá investice do leasingu	Hrubá investice do leasingu minus nerealizovatelný finanční výnos.
Čistá investice v zahraničním subjektu	Podíl vykazující společnosti na čistých aktivech tohoto subjektu.
Čistá prodejní cena	Částka, kterou lze získat z prodeje aktiva při transakci za obvyklých podmínek, mezi informovanými a ochotnými stranami, minus náklady pozbytí.
Doba leasingu	Nevypověditelná doba, na kterou má nájemce dohodnutý leasing aktiva a jiné lhůty, po které má nájemce opci pokračovat v leasingu aktiva, za úhradu nebo bez ní, přičemž na počátku leasingu je jisté, že tuto možnost využije.
Doba použitelnosti	Období, během kterého se očekává, že aktivum bude používáno podnikem, nebo doba potřebná pro očekávaný objem výroby nebo podobných jednotek, které budou podnikem z aktiva získány.
Finanční leasing	Leasing, který přenáší v podstatě všechna rizika a odměny spojené s vlastnictvím aktiva. Vlastnické právo může, ale i nemusí být nakonec převedeno.
Hodnota z užívání	Současná hodnota odhadovaných budoucích peněžních toků, u nichž se očekává, že je položka bude vytvářet v podnikání.
Hodnota z užívání aktiva	Současná hodnota odhadovaných budoucích peněžních toků u nichž se očekává, že vzniknou ze

Chyby minulých období	stálého užívání aktiva a z jeho pozbytí na konci jeho doby použitelnosti. Chyby, vyskytující se v minulých účetních závěrkách, které jsou tak podstatné, že účetní závěrky jednoho nebo více přechozích období nemohou být považovány za spolehlivé.
Implicitní úroková míra leasingu	Diskontní sazba, která se stanoví na počátku leasingu tak, aby se souhrn současné hodnoty minimálních leasingových plateb a nezaručené zbytkové hodnoty rovnal reálné hodnotě pronajatého aktiva.
Kurzový rozdíl	Rozdíl vzniklý z přepočtu jedné měny na měnu jinou za použití různých kurzů.
Leasing	Dohoda, kdy pronajímatel poskytuje nájemci právo užívat aktivum po stanovenou dobu za jednorázovou platbu nebo řadu plateb po smluvené období.
Měna vykazování Mimosmluvní závazek	Měna používaná při prezentaci účetní závěrky. Závazek, který vzniká z takových aktivit podniku, kdy podnik dává zavedeným způsobem chování v minulosti, zveřejněnými pravidly nebo dostatečně rozšířeným oznámením třetím stranám najevo, že uzná své konkrétní závazky a v důsledku toho vytvořil u třetích stran očekávání, že závazky budou splněny.
Minimální leasingové platby	Platby během trvání leasingu, které se nájemce zavázal uhradit plus další částky (v případě nájemce částky, které se zavázala uhradit strana spojená s nájemcem, v případě pronajímatele zbytková hodnota, kterou uhradí nájemce nebo strana spojená s nájemcem).
Náklady	Snížení ekonomického užitku, které se projeví buď snížením budoucí užitečnosti aktiv nebo nárůstem dluhů, k němuž došlo v průběhu účetního období jiným způsobem než odčerpáním vlastníky. Podmínkou zobrazení nákladů je spolehlivost měření a dostatečný stupeň jistoty snížení ekonomického užitku.
Náklady pozbytí	Přírůstkové náklady přímo přiřaditelné pozbytí aktiva, s výjimkou finančních nákladů a nákladů na daň ze zisku.
Nehmotné aktivum	Identifikovatelné nepeněžní aktivum, které nemá hmotnou podstatu a které je drženo za účelem použití ve výrobě nebo dodávkách zboží či služeb, pro účely pronájmu jiným subjektům nebo pro účely správy a

Nerealizovatelný finanční výnos	řízení. Rozdíl mezi souhrnem minimálních leasingových plateb při finančním leasingu z hlediska pronajímatele a současnou hodnotou minimálních leasingových plateb při implicitní úrokové míře leasingu.
Nezaručená zbytková hodnota	Část zbytkové hodnoty najatého aktiva, jejíž realizace pronajímatelem není zaručena, nebo je zaručena pouze stranou spojenou s pronajímatelem.
Odepisovatelná částka	Náklad aktiva nebo jiná částka zastupující náklad v účetní závěrce, minus jeho zbytková hodnota.
Operativní leasing	Jiný leasing než finanční.
Peněžitá jednotka	Nejmenší zjištěitelná skupina aktiv, která vytváří peněžní přítoky ze stálého užívání, které jsou výrazně nezávislé na peněžních přítocích z jiných aktiv nebo skupin aktiv.
Peněžní položky	Držené peníze, aktiva nebo závazky, které budou inkasovány nebo uhrazeny ve fixních peněžních částkách nebo peněžních částkách, které lze stanovit, například pohledávky z obchodního styku, závazky z obchodního styku nebo úvěry.
Podmíněné aktivum	Pravděpodobné aktivum, které vzniklo jako důsledek události v minulosti a jeho existence bude potvrzena tím, že dojde nebo nedojde k nejistým událostem, které nejsou plně pod kontrolou podniku. Podmíněné aktivum se nezveřejňuje v rozvaze.
Podmíněný závazek	Pravděpodobný závazek, který vznikl jako důsledek události v minulosti a jehož existence bude potvrzena tím, že dojde nebo nedojde k nejistým událostem, které nejsou plně pod kontrolou podniku nebo už existující závazek není vykázan, protože není pravděpodobné že k vyrovnání závazku bude nezbytný odtok prostředků vyjadřujících ekonomický prospěch nebo částka závazku nemůže být s dostatečnou spolehlivostí vyčíslena. Podmíněný závazek se nezveřejňuje v rozvaze.
Pozemky, budovy, zařízení	Hmotná aktiva, která podnik drží z důvodu používání ve výrobě nebo zásobování zbožím či službami, pro pronájem jiným, nebo k administrativním účelům a očekává se, že budou používány více než jedno období.
Prospektivní aplikace	Znamená uplatnění nového účetního pravidla od data přijetí na budoucí transakce a události.
Prováděcí měna	Měna hlavního ekonomického prostředí, kde podnik

Přírůstková výpůjční úroková sazba u nájemce	působí. Úroková míra, kterou by nájemce zaplatil za podobný leasing, nebo kterou by musel nájemce přijmout v případě, že by si vypůjčil prostředky nezbytné pro koupi aktiva na stejně dlouhé období s podobnou zárukou.
Reálná hodnota aktiv	Částka, za niž aktivum může být směněno mezi znalými a ochotnými stranami při transakcích za obvyklých podmínek.
Rezerva	Závazek s nejistým časovým rozvrhem a výší.
Směnný kurz	Směnný poměr dvou měn.
Smluvní závazek	Závazek, který vzniká ze smlouvy, právních předpisů nebo ostatních uplatnění zákonů.
Účetní hodnota	Částka, v níž je aktivum vykázáno v rozvaze po odečtení oprávek a kumulovaných ztrát ze snížení jeho hodnoty.
Účetní pravidla	Specifické principy, základny, konvence, postupy a praktiky přijaté podnikem pro přípravu a předkládání účetní závěrky.
Událost zakládající závazek	Událost, která zakládá smluvní nebo mimosmluvní závazek jehož důsledkem je skutečnost, že podnik nemá jinou možnost, než jej splnit.
Vlastní kapitál	Zbytkový podíl na aktivech podniku po odečtení všech dluhů.
Výnosy	Zvýšení ekonomického užitku, které se projeví buď zvýšením aktiv nebo snížením dluhů, k němuž došlo v průběhu účetního období jiným způsobem než vkladem vlastníků. Podmínkou zobrazení výnosů je spolehlivost měření a dostatečný stupeň jistoty zvýšení ekonomického užitku.
Vývoj	Využití výsledků výzkumu nebo jiných poznatků k navrhování nových nebo zdokonalených materiálů a výrobků před zahájením jejich komerčního využití.
Výzkum	Původní plánované zkoumání prováděné s cílem získávat nové vědecké nebo technické poznatky a vědomosti.
Zahraniční jednotka	Dceřiný, přidružený, společný podnik nebo pobočka vykazujícího podniku, jehož činnosti jsou umístěny nebo prováděny v jiné zemi, než je země vykazujícího podniku.
Zaručená zbytková hodnota	Je v případě nájemce ta část zbytkové hodnoty, která je zaručena nájemcem nebo stranou spojenou

s nájemcem a v případě pronajímatele ta část zbytkové hodnoty, která je zaručena nájemcem nebo stranou spojenou s nájemcem.

Zásoby

Aktiva držena za účelem prodeje v běžném podnikání, ve výrobním procesu určená k prodeji, ve formě materiálu nebo obdobných dodávek, které se spotřebují ve výrobním procesu nebo při poskytování služeb nebo zboží zakoupené k dalšímu prodeji, pozemky a jiný majetek určený k prodeji.

Závazek

Současná povinnost podniku, která vznikla jako důsledek minulých událostí a která naopak v budoucnu vyvolá odliv ekonomických užitků. Podmínkou zobrazení závazku je dostatečná pravděpodobnost budoucího odlivu ekonomických prostředků a spolehlivost jeho ocenění.

**Závěrkový kurz
Zbytková hodnota
aktiv**

Okamžitý směnný kurz k rozvahovému dni.
Čistá částka, kterou podnik očekává, že získá za dané aktivum na konci doby jeho použitelnosti po odečtení předpokládaných nákladů souvisejících s jeho vyřazením.

**Zisk
Změny v účetním
odhadu**

Měřítko výkonnosti.
Úpravy účetních hodnot aktiv nebo závazků, které souvisí se zpřesněním původních předpokladů vedení podniku.

**Zpětná
(retrospektivní)
aplikace
Zpětně ziskatelná
částka
Ztráta ze snížení
hodnoty**

Účetní pravidla jsou aplikována tak, jak by platila vždycky.
Vyšší z čisté prodejní ceny aktiva a jeho hodnoty z užívání.
Částka, o kterou účetní hodnota převyšuje zpětně ziskatelnou částku.

7 SOUČASNÝ STAV ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

7.1 Úvod

Vstupem ČR do Evropské unie dochází k zásadní změně pro všechny české společnosti, které jsou emitenty cenných papírů registrovaných na regulovaném (veřejném) trhu cenných papírů v Evropské unii. Všechny tyto podniky musí pro sestavení svých nekonsolidovaných i konsolidovaných účetních závěrek povinně používat IFRS místo českých účetních předpisů, které musí poprvé zveřejnit za rok 2005.

Jaký bude dopad přechodu na Mezinárodní standardy účetního výkaznictví? Když se jistá společnost nedávno rozhodla poprvé sestavit svou účetní závěrku podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví, byla nemile překvapena zjištěním, že míra návratnosti investic klesla z 16 % na 3 %. Teprve v tomto okamžiku si vedení společnosti uvědomilo, že přechod na IFRS znamená mnohem více než formální přepočítání číselných údajů[38].

Přechodem na IFRS, který znamená změnu základních účetních zásad, bude trh bude dostávat úplně jinak připravené informace. Pro mnoho společností proto přechod na IFRS znamená zásadní změny, které zasáhnou všechny obchodní transakce od vztahů s investory až po každodenní postupy a mohou ovlivnit nejen životaschopnost některých výrobků, ale i vykazovanou ziskovost celého podniku.

„Informace jsou stavebním kamenem kapitálových trhů“, tvrdí v úvodu své knihy „Jak upevnit důvěru veřejnosti“ její autoři, generální ředitel PricewaterhouseCoopers Samuel A. DiPiazza a Bob Eccles. Výkonnost globálního kapitálového trhu závisí na tom, budou-li včas dostupné transparentní, srovnatelné a relevantní informace, které požadují investoři a analytici, a další zainteresované subjekty, například zaměstnanci, dodavatelé, zákazníci, věřitelé a nevládní organizace. Ti všichni potřebují pro svá rozhodování co nejvyšší kvalitu informací. Nemají přitom zájem jenom o informace uveřejněné jednou společností. Potřebují být schopni tuto společnost snadno porovnat i s jejími konkurenty bez ohledu na to, v které části světa sídlí či působí [38].

7.2 Význam a funkce účetnictví

Mezi ekonomické disciplíny, které slouží pro sběr, třídění, transformaci a poskytování informací,¹ podstatných pro rozhodování na všech úrovních řízení podniku, patří **finanční účetnictví a výkazy, manažerské účetnictví, rozpočetnictví, podniková statistika a rozbor**y.

¹ Informace jsou data, kterým jejich příjemce přisuzuje určitý význam na základě poznatků, znalostí, vědomostí a zkušeností, kterými disponuje. [27]

Účetnictví zobrazuje všechny aktivity které v podniku probíhají a ovlivňují finanční pozici a výkonnost podniku a zároveň je spojuje do systému, který postihuje všechny významné souvislosti. Udává informace o:

- **majetku** podniku (druhy majetku, jeho ocenění, opotřebení, složení),
- **zdrojích pořízení** majetku (vlastních zdrojích, cizích zdrojích, zdrojích krátkodobých, dlouhodobých),
- **finanční situaci** podniku (jakého zisku podnik dosáhl v daném roce a jak ho rozdělil, zda je schopen hradit včas své dluhy) [9].

Náplň pojmu účetnictví je široká, v podstatě neexistuje všeobecně akceptovatelná definice. Pro příklad můžeme uvést tři nejznámější. První byla formulována Americkým institutem certifikovaných účetních ve formě standardu, ostatní jsou vybrány z definic, jež uvádí jako příklady Slovník účetních výrazů, vydaný Institutem účetních znalců Anglie a Walesu:

- Účetnictví je servisní činností. Jeho funkcí je zajišťovat o ekonomické entitě kvantitativní **informace** primárně finanční povahy, které jsou užitečné pro **rozhodování** v oblasti ekonomiky.
- Je vědou o sběru, záznamu, klasifikaci, sumarizaci a interpretaci finančních a jim obdobných **dat** takovým způsobem, aby mohla být činěna podnikatelská **rozhodnutí**. Je jazykem podnikatelské komunikace.
- Účetnictví se zabývá kvantifikací ekonomických jevů v peněžním vyjádření s cílem shromažďovat, zaznamenávat, oceňovat a sdělovat výsledky minulých událostí a napomoci **rozhodování** [9].

Všechny tři definice vyzdvihují informační funkci účetnictví. Zákon č. 563/1991 Sb. v aktuálním znění vymezuje předmět účetnictví v § 2 “účetní jednotky účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech, výnosech a o výsledku hospodaření”. Ze srovnání je patrné, že zaměření na informační funkci v českém zákonu chybí.

Podobně lze vymezit funkce, které by mělo účetnictví zajišťovat:

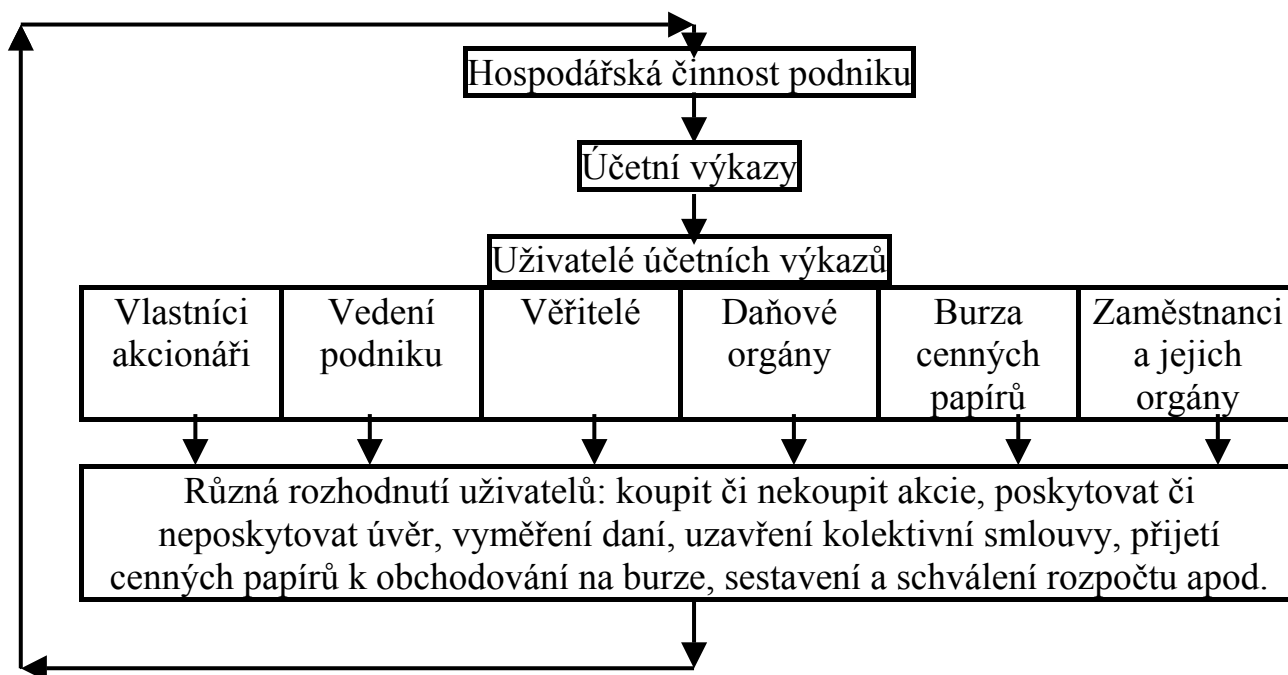
- **Podpora a rozšíření paměti vlastníka** – podnikatele. Jde o úkol, který účetnictví, po dlouhou dobu jediná písemná forma vedení soustavných záznamů o podnikových jevech, plnilo od samého počátku a bylo jistě jednou z významných příčin jeho vzniku.
- **Důkazní prostředek** při vedení sporů, zejména při uznávání ochrany práv věřitele před dlužníkem a dlužníka před věřitelem. Je jistě nepochybné, že např. soudy posuzují nároky podniků, které jsou doloženy řádně vedeným účetnictvím, průkaznými účetními knihami a doklady, oproti nárokům, kde taková dokumentace chybí.
- **Prostředek „skládání účtů“** – z titulu majetkové správy a celkové ochrany majetku vlastníka – investora. Tato funkce účetnictví se

rozvinula v souvislosti s rozvojem akciové formy podnikání, (poprvé v Anglii) a patří zcela prokazatelně mezi jeho základní funkce.

- Poskytovat podklady (informace) potřebné pro vyměření **daní**.
- Poskytovat všem zainteresovaným stranám (především pak investorům) spolehlivé informace o **podnikatelské zdatnosti** vedení podniku při plnění jeho základní podnikatelské funkce. To spočívá (omezíme-li se na výrobní podnik) v tom, aby vedení podniku zajistilo efektivní přeměnu na trhu získaných vstupních výrobních činitelů na takové výstupy (výrobky, práce a služby), které jsou na trhu požadovány zákazníky. Odtud lze odvodit, že základní a primární funkcí účetnictví je uspořádaně zajišťovat, měřit a hodnotit plnění této základní ekonomické funkce podniku, a to z hlediska prostředků do podniku vkládaných a výsledků dosažených za příslušné účetní období jejich použitím [3].

Účetnictví jako zdroj informací pro rozhodování uživatelů ukazuje obrázek 1.

Obrázek 1. Účetnictví jako zdroj informací pro rozhodování uživatelů.[3]

7.2.1 Vlastníci podniku

Vlastníci investují do podniku svůj kapitál proto, aby jej **zhodnotili**. Z toho plyne, že hlavním rozhodnutím, se kterým se musí vlastník kapitálu vypořádat je, zda kapitál do podniku investovat nebo ne. Z hlediska možnosti zajištění potřebných informací je třeba rozlišovat dvě kategorie vlastníků – investorů:

Vlastník či vlastníci mají **přímý přístup** ke všem informacím, které pro svoje rozhodování potřebují. Tato situace je charakteristická pro podniky, které vlastník přímo řídí. Jedná se spíše o menší podniky.

Vlastník či vlastníci **jsou odděleni** od výkonu bezprostředního řízení podniku. Jde obvykle o velké akciové společnosti, které mají velký počet

akcionářů, kteří svěřují řízení správní radě a dalším výkonným manažerům. Akcionář je postaven do situace rozhodovat o tom, zda koupit akcie nebo zda si je ponechat i nadále, nebo je prodat. Pro zhodnocení podnikatelského rizika potřebuje akcionář údaje o perspektivitě oboru, postavení společnosti, míře inovací (kterou lze zjistit například i z nákladů na vývoj výzkum), o spolehlivosti vykázaných aktiv, dluhů a vlastního kapitálu společnosti, likvidnosti aktiv, o poměru běžné tržní ceny aktiv společnosti na jednu vydanou akcii, který vyjadřuje krytí každé vydané akcie čistými aktivy podniku. Jeho porovnání s běžnou tržní cenou akcie lze využít jako jeden z ukazatelů pro hodnocení míry rizika spojeného s investováním akcionářů do akcií společnosti. Čím nižší je podíl čitých aktiv podniku na jednu akcii vzhledem k běžné tržní ceně, tím je riziko pro akcionáře větší a naopak.

Vedle podnikatelského rizika se akcionář stává spolunositelem dalšího, tzv. finančního rizika. Toto riziko vyplývá z finanční struktury podniku, tj. ze složení zdrojů financování (vlastních a cizích).

7.2.2 Věřitelé podniku

Věřitele podniku je třeba rozdělit na **krátkodobé a dlouhodobé**.

Do kategorie **krátkodobých** věřitelů lze zařadit ty, jejichž nároky je třeba uspokojit během roku, který následuje po sestavení rozvahy. Patří sem obchodní věřitelé, banky a finanční instituce poskytující krátkodobé úvěry. Z povahy nároků krátkodobých věřitelů vůči podniku vyplývá, že potřeba jejich informací se soustřeďuje na ty, které hodnotí schopnost podniku dostát svým závazkům v příslušných termínech. Základním zdrojem pro zjištění krátkodobé úvěruschopnosti je rozvaha. Podmínkou spolehlivosti zjišťování solventnosti a likvidity na podkladě rozvahy je vedle její spolehlivosti, důsledné vymezení krátkodobých aktiv (oběžných prostředků), u kterých se předpokládá přeměna na peněžní prostředky od aktiv dlouhodobých. Pro zjištění krátkodobé úvěruschopnosti podniku se používají ukazatele likvidity.

Dlouhodobé dluhy mají splatnost delší než jeden rok. Jejich splácení se rozděluje jednak na splátky jistiny a úroku, často bývají zajištěny některou položkou aktiv. Pro zjišťování dlouhodobé úvěruschopnosti podniku jsou třeba informace obsažené v rozvaze a z nich vyplývající poměrové ukazatele, jako je ukazatel poměru vlastních a cizích zdrojů a podobně. V této souvislosti jsou důležité i další informační zdroje, jako je výsledovka a výkaz cash flow.

7.2.3 Vedení podniku

Vedení podniku, které má hlavní zodpovědnost za **celkovou činnost** podniku a dosažení jeho cílů, je jedním z nejvýznamnějších uživatelů účetních informací. Informací z finančního účetnictví využívá především pro plánování, kontrolu a hodnocení celkové činnosti podniku jako ukazatele výnosnosti, solventnosti a likvidity podniku.

7.2.4 Zaměstnanci podniku

Pro zaměstnance je podnik jak zdrojem životní existence, tak prostředníkem jeho vlastního rozvoje a uplatnění. Mají proto zájem o informace, podle nichž by mohli posuzovat zajištěnost zaměstnání i do budoucna, výši odměn za práci ať již ve formě mezd, případně podílu na zisku, nebo dalších zaměstnaneckých požitků. O finanční výsledky mají zájem i příslušné odborové svazy, zejména při uzavírání kolektivních smluv. Pokud zaměstnanci vlastní zaměstnanecké akcie, vystupují i jako spoluvlastníci.

7.3 Regulace účetnictví

Při velkém množství uživatelů účetních informací je třeba, aby informace ve výkazech byly **objektivní, srozumitelné a srovnatelné** [13]. Proto věcná, případně i formální podoba účetních výkazů by měla být určitým způsobem upravena. Na národní úrovni je účetnictví určité země **regulováno** příslušnou státní či profesní institucí². Účetnictví může být regulováno právní formou, účetními standardy či jejich kombinací³.

7.4 Harmonizace účetnictví

Při postupující globalizaci není regulace na národní úrovni postačující. Se vznikem nadnárodních společností, které mají pobočky v různých zemích, je obtížné sestavovat účetní výkazy podle národních předpisů několika zemí a pro uživatele je složité jim porozumět. Národní úpravy finančního výkaznictví a účetnictví, které jsou rozdílné z důvodů odlišnosti ekonomických, politických, právních a společenských systémů je třeba zharmonizovat natolik, aby vypovídací schopnost účetních výkazů byla stejná [13].

Harmonizace je přibližování účetních pravidel a výkazů v té míře, aby účetní výkazy byly srozumitelné pro uživatele z různých zemí. Připouští dílčí odlišnosti národních předpisů používaných v různých zemích, pokud jsou vzájemně harmonizovány (mají stejnou vnitřní logickou strukturu), např. pomocí způsobů zveřejňování. Prohloubením harmonizace je **standardizace**, která je metodou sestavování účetních standardů, zajišťujících srovnatelnost účetních závěrek pomocí jednotných účetních pravidel, postupů a řešení uplatnitelných pro všechny stejné účetní případy. Je založena na principu, kdy stejné transakce budou posuzovány, účtovány a vykazovány shodně. Zajišťuje ve srovnání s harmonizací vyšší stupeň srovnatelnosti účetních závěrek.

² V České republice je touto institucí Ministerstvo financí.

³ Účetnictví v ČR je regulováno prostřednictvím zákona 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění zákona č. 575/2002 Sb. a 437/2003 Sb., vyhláškou 500/2002 Sb. se změnami provedenými vyhláškou 472/2003 Sb., Českými účetními standardy.

Existují dva základní směry harmonizace, evropský a světový. V rámci evropského směru probíhá harmonizace podle **direktiv Evropské unie**⁴, světový směr zastupují **Mezinárodní účetní standardy** (IAS/IFRS) a **Všeobecně uznávané účetní zásady** (Generally Accepted Accounting Principles - US GAAP)⁵.

7.4.1 Mezinárodní účetní standardy

Mezinárodní účetní standardy IAS/IFRS jsou překládány Radou pro mezinárodní účetní standardy (International Accounting Standards Board – IASB), která vznikla v roce 2001 a navázala na činnost Výboru pro mezinárodní účetní standardy (International Accounting Standards Committee – IASC). Členy IASB jsou účetní organizace, které jsou členy Mezinárodní federace účetních (International Federation of Accountants – IAFC).

Hlavními **cíli** IASB jsou:

- formulovat a zveřejňovat účetní standardy pro předkládání účetních výkazů a podporovat jejich celosvětové přijetí,
- pracovat na zdokonalení a harmonizaci účetních standardů a činností vztahujících se k předkládání účetních výkazů.

Standardy jsou v současné době **využívány**:

- jako základ pro národní úpravy účetnictví,
- jako mezinárodní měřítko pro země, které vyvíjejí svou národní úpravu,
- jako jednotné měřítko pro nadnárodní nebo mezinárodní společnosti,
- společnostmi, kótovanými na světových burzách.

Standardy **obsahují**:

- Úvod a předmluvu.
- Koncepční rámec.
- Standardy IAS/IFRS⁶.
- Interpretace Mezinárodních účetních standardů SIC/IFRIC.

Do konce roku 2002 byly všechny standardy vydávány pod zkratkou IAS (International Accounting Standards, v překladu Mezinárodní účetní standardy). Od roku 2003 jsou nové standardy vydávány pod zkratkou IFRS

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady zabývající se problematikou účetní závěrky (4. direktiva) a konsolidované účetní závěrky (7. direktiva).

⁵ US GAAP – Všeobecně uznávané účetní zásady vydávané Výborem pro vydávání účetních standardů – Financial Accounting Standards Board v USA od třicátých let minulého století.

⁶ Aktuální seznam standardů obsahuje příloha B.

(International Financial Reporting Standards, v překladu Mezinárodní standardy účetního výkaznictví). Obě řady standardů platí současně do té doby, než budou stávající IAS nahrazeny novými IFRS.

Kromě standardů jsou vydávány interpretace, jejichž úkolem je objasnit některá ustanovení původního standardu. Pro IAS byly vydávány SIC (Standards Interpretations Committee) a pro IFRS budou vydávány IFRIC (International Financial Reporting Interpretation Committee).

Standardy jsou rozčleněny do čtyř hlavních částí:

- Definice pojmů.
- Způsoby oceňování.
- Kritéria pro rozpoznání (vykázání) položky v účetní závěrce.
- Požadavky na zveřejnění.

U některých standardů existují **dvě možnosti** zpracování jednoho problému, ze kterých si podnik může vybrat. Tyto možnosti jsou označovány jako „**Základní řešení**“ a „**Povolená alternativa**“.

Významnou událostí v účetnictví evropských zemí je vznik povinnosti **zavést Mezinárodní účetní standardy do národního účetnictví**⁷ vybraných typů účetních jednotek, která se stala aktuální i pro Českou republiku. Novela zákona o účetnictví⁸ platná od 1.1.2004, obsahuje řadu změn vyvolaných v návaznosti na závazné směrnice EU. Jednou z nich je právě povinnost **sestavování účetní závěrky v souladu s IAS/IFRS pro obchodní společnosti**, které jsou **emitentem cenných papírů** registrovaným na regulovaném trhu cenných papírů v členských státech Evropské unie.⁹

7.5 Přechod na výkazy v souladu s IAS/IFRS

Důsledky povinného přechodu na výkazy v souladu s IAS/IFRS, který má za cíl zajistit srovnatelnost účetních informací, budou významné. Výrazně se **rozšíří počet firem**, které budou muset sestavovat účetní závěrku podle IAS/IFRS, dojde ke **kvalitativnímu posunu** ve vykazování. Nový způsob vykazování bude mít v některých případech vliv i na **finanční pozici a výkonnost** podniku. Dojde ke **změnám hodnot** základních prvků účetní závěrky jako jsou aktiva, závazky, vlastní kapitál, náklady a výnosy vykázaných podle národních předpisů a podle IAS/IFRS.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady 1725/2003 o přijetí určitých Mezinárodních účetních standardů v souladu s nařízením EU 1606/2002 rady Evropského parlamentu a Rady ze dne 29.9.2003.

⁸ Novela zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění zákona č. 575/2002 Sb. a č. 437/2003 Sb., platná od 1.1.2004 obsahuje řadu změn vyvolaných v návaznosti na závazné směrnice EU.

⁹ § 19, odstavec 9 zákona o účetnictví.

Náročná bude **příprava firem**, kterých se tato ustanovení týká. Otevírá se před nimi spousta otázek, které souvisejí s první aplikací IAS/IFRS. Je nutné, aby si každá firma přecházející na mezinárodní standardy vymezila ty **oblasti převodu**, u kterých dojde k významným změnám u aktiv, položek vlastního kapitálu či cizích zdrojů a které budou mít dopad na vypovídací funkci účetních výkazů.

7.5.1 IFRS 1¹⁰

Prvotní aplikací standardů se zabývá IFRS 1. Standard vymezuje **subjekty**, kterých se prvotní aplikace týká. Jsou jimi ty účetní jednotky, které sestavují výkazy **v plném souladu** s IAS/IFRS (shoda s IAS/IFRS musí být výslovně deklarována) a které výkazy **zveřejňují**. Při přípravě účetní závěrky podnik použije pravidla platná k datu první účetní závěrky zpracované podle IAS/IFRS.

K datu přechodu musí podnik připravit **zahajovací rozvahu**. V rozvaze vykáže **majetek a závazky**, jejichž uznání je IAS/IFRS vyžadováno, oceněné v souladu s IAS/IFRS. Pro tyto účely je třeba majetek a závazky, které byly vykáženy podle národního konceptu účetnictví **překlasifikovat**. Dopad změn v účetních pravidlech vykáže v položce nerozděleného zisku (případně v jiné položce vlastního kapitálu). Přístup k převodu účetnictví bude ze značné části retrospektivní, jelikož budou firmy účtovat o majetku závazcích, jako kdyby používaly IAS v minulosti.

Pokud by náklady na přepočtení některých transakcí byly větší než získané užítky, umožňuje standard uplatnění některých **výjimek** (například u podnikových kombinací, stanovení reálné hodnoty či kumulativních kurzových rozdílů). Na druhé straně je možné, že tyto výjimky zkreslí informační hodnotu a vypovídací schopnost účetních závěrek.

Při první účetní závěrce podnik zveřejní srovnávací informace alespoň za jedno minulé období. Podnik musí vysvětlit dopad přechodu na IAS/IFRS na finanční postavení a výkonnost, doložením informací o změnách hodnot vlastního kapitálu zjištěného podle předchozích účetních pravidel a v souladu s IAS/IFRS a doložením rozdílů v čistém zisku.

7.5.2 Příprava implementace Mezinárodních standardů účetního výkaznictví

Pro úspěšné zvládnutí finančního dopadu přechodu na mezinárodní účetní standardy vydal **Výbor evropských regulátorů cenných papírů** (The Committee of European Securities Regulators – CESR) **doporučení**, jehož cílem je usnadnit přechod na mezinárodní účetní standardy a zároveň zajistit pro investory přístup k lehce srozumitelným finančním informacím.

Fáze přechodu:

¹⁰ IFRS 1 – První aplikace IFRS – First Time Adoption – vydaný 19. června 2003.

- a) Výroční zpráva za rok 2003 – kde mají společnosti vysvětlit, jak hodlají uskutečnit přechod na IAS/IFRS – zveřejnění plánů dosažení souladu, vysvětlení rozdílů mezi národním konceptem účetnictví a konceptem používaným v IAS/IFRS.
- b) Výroční zpráva za rok 2004 – pokud je společnost schopna kvantifikovat dopady přechodu na IAS/IFRS, je třeba je zveřejnit (s jejich pozitivními i negativními důsledky).
- c) Pokud společnost vydává pololetní a čtvrtletní účetní zprávy – doporučuje se, aby od 1.1.2005 začala používat IAS 34 – Mezitímní výkaznictví, nebo platné IAS/IFRS principy uznávání a oceňování.
- d) Zveřejnění první úplné závěrky v souladu s IAS/IFRS za rok 2005.

7.6 Finanční řízení

Energií, která umožňuje podnikání (chod firmy) je **kapitál**. A právě kapitál má již dlouho známou schopnost produkovat víc, než bylo do podnikání vloženo. Jestli tomu tak skutečně bude, závisí ovšem kromě zajištění kapitálu i na **managementu firmy**, který pečuje o efektivní využití zdrojů, diagnózu stavu firmy a včasnou preventivní obnovu aktiv, resp. jejich další rozvoj. Aktivita firmy jsou zachyceny v účetnictví, které spolu s dalšími informačními zdroji slouží finančním analytikům k posuzování zdraví firmy a přípravě podkladů pro potřebná řídicí rozhodnutí. Účetnictví je nutné, ale za účetním zpracováním musí následovat analýza jeho výsledků. Ta ovšem naráží na tři vážné potíže:

- V ekonomii neexistují teoretické modely vzorových firem.
- Neexistují zde ani obecně platné normální hodnoty ukazatelů.
- Jinde použité metody zpracování dat v ekonomii selhávají [19].

Úlohu **finančního managementu** lze souhrnně vyjádřit čtyřmi hlavními úkoly:

- Získávání kapitálu pro běžné i budoucí potřeby podniku a rozhodování o jejich struktuře;
- Rozhodování o alokaci finančních zdrojů (financování¹¹) běžné činnosti firmy, výzkumu a vývoje nových výrobků a technologií, investice do pozemků, budov, strojů, zásob a finančních aktiv;
- Rozhodování o rozdělování zisku (k posílení vlastního kapitálu nebo výplatě dividend) ;
- Řízení, evidence, analýza a kontrola hospodářské stránky činnosti firmy. K tomu slouží účetnictví a kalkulace, finanční analýza, rozpočetnictví a finanční prognózování [19].

¹¹ Financováním nazýváme souhrnně získávání a rozdělování finančního kapitálu.

Při finančním a investičním rozhodování sehrávají významnou úlohu dva faktory, **čas a riziko**. Faktor času lze stručně charakterizovat tak, že dnešní rozhodnutí ovlivňuje budoucí tok peněz. Riziko představuje možnost ztráty finančních prostředků.

Obecně existují dva přístupy k hodnocení hospodářských jevů – **fundamentální a technická analýza**. **Fundamentální** analýza je založena na rozsáhlých znalostech vzájemných souvislostí mezi ekonomickými a mimoekonomickými jevy, na zkušenostech odborníků a na jejich subjektivních odhadech. Zpracovává velké množství kvalitativních údajů. **Technická** analýza používá matematických, statistických a dalších algoritmizovaných metod ke kvantitativnímu zpracování ekonomických dat s následným kvalitativním posouzením výsledků.

Pro srovnatelnost údajů finanční analýzy má prvořadý význam obsah účetních informací firmy. Časová znatelnost je umožněna obecně uznávanou zásadou pro vedení účetnictví o stálosti metod, podle které nesmí firma měnit v průběhu roku postupy účtování, principy oceňování a způsoby odpisování. Prostorová srovnatelnost účetnictví je mnohem obtížnější, neboť různé firmy mohou různým způsobem využít prostor (hranice), které ji ponechává právní úprava účetnictví. Při mezinárodním rovnání je srovnatelnost firem navíc ztížená národní úpravou dané země.

7.6.1 Ekonomická přidaná hodnota

Ekonomická přidaná hodnota (Economic Value Added) je ekonomický ukazatel měřící **finanční výkonnost podniku**. Představuje rozdíl mezi dosaženým **čistým provozním ziskem** (NOPAT) a celkovými **náklady na kapitál**. Základní vzorec pro výpočet je:

$$\text{EVA} = \text{NOPAT} - C \times \text{WACC}$$

NOPAT (Net Operating Profit after Taxes) = čistý provozní zisk po zdanění

C = celkový objem kapitálu

WACC (Weighted Average Cost of Capital) = vážený průměr nákladů na kapitál (požadovaná míra výnosu kapitálu).

Čistý provozní zisk po zdanění (NOPAT) není možné vždycky ztotožnit s provozním výsledkem hospodaření, jak je vykázán v souladu s českými účetními předpisy. NOPAT je počítán z tzv. „**operativní činnosti podniku**“, což je ta část podnikatelské činnosti, která slouží základnímu podnikatelskému účelu.

Transformace účetních dat na ekonomický model v rámci koncepce EVA

Je třeba si uvědomit, že účetní hlediska **neodpovídají** vždy potřebám hodnocení hospodářské situace. Proto je třeba provést konverzi účetních dat na data ekonomická.

K propočtu ukazatele EVA jsou třeba tři veličiny:

- hospodářský výsledek z operativních činností (NOPAT),
- k tomuto hospodářskému výsledku odpovídající aktiva (NOA – Net Operating Assets – čistá operativní aktiva),
- průměrné vážené náklady kapitálu (WACC).

Propočet operativních aktiv (NOA)

Východiskem pro propočet NOA je **rozvaha**. Základním úkolem je vydělit neoperativní aktiva a aktivovat (pokud možno v tržním ocenění položky), které účetně v aktivech vykazovány nejsou a aktiva snížit o neúročený cizí kapitál.

Z aktiv se **vyloučí**:

- Krátkodobé cenné papíry – nejsou považovány za dlouhodobé uložení peněz, mohou být v dohledné době prodány, aniž je dotčena operativní činnost podniku;
- Peněžní prostředky – v případě, že podnik vlastní peněžní prostředky vyšší, než je z hlediska provozu nutné, odečíst přebytek (potřebu možno zjistit např. na základě ukazatelů likvidity);
- Finanční investice – vyloučíme ty, které nezakládají rozhodující nebo podstatný vliv;
- Vlastní akcie;
- Nedokončené investice – vyloučit, protože nejsou momentálně k dispozici;
- Jiná aktiva nepotřebná k operativní činnosti;
- Nevyužívaná aktiva;
- Aktiva určená k pronájmu.

Aktiva se navýší o operativní aktiva nevykázaná v účetnictví:

- Leasing v reálné hodnotě nebo současné hodnotě leasingových splátek. Protože se v tomto případě řídíme ekonomickým pohledem, je třeba přehodnotit nejen finanční, ale i operativní leasingy;
- Pronajaté objekty, zařadit alespoň při dlouhodobých smlouvách;
- Oceňovací rozdíly u oběžných aktiv – opravné položky u zásob a pohledávek;
- Oceňovací rozdíly u dlouhodobého majetku;
- Aktivace nákladů s dlouhodobými předpokládanými účinky, např:
 - nehmotná aktiva – výzkum a vývoj,
 - náklady spojené se vstupem na nové trhy,
 - na marketing, reklamu, nové odbytové cesty,
 - školení pracovníků,
 - restrukturalizace podniku.
- Goodwill v brutto hodnotě, neodepisuje se.

Krátkodobé neúročené závazky jsou vypořádány do jednoho roku, mají vliv na výši peněžních prostředků a nejsou úročeny, proto se z operativních aktiv odčítají. Jsou to např:

- závazky z obchodního styku,
- závazky ke společníkům nebo sdružením), závazky z dosud nevyplacených dividend a podílů na zisku,
- závazky k zaměstnancům,
- závazky ze sociálního zabezpečení,
- daňové závazky a odložené daňové závazky,
- závazky k podnikům s rozhodujícím vlivem,
- závazky k podnikům s podstatným vlivem,
- jiné neúročené závazky.

Přehled úprav shrnuje tabulka 1.

Tabulka 1. Propočet operativních aktiv.

Dopady do aktiv	
Stálá aktiva	
-	Neoperativní dlouhodobý majetek
+	Goodwill (brutto)
+	Nehmotný majetek z aktivovaných nákladů
+	Přecenění majetku na tržní ceny
+	Leasing
+	Kumulované neobvyklé ztráty
-	Kumulované neobvyklé zisky
Oběžná aktiva	
-	Neoperativní oběžná aktiva
-	Neúročené krátkodobé závazky
+	Tiché rezervy z přecenění oběžných aktiv
Dopady do pasiv	
Vlastní kapitál – změny vyvolané úpravou stálých aktiv	
-	Neoperativní aktiva
+	Goodwill
+	Aktivované náklady (nehmotná aktiva)
+	Tiché rezervy
+/-	Úprava VH spojená s leasingem
+	Kumulované neobvyklé ztráty
-	Kumulované neobvyklé zisky
Vlastní kapitál – změny ostatní	
+	Nákladové rezervy, které nemají charakter skutečných závazků
Cizí kapitál	
-	Změny vyvolané úpravou aktiv
-	Krátkodobé neúročené závazky
+	Závazky z leasingu
-	Nákladové rezervy, které nemají charakter skutečných závazků

Zdroj [15]

Operativní hospodářský výsledek (NOPAT)

Při určování **operativního hospodářského výsledku** je třeba dbát na dosažení symetrie mezi operativními aktivy a operativním hospodářským výsledkem. Pokud jsou určité činnosti a jim odpovídající aktiva zařazena do NOA, je nutné, aby jejich náklady a výnosy byly zařazeny do NOPAT a naopak. Jako základ pro výpočet je možno použít buď provozní, nebo běžný

výsledek hospodaření z výkazu zisku a ztráty. V našem případě je použitý výsledek hospodaření z běžné činnosti.

Z nákladů se **vyloučí**:

- placené úroky včetně implicitních úroků obsažených v leasingových platbách,
- mimořádné položky (např. změny ve způsobu ocenění majetku, škody a nároky na jejich úhradu),
- položky, které se pravidelně neopakují (např. náklady na restrukturalizace, odstupné, prodej dlouhodobého majetku, rozpouštění nevyužitých rezerv),
- finanční náklady (a výnosy) které nesouvisí s operativním výsledkem hospodaření.

K nákladům se **připočte**:

- vliv změn vlastního kapitálu,
- vliv aktivace,
- upravené odpisy,
- zvýšení nebo snížení opravných položek zásob a pohledávek,
- vyloučit tiché rezervy – jako např. neúměrně vysoké odpisy, nadměrnou tvorbu opravných položek,
- úprava daní – vyčíslit daň, která by byla placena z operativního výsledku.

Přehled úprav shrnuje tabulka 2.

Tabulka 2. Propočet NOPAT.

Úpravy do NOPAT	
Výsledek hospodaření z běžné činnosti	
+	Placené úroky
+	Úroky obsažené v leasingových splátkách
-	Výnosy z neoperativního majetku
+	Náklady na operativní majetek
+	Odpisy goodwillu
+	Původní náklady s investičním charakterem
-	Odpisy tohoto majetku vytvořené aktivací těchto nákladů
+	Leasingové platby (původní náklady na leasing)
-	Neobvyklé zisky
+	Neobvyklé ztráty
+/-	Tvorba a rozpouštění nákladových rezerv
+/-	Úprava daní na úroveň NOPAT

Zdroj [15]

8 CÍL DISERTAČNÍ PRÁCE

Cílem práce je:

- Teoreticky vymezit rozdíly mezi českou účetní legislativou a IAS/IFRS ve vybraných oblastech.
- Identifikovat faktory, které přispívají k rozdílům mezi jednotlivými systémy, jejich vymezení a vliv na vypovídací schopnost účetních závěrek, na ukazatele finanční výkonnosti podniku.
- Navrhnout soubor doporučení pro vzájemné srovnání jednotlivých konceptů účetnictví a jejich vypovídací schopnosti.

9 ZVOLENÉ METODY ZPRACOVÁNÍ

Metody¹² používané v práci jsou dvojího druhu. Jednak to jsou metody používané při vědecké práci, jednak metody, ze kterých vychází účetnictví při sestavování účetních závěrek.

V práci při řešení problémů byly využity:

- Metoda **indukce**, kdy se na základě logického způsobu myšlení a pozorování chování jednotlivých prvků jsou vyvozeny všeobecné závěry, tedy postupuje se od zvláštního k obecnému.
- Metoda **dedukce**, kdy na základě jednoho nebo několika tvrzení jsou odvozeny důsledky, přechodem od obecného ke zvláštnímu.
- **Historický přístup** - konkrétní úvahy směrem k hodnocení firem je nutné vždy provádět v kontextu konkrétních podmínek daného okamžiku (při statickém zkoumání) či určitého období (při dynamickém zkoumání). **Nejprve je vhodné využít statický přístup** zkoumající příklad v jistém okamžiku a teprve **následně dynamický přístup** sledující posloupnost statických hodnocení a vývoj v čase.
- Metoda **zpětné vazby** - po každém kroku je třeba provést zpětné vyhodnocení, zda výsledky výzkumu nejsou v rozporu s východisky nebo dříve dosaženými dílčími výsledky výzkumu.

Z metod používaných při sestavování účetních závěrek jsou použity:

1) Metody používané v českém účetnictví:

- **Bilanční princip** - Základním úkolem účetnictví je získávání informací o stavu majetku a závazků a o hospodářském výsledku podniku. Majetkem podniku rozumíme souhrn prostředků, které podnik při své hospodářské činnosti používá. Pro účetnictví je charakteristické, že se na majetek dívá ze dvou hledisek, z hlediska konkrétní formy, v níž je majetek vázán a z hlediska zdrojů, jimiž jsou prostředky financovány. Jde o tzv. dvojediné chápání majetku, kdy každý druh majetku musí být financován z určitého finančního zdroje. O formě majetku hovoříme jako o aktivech, o zdrojích financování jako o pasivech v širším smyslu (v užším slova smyslu chápeme pasiva jako cizí zdroje financování). Na dvojí klasifikaci majetku je založeno účetnictví jako systém, je jeho charakteristikou a výchozím metodickým prvkem. Je znám jako bilanční princip, je základem konstrukce základního účetního výkazu, rozvahy neboli bilance.
- **Oceňování** – pro oceňování majetku a závazků stanovuje zákon o účetnictví cenu pořízení, pořizovací cenu, reprodukční pořizovací cenu, vlastní náklady, jmenovitou hodnotu a reálnou hodnotu.

¹² Metoda je soustavný přístup, který v dané oblasti vede k cíli. Souhrn pojmů, nástrojů a pravidel, jež patří k základům každé vědy, popř. i jiných činností [2].

- Ostatní účetní metody – postupy a tvorby použití **opravných položek**, postupy **odepisování**, postupy tvorby a použití **rezerv**.

2) Metody používané v IAS/IFRS:

- **Uznávání základních stavebních prvků** účetních výkazů (Recognition of Elements of Financial Statements) dle IAS/IFRS - důležitou součástí harmonizace je vymezení základních "stavebních bloků", jinak elementů účetních výkazů, které mají společné znaky a které ve svém úhrnu tvoří účetní výkazy. Jasné definice účetních základních složek účetních výkazů a kritérií pro jejich uznávání v účetnictví jsou nutným východiskem pro zpracování jednotlivých IAS/IFRS. Sjednocení pojmů účetních výkazů zvyšuje i jejich využitelnost pro finanční analýzu při výpočtu poměrových ukazatelů. Koncepční rámec¹³ IAS rozděluje položky účetních výkazů na dvě skupiny, zda se týkají vyjádření finančního postavení podniku ke konci účetního období, tj. vztahující se k rozvaze, nebo ke zjišťování finanční výkonnosti podniku, tzn. vztahující se k výsledovce. Do první skupiny zahrnuje aktiva, dluhy, vlastní kapitál a v rámci druhé skupiny se definují náklady a výnosy v širším pojetí. Základní položky rozvahy aktiva¹⁴, dluhy¹⁵, vlastní kapitál¹⁶, zisk¹⁷, náklady¹⁸, výnosy¹⁹ jsou charakterizovány ze dvou hledisek, z hlediska podstaty a obsahových rysů a z hlediska podmínek, které umožňují zobrazení (uznání) položek ve výkazech.

¹³ Koncepční rámec IAS (Framework) vymezuje pojmy, které jsou základem přípravy a předkládání účetní závěrky pro externí uživatele.

¹⁴ Aktiva (Assets) představují pro účetní jednotku budoucí ekonomický prospěch, mají schopnost přispět v budoucnu přímo nebo nepřímo k přírůstku finančních prostředků podniku, jsou výsledkem minulých transakcí, není důležité mít vlastnické právo k aktivu, ale mít pod kontrolou užitek, který aktivum přináší. Podmínky zobrazení aktiv jsou jistota budoucího ekonomického užitku a spolehlivost jeho ocenění.

¹⁵ Dluhy (Liabilities) jsou současnou povinností podniku, která vznikla jako důsledek minulých událostí a která naopak v budoucnu vyvolá odliv ekonomických užiteků. Podmínky zobrazení dluhů je dostatečná pravděpodobnost budoucího odlivu ekonomických prostředků a spolehlivost ocenění.

¹⁶ Vlastní kapitál (Equity) je zbytkový podíl na aktivech podniku.

¹⁷ Zisk (Profit) je měřítko výkonnosti nebo základ jiných měření.

¹⁸ Náklady (Expenses) jsou snížením ekonomických užiteků, které se projeví úbytkem nebo snížením budoucí užitečnosti aktiv, resp., nárůstem dluhů, které vede v daném období k poklesu vlastního kapitálu jiným způsobem než odčerpáním vlastníky. Podmínkou zobrazení je spolehlivost měření a dostatečný stupeň jistoty.

¹⁹ Výnosy (Income) jsou zvýšením ekonomického užitku, které se projeví buď zvýšením aktiv nebo snížením dluhů k němuž došlo v průběhu účetního období, které vede ke zvýšení vlastního kapitálu jiným způsobem než vkladem vlastníků. Podmínkou zobrazení je spolehlivost měření a dostatečný stupeň jistoty.

- **Oceňování** základních položek účetní závěrky (Measurement of the Elements of Financial Statements) – pro oceňování majetku a závazků stanovuje Koncepční rámec IAS **historické náklady** (Historical Cost), které odpovídají v zásadě pořizovací ceně, ceně pořízení, nominální ceně a vlastním nákladům při ocenění aktiv a nominálnímu ocenění dluhů; **běžné náklady** (Current Cost) v případě aktiv odpovídají částce, kterou by bylo třeba zaplatit, pokud by stejné nebo obdobné aktivum bylo získáno v současné době a v případě dluhů v nediskontované částce, která by byla v současné době nutná k vypořádání dluhů; **realizovatelná (vypořádací) hodnota** (Realisable Value) v případě aktiv v částce, kterou lze získat jejich prodejem a u dluhů nediskontované částce, která se předpokládá pro jejich úhradu za předpokladu, že nejde o vynucený prodej; v **současné hodnotě** (Present Value) se předpokládá, že aktiva budou oceněna v současné diskontované hodnotě budoucích příjmů a závazky naopak v současné hodnotě budoucích peněžních výdajů. Základní předpoklady sestavování a překládání účetních výkazů.
- V práci jsou respektovány **základní předpoklady** (Underlying Assumptions) pro sestavování a předkládání účetních výkazů jsou **akruální báze** (Accrual Basic) a předpoklad **trvání podniku** (Going Concern). Při respektování akruální báze (akruálního principu) jsou výsledky transakcí **uznávány v období, kdy k nim dochází** a se kterým **věcně a časově** souvisí. Při předpokladu trvání podniku je účetní závěrka sestavena za předpokladu, že podnik bude pokračovat ve své činnosti a nemá záměr zúžit či likvidovat svoje aktivity.

10 HLAVNÍ VÝSLEDKY PRÁCE

10.1 Postup práce

Východiskem pro zpracování byly následující hypotézy:

- Účetnictví je zdrojem informací o finanční pozici a výkonnosti podniku. Jejich využívání je důležitým faktorem při řízení podniku.
- Vypovídací schopnost účetních informací je dána způsoby uznávání základních prvků účetní závěrky, způsoby oceňování a dalšími metodami, používanými v účetnictví.

Práce postupovala v následujících krocích:

- Literární rešerše domácích a zahraničních publikací týkajících se uvedené problematiky.
- Určení kritérií pro výběr vzorku podniků, které budou podrobeny analýze.
- Vymezení metod zkoumání.
- Výběr ukazatelů hospodaření, které byly u podniků vyhodnocovány.
- Sběr dat získaných z výročních zpráv, z databází podniků, či na základě osobních kontaktů.
- Převedení dat na srovnatelnou bázi vzhledem k různým účetním metodám.
- Analýza a vyhodnocení zjištěných údajů.
- Návrh souboru doporučení pro vzájemné srovnání konceptů účetnictví a jejich vypovídací schopnosti.

10.1.1 Kritéria pro výběr vzorku podniků

Výběr podniků, které byly podrobeny předmětnému zkoumání nebyl jednoduchý. Pro přesnou interpretaci výsledků je třeba vybrat podniky, které jsou srovnatelné co do velikosti nebo předmětu podnikání. Jako nejvhodnější se jeví střední či velké podniky s obdobným předmětem podnikání. Důvodem pro výběr středních či velkých podniků je skutečnost, že účetní závěrky sestavované podle IAS/IFRS jsou vhodné spíše pro velké podniky. Vzhledem k tomu, že v České republice neexistuje obecně platná definice vymezující velikost podniků, výběr se řídil definicemi stanovenými Evropskou komisí, která je doporučována členskými státy EU, Evropské investiční bance a Evropskému investičnímu fondu. Zároveň je doporučena i jako rámec pro programy, politiku a předpisy platné v EU. Toto vymezení má formu doporučení a obsahuje následující kritéria:

- Počet zaměstnanců

- Obrát²⁰
- Bilanční suma²¹
- Nezávislost

Počet zaměstnanců přitom představuje hlavní kritérium, ostatní hrají nutnou, ale doplňkovou roli. Např. obrát nelze použít jako jediné kritérium, neboť podniky v oblasti obchodu a distribuce mají obecně vyšší obrát, než např. výrobní podniky. Proto je nutné přihlídnout ke kritériu celkové bilanční sumy, jež ukazuje na celkové bohatství podniku.

Tabulka 3. Kritéria rozdělení malých a středních podniků.

Typ podniku	Počet zaměstnanců	Obrát	Bilanční suma
Nejmenší podniky	méně než 10	Do 250 mil. Kč	Do 180 mil. Kč
Malé podniky	10-49	Do 7 mil. EURO Do 250 mil. Kč	Do 5 mil. EURO Do 180 mil. Kč
Střední podniky	50-250	Do 40 mil. EURO Do 1450 mil. Kč	Do 27 mil. EURO Do 280 mil. Kč

Zdroj: www.komora.cz/eu

10.1.2 Výběr ukazatelů hospodaření

Pro srovnání byly zvoleny základní ukazatele vycházející z finanční analýzy, vybrané ukazatele rentability a zadluženosti. Práce postupovala v následujících krocích:

- Převedení dat na srovnatelnou bázi vzhledem k různým účetním metodám.
- Výpočet ukazatelů.
- Vyhodnocení informací o finanční pozici a výkonnosti podniků.

10.2 Rozdíly mezi českou účetní legislativou a IAS/IFRS ve vybraných oblastech.

Publikace, která by souhrnně postihla všechny rozdíly mezi IFRS a ČÚP zatím neexistuje. I když je značné množství styčných bodů mezi základními principy IFRS a ČÚP, významné rozdíly mezi jednotlivými zásadami, které mohou mít významný dopad na finanční výkazy, přetrvávají i nadále. Přehled

²⁰ Obrát - čistý obrát, který se skládá z částek z prodeje výrobků a služeb z provozních činností, po odečtení prodejních slev, daně z přidané hodnoty a ostatních daní přímo souvisejících z obrátem [1].

²¹ Bilanční suma – úhrn rozvahy bez oprávek a opravných položek [1].

v této kapitole není vyčerpávající, je zaměřen na odlišnosti, s nimiž se nejčastěji setkáváme v praxi. Shrnutí rozdílů je uvedeno v Příloze B.

Koncepční rámec IAS

Koncepční rámec Mezinárodních účetních standardů je východiskem pro sestavování účetní závěrky. Obsahuje cíle účetní závěrky, a to poskytování informací o **finanční pozici, výkonnosti a změnách ve finanční pozici** podniku. Vymezuje uživatele účetní závěrky, mezi které řadí **investory, zaměstnance, poskytovatele finančního kapitálu, dodavatele a jiné obchodní věřitele, zákazníky, vlády a jejich orgány, veřejnost**. Charakterizuje kvalitativní charakteristiky, což jsou rysy, které činí závěrku srozumitelnou pro uživatele, **srozumitelnost, relevanci, spolehlivost a srovnatelnost**. Mezi základní předpoklady pro sestavování účetní závěrky řadí **předpoklad trvání podniku a akruální princip**. Definuje základní prvky účetní závěrky **aktiva, závazky, vlastní kapitál, náklady a výnosy**. Vymezuje způsoby oceňování **historickými cenami, běžnými cenami, realizovatelnou (vypořádací hodnotou) a současnou hodnotou**. Pojetí kapitálu definuje jako **pojetí finančního kapitálu a produkčního pojetí kapitálu**. Koncepční rámec není standardem, neřeší žádnou konkrétní situaci a při rozporu mezi ním a standardy mají přednost řešení uplatňovaná v jednotlivých standardech.

ČÚP

Základní účetní principy a požadavky na vedení účetnictví stanoví **zákon o účetnictví**. Neobsahuje ani uceleně zpracovaný koncepční rámec, ani definice základních pojmů. Používá pojmy **majetek a jiná aktiva, závazky a jiná pasiva, vlastní kapitál, výnosy a náklady**, i když pro ně neexistují definice. Informace v účetní závěrce musí být **srozumitelné, spolehlivé, srovnatelné** a posuzují se z hlediska **významnosti**. Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví **správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné**, způsobem zaručujícím **trvalost** účetních záznamů. Výběr metody se řídí požadavkem zobrazit skutečný stav v rámci právní formy. Většina složek aktiv a závazků je **oceňována historickými cenami**. **Reálnou hodnotou** se oceňují cenné papíry (mimo cenné papíry držené do splatnosti, dluhopisy pořízené v primárních emisích určených k obchodování, cenné papíry představující účast s rozhodujícím nebo podstatným vlivem a cenné papíry emitované účetní jednotkou), deriváty, majetek a závazky v případě přeměn společností nebo družstev, deriváty zajištěná část aktiv a závazků a pohledávky k obchodování. Přecenění se provádí k okamžiku sestavování účetní závěrky.

Sestavování a zveřejňování účetní závěrky – IAS 1

IAS 1 si klade za cíl **stanovit základnu pro předkládání standardní účetní závěrky**, potřebnou pro zajištění srovnatelnosti. Aplikuje se při předkládání veškerých účetních závěrek sestavovaných v souladu s IAS, na

všechny typy podniků včetně bank a pojišťoven a na konsolidované účetní závěrky. Účetní závěrka má poskytovat **informace o finanční pozici, výkonnosti a peněžních tocích podniku**. Účetní závěrka se skládá z **rozvahy, výsledovky a přílohy**. Věrného zobrazení **docílíme správnou aplikací IAS / IFRS**, ve výjimečných případech se může vedení podniku od standardu odklonit. Mezi základními předpoklady pro sestavování účetní závěrky jsou uváděny předpoklad **trvání podniku** a **akruální princip**. Mezi kvalitativní charakteristiky zahrnuje standard **konzistenci vykazování, významnost a agregaci, kompenzaci a srovnávací informace**. Standard udává požadavky na **identifikaci** účetní závěrky a definuje **účetní období**. Standard požaduje vykázat položky **rozvahy i výsledovky v minimálním členění**. **Dlouhodobá a krátkodobá aktiva** navrhuje členit buď podle doby užitečnosti (do jednoho roku a nad jeden rok), nebo v rámci provozního cyklu. Ve výsledovce povoluje podniku výběr klasifikace provozních nákladů a výnosů podle **druhů** nebo podle **účelu**. Mimořádné položky neexistují. Standard uvádí požadavky na **komentář** k účetním výkazům, která má informovat o položkách a částkách uvedených v rozvaze, výsledovce a ostatních výkazech.

ČÚP

Účetní jednotky, které jsou **emitenty cenných papírů** registrovaných na regulovaném trhu cenných papírů v členských státech Evropské unie, použijí pro účtování a sestavení účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky **IFRS**. Ostatní účetní jednotky účtují a sestavují účetní závěrky v souladu se **zákonem o účetnictví** a souvisejícími prováděcími předpisy, pro konsolidovanou účetní závěrku mohou použít IFRS. Součástí účetní závěrky je **rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha**, která může zahrnout přehled o peněžních tocích a výkaz o změnách vlastního kapitálu.

U **rozvahy** je předepsán **závazný minimální rozsah**, uspořádání a označování položek v souladu se 4. směrnicí EU. Rozlišení mezi krátkodobými a dlouhodobými položkami s výjimkou časového rozlišení je povinné. U hmotného a nehmotného majetku je rozhodující **dobu použitelnosti** (do jednoho roku či nad jeden rok) a **výše ocenění** určeného účetní jednotkou s přihlédnutím k zachování věrného a poctivého zobrazení. Dlouhodobým finančním majetkem se rozumí zejména finanční majetek neurčený k obchodování. U pohledávek a závazků (včetně úvěrů) je rozhodující zůstatková doba splatnosti ke konci rozvahového dne (do jednoho roku či nad jeden rok). U **výkazu zisku a ztráty** je předepsán **závazný minimální rozsah**, uspořádání a označování položek. Výkaz zisku a ztráty lze sestavit v **druhovém** nebo **účelovém** členění. Mezi mimořádné náklady a výnosy jsou zahrnovány operace neobvyklé povahy vzhledem k běžné činnosti podniku.

První aplikace IFRS – IFRS 1

Standard se používá pro přípravu **účetních závěrek**, které jsou **poprvé sestaveny v souladu s IFRS** a přípravu **mezitímních účetních závěrek**, zpracovaných v souladu s IAS 34 – Mezitímní účetní výkaznictví za období tvořící část účetního období první aplikace IFRS. Pod pojem první aplikace patří ty účetní závěrky, které vysloveně deklarují plnou shodu s konceptem IFRS a jsou zveřejněny. Podnik připraví **k datu přechodu** na vykazování podle IFRS **zahajovací rozvahu**, která nemusí být zveřejněna v rámci první účetní závěrky zpracované podle IFRS.

Při přípravě zahajovací rozvahy a první účetní závěrky podle IFRS podnik použije **účetní pravidla**, účinná **k datu první účetní závěrky** zpracované podle IFRS. Pro sestavení zahajovací rozvahy podnik **překlasifikuje** v souladu s IAS/IFRS **aktiva a závazky**, které byly vykázány jako jiný typ aktiva, závazku nebo vlastního kapitálu podle pravidel, která podnik dosud používal. V **zahajovací rozvaze** podnik **vykáže aktiva a závazky**, jejichž uznání IAS/IFRS **povolují, oceněné** v souladu s IAS/IFRS. Aktiva a závazky, jejichž uznání IAS/IFRS **nepovolují**, podnik **nevykáže**. Výsledný **dopad změn** v účetních pravidlech, které vyplývají z přechodu na IAS/IFRS se vykáže v položce **nerozděleného zisku**, případně jiné položce **vlastního kapitálu**. Při sestavování účetní závěrky může podnik využít **výjimek**.

První účetní závěrka podle IFRS musí obsahovat **srovnávací informace** alespoň za jedno minulé období. Podnik vysvětlí **dopad přechodu** na IFRS na finanční postavení, výkonnost a peněžní toky a v této souvislosti doloží rozdíl ve výši **vlastního kapitálu a čistého zisku** (nebo ztráty) zjištěné podle předchozích pravidel a podle IFRS k datu přechodu na IFRS a k datu poslední rozvahy předložené podle posledních pravidel. V rozdílech musí být jednoznačně rozlišena oprava zásadních chyb a změna v účetních pravidlech.

ČÚP

Tato problematika není přímo relevantní — všechny české účetní jednotky musí od svého vzniku vést svoje účetnictví v souladu se **zákonem o účetnictví** a ostatními předpisy. Při aktualizaci zákona a postupů účtování je přechod na nová pravidla upraven příslušnými přechodnými ustanoveními. Obvykle se dopady aktualizací zachycují v mimořádném výsledku. Přechod na **IFRS** není upraven, pro daňové účely se i v tomto případě postupuje podle **ČÚP**.

Zásoby - IAS 2

IAS 2 stanovuje způsob účetního **zobrazení zásob** v systému historických nákladů a **úroveň nákladů** na pořízení, která má být uznána jako aktivum. Standard definuje zásoby jako **aktiva držaná za účelem prodeje** v běžném podnikání, ve **výrobním procesu** určená k prodeji, ve **formě materiálu nebo obdobných dodávek**, které se **spotřebují ve výrobním procesu** nebo při poskytování služeb, nebo zboží zakoupené k dalšímu prodeji, pozemky a jiný

majetek určený k prodeji. Zásoby se podle standardu oceňují na **nižší z úrovní** nákladů na jejich pořízení a čisté realizovatelné hodnoty. Oceňování výrobků nebo služeb vyráběných a poskytovaných pro konkrétní účely je možno vyjádřit ocenění **individuálními** pořizovacími náklady. Standard umožňuje oceňování zásob pomocí nákladových vzorců, metodu **FIFO** a metodu průměru. Rozdělení fixních výrobních režii je založeno na úrovni běžné výrobní kapacity. Nealokované režie se odepisují přímo do nákladů. Při **prodeji zásob** je jejich účetní hodnota **uznaná jako náklad** ovlivňující zisk v období, v němž jsou **uznány** související **výnosy**.

ČÚP

Zásoby jsou **definovány a oceňovány** obdobně jako v **IFRS**, neexistuje předepsaný postup pro vyčíslení případného snížení hodnoty. ČÚP umožňují používat metodu FIFO a váženého aritmetického průměru. Rozdělení fixních výrobních režii je srovnatelné s IFRS, požadavky nejsou tak podrobné.

Pozemky, budovy a zařízení – IAS 16

Cílem IAS 16 je popsat **přístup k účtování pozemků, budov a zařízení**. Základní problém spočívá v **časovém uznání aktiv, určení jejich účetní hodnoty a účtování odpisů**. Standard se aplikuje na **účtování pozemků budov a zařízení** s určitými výjimkami. Standard vymezuje definice používaných termínů pozemky, budovy a zařízení, odpis, odepisovatelná částka, doba použitelnosti, náklad, zbytková hodnota, reálná hodnota, ztráta ze snížení hodnoty, účetní hodnota, zpětně získatelná částka, hodnota z užívání. Standard uznává položky pozemků, budov a zařízení jako aktivum, jestliže je pravděpodobné, že podnik bude mít z aktiva **budoucí ekonomický užitek**. Standard vymezuje podmínky pro definování **samostatných položek** pozemků, budov a zařízení. Nevýznamné položky povoluje agregovat. Standard definuje ocenění položek pozemků, budov a zařízení **pořizovacími náklady**, které se skládají při pořízení z nákupní ceny a přímo přiřaditelných nákladů. Standard stanovuje podmínky uznávání následných výdajů. Pro **následné ocenění** položek pozemků, budov a zařízení standard uvádí model pořizovací ceny a model přecenění, buď v hodnotě nákladů na pořízení po odečtení opravěk nebo v reálné hodnotě. Standard uvádí podmínky pro **přepočet opravěk** při následném přecenění aktiva na reálnou hodnotu. Standard řeší problém **odepisování** pozemků, budov a zařízení, stanovení odepisovatelné částky, doby použitelnosti a zvolení vhodné metody odepisování. Odpis je uznáván jako náklad. Stanovuje podmínky pro **likvidaci a vyřazení pozemků**, budov a zařízení a o uznávání nákladů a výnosů souvisejících s likvidací a vyřazením ve výsledovce. Standard vymezuje **údaje**, které musí podnik zveřejnit.

ČÚP

Dlouhodobý hmotný majetek je vymezen **výčtem** aktiv, v podstatě srovnatelný s IFRS, výjimku tvoří majetek pořízený prostřednictvím finančního leasingu a oceňovací rozdíl k nabytému majetku. Hmotná aktiva se **aktivují** a **odepisují**, pokud je **pořizovací cena** vyšší než cena stanovená účetní jednotkou a očekávaná doba použitelnosti je delší než jeden rok. Ekonomické užitky nejsou kritériem pro uznání majetku. Přímě přiřaditelné náklady se zahrnují k pořizovací ceně majetku. Úrokové náklady v průběhu výstavby dlouhodobého majetku se mohou aktivovat (závisí na rozhodnutí účetní jednotky). Ocenění dlouhodobého majetku se zvyšuje o tzv. **technické zhodnocení**, pokud náklady na něj v úhrnu za účetní období překročí částku stanovenou zákonem o daních z příjmů a pokud je v daném účetním období uvedeno do užívání. Dlouhodobý hmotný majetek se odepisuje v souladu s účetními metodami. **Přeceňování** majetku (zvýšení hodnoty) **není povoleno**, majetek se oceňuje pořizovací cenou sníženou o oprávky a snížení hodnoty. Veškerá snížení hodnoty jsou zúčtována v nákladech.

Nehmotná aktiva - IAS 38

Standard si klade za cíl stanovit pravidla **účetního zobrazení nehmotných aktiv**. Vymezuje **definice** používaných termínů nehmotná aktiva, výzkum, vývoj, odepisování, odepsatelná částka, doba použitelnosti, náklad pořízení aktiva, zbytková hodnota, reálná hodnota, aktivní trh, ztráta ze snížení hodnoty a účetní hodnota. Standard stanovuje **definiční znaky** nehmotného aktiva kterými jsou identifikovatelnost, ovládání zdroje a existence budoucího ekonomického prospěchu. Standard vymezuje **oceňování** nehmotných aktiv, které souvisí se způsobem jeho pořízení. Prvotně se nehmotné aktivum oceňuje pořizovacími náklady. Standard stanovuje podmínky zahrnutí následných výdajů do hodnoty aktiva, jestliže je pravděpodobné, že podniku přinesou ekonomické užitky nad původně odhadnutý výkon. Pro **následné ocenění** položek nehmotných aktiv standard uvádí model pořizovací ceny a model přecenění, buď v hodnotě nákladů na pořízení po odečtení opravek nebo v reálné hodnotě. Standard uvádí podmínky pro **přepočet opravek** při následném přecenění aktiva na reálnou hodnotu. Standard řeší problém **odepisování** nehmotných aktiv, stanovení odepisovatelné částky, doby použitelnosti a zvolení vhodné metody odepisování. Nehmotná aktiva s dobou použitelnosti převyšující 20 let se neodepisují, ale každoročně testují na snížení hodnoty. Odpis je uznáván jako **náklad**. Stanovuje podmínky pro **likvidaci a vyřazení nehmotných aktiv** a o uznávání nákladů a výnosů souvisejících s likvidací a vyřazením ve výsledovce. Standard vymezuje **údaje**, které musí podnik zveřejnit.

ČÚP

Existuje **výčet aktiv**, která jsou klasifikována jako dlouhodobý nehmotný majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok - zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software, ocenitelná práva (např. know-how a licence) a goodwill. Nehmotná aktiva se **aktivují a odepisují**, pokud odpovídají stanovenému výčtu, jejich pořizovací cena je vyšší než částka stanovená vnitropodnikovou směrnicí a očekávaná doba použitelnosti delší než jeden rok. Nehmotný majetek vytvořený vlastní činností pro vlastní potřebu se neaktivuje. Aktivují se náklady na výzkum a vývoj určené k obchodování. Pořízený nehmotný majetek se oceňuje **pořizovacími cenami**, tj. včetně vedlejších přiřaditelných nákladů. Nehmotný majetek vyrobený ve vlastní režii se oceňuje **vlastními náklady**. Nehmotný majetek je oceněn v pořizovací ceně nebo na úrovni vlastních nákladů snížených o oprávk. Přecenění na reálnou hodnotu není povoleno. Majetek se odepisuje po dobu použitelnosti postupně v souladu s odpisovým plánem. Snížení hodnoty se zohledňuje buď opravnou položkou, nebo mimořádným odpisem. Postup stanovení snížení hodnoty není předepsán.

Leasingy – IAS 17

Cílem standardu je stanovit pro **nájemce i pronajímatele** vhodné účetní postupy a údaje ke zveřejnění používané ve vztahu k finančnímu a operativnímu leasingu. Standard definuje pojmy **leasing, finanční leasing, operativní leasing, doba leasingu, minimální leasingové platby, reálná hodnota, ekonomická životnost, doba použitelnosti, čistá investice do leasingu, hrubá investice do leasingu, nezaručená zbytková hodnota, zaručená zbytková hodnota, nerealizovatelný finanční výnos, implicitní úroková míra leasingu, přírůstková výpůjční úroková sazba u nájemce**. Standard rozlišuje **finanční a operativní leasing**.

Indikátory finančního leasingu dle IFRS:

- Na konci nájemního období je vlastnictví převedeno na nájemce.
- Existence možnosti výhodnější koupě ve srovnání s tržními podmínkami.
- Délka období leasingu zaujímá většinu použitelnosti daného majetku.
- Současná hodnota minimálních leasingových splátek odpovídá prakticky celé reálné hodnotě najatého majetku.
- Aktivum je specializované povahy a pouze nájemce může toto aktivum užívat bez větších úprav.
- Při zrušení smlouvy jsou ztráty pronajímatele nesený nájemcem.
- Zisky a ztráty v pohybech reálné hodnoty zbytku aktiva připadají nájemci.

Nájemce uzná finanční leasing ve své rozvaze jako **aktiva a závazky**, oceněné v **nižší částce** z reálné hodnoty nebo současné hodnoty minimálních leasingových plateb. **Diskontním faktorem** je implicitní úroková míra nebo přírůstková výpůjční úroková míra u nájemce. Leasingové **splátky** se rozdělí

na **snížení závazku a finanční náklady**. **Pronajímatel** uzná aktiva držená v rámci finančního leasingu v rozvaze jako **pohledávku** v částce, která se rovná **čisté investici do leasingu**. Leasingové **platby snižují** hodnotu **pohledávky** a jsou uznány jako **finanční výnos**. Leasingové platby u **nájemce** v rámci operativního leasingu by měly být uznány jako náklad ve výsledovce rovnoměrně po dobu leasingového vztahu. **Pronajímatel** by měl vykazovat aktiva, která jsou předmětem operativního leasingu v rozvaze podle povahy aktiva. **Výnos** z operativního leasingu se zobrazuje ve výnosech rovnoměrně během doby leasingu. Standard stanovuje údaje, které má podnik zveřejnit.

ČÚP

Není zohledněna skutečnost, že nájemce má aktivum pod svou kontrolou. Aktivum je vykázáno v **rozvaze pronajímatele**. Nájemce účtuje o leasingových splátkách. Na konci doby finančního leasingu nájemce přebírá předmět leasingu do svého majetku.

Snížení hodnoty aktiv – IAS 36

Cílem standardu je stanovit postupy, které podnik použije, aby zabezpečil, že jeho aktiva jsou vedena v částce, která není vyšší než jeho zpětně ziskatelná částka. Standard vymezuje definice používaných termínů **zpětně ziskatelná částka, hodnota z užívání aktiva, čistá prodejní cena, náklady pozbytí, ztráta ze snížení hodnoty, účetní hodnota, penězotvorná jednotka, celopodniková aktiva, aktivní trh**. Aktivum má **sníženou hodnotu**, pokud **účetní hodnota převyšuje jeho zpětně ziskatelnou částku**. Pokud k datu účetní závěrky existuje náznak, že aktivum může mít sníženou hodnotu, podnik odhadne zpětně ziskatelnou částku. Náznaky možného snížení aktiva se zjišťují z **vnějších a vnitřních** zdrojů informací. Zpětně ziskatelná částka je **vyšší** z čisté prodejní ceny aktiva a hodnoty z užívání. Jestliže je zpětně ziskatelná částka aktiva **menší** než jeho účetní hodnota, účetní hodnota se sníží na zpětně ziskatelnou částku a toto **snížení je ztrátou ze snížení hodnoty**. Ztráta ze snížení hodnoty se uzná jako **náklad ve výsledovce**, u aktiva přeceněného podle jiného standardu se **sníží fond z přecenění**. Po uznání ztráty ze snížení hodnoty se **upraví odpisový plán**. Pokud **není možné** odhadnout zpětně ziskatelnou částku **jednotlivého aktiva**, podnik stanovuje zpětně ziskatelnou částku **penězotvorné jednotky**, k níž aktivum náleží. Pro **goodwill** nabytý v rámci podnikové kombinace je zpětně ziskatelná částka stanovena pro penězotvornou jednotku k níž goodwill **náleží**. Ztráta **ze snížení hodnoty** v rámci penězotvorné jednotky se přiřazuje tak, aby snížila nejdříve hodnotu goodwillu, pokud existuje a následně hodnotu ostatních aktiv v poměru účetních hodnot aktiv v jednotce. Ztráta ze snížení hodnoty může být **snížena či zrušena**, pokud existuje náznak, že ztráta ze snížení hodnoty uznaná v předešlých letech není již oprávněna. Podnik při rozhodování vychází z vnějších a vnitřních zdrojů informací. **Zvýšení účetní hodnoty** aktiva

způsobené zrušením ztráty ze snížení hodnoty **nesmí převyšovat** účetní hodnotu. **Zrušení ztráty** ze snížení aktiva je uznáno jako **výnos** ve výsledovce. U aktiva přeceněného podle jiného standardu je zrušení ztráty ze snížení hodnoty řešeno jako přecenění. Standard stanovuje údaje, které má podnik zveřejnit.

ČÚP

Neexistují podrobné pokyny, pouze obecné požadavky na zohlednění případného snížení hodnoty. Rozlišováno je buď trvalé nebo dočasné znehodnocení. Trvalé snížení hodnoty majetku je řešeno dodatečným odpisem, dočasné snížení opravnými položkami. Pokud pomine důvod pro dočasné snížení hodnoty, opravná položka se zruší.

Rezervy, podmíněná aktiva a podmíněné závazky – IAS 37

Cílem IAS 37 je zaručit, že pro rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva budou použita **vhodná kritéria uznávání a východiska oceňování**. Standard řeší **uznávání rezerv, podmíněných závazků a podmíněných aktiv**. Standard definuje používané pojmy **rezerva, závazek, událost zakládající závazek, smluvní závazek, mimosmluvní závazek, podmíněný závazek, podmíněné aktivum**. Standard definuje **podmínky uznání rezerv** (rezerva se vykáže, pokud má podnik současný závazek smluvní či mimosmluvní, který je důsledkem minulé události a je pravděpodobné, že k vypořádání závazku bude nezbytný odtok prostředků představujících ekonomický prospěch, může být proveden spolehlivý odhad výše závazku). Standard stanovuje **oceňování rezerv** v částce, která je stanovena nejlepším odhadem výdajů, které budou nezbytné k vypořádání současného závazku vykázaného k rozvahovému dni. Při oceňování rezerv je třeba brát v úvahu **rizika a nejistoty** a zároveň **zásadu opatrnosti**. K rozvahovému dni je třeba rezervy vždy **prověřit a aktualizovat** jejich hodnoty. Rezervy musí být použity pouze **na výdaje**, na které byly původně **vytvořeny**. Standard uvádí informace o rezervách nutné ke zveřejnění.

ČÚP

V účetních prepisech existuje pouze **obecný požadavek** tvorby rezerv na rizika a ztráty z podnikání a na restrukturalizaci. Výjimkou jsou tzv. zákonné rezervy vytvořené například s ohledem na budoucí náklady na opravy dlouhodobého hmotného majetku, tyto rezervy IFRS neuznávají. Tvorba a užití těchto rezerv se řídí zákonem o daních z příjmů. Problematika oceňování rezerv není řešena.

Výnosy - IAS 18

Cílem IAS 18 je stanovit **účetní řešení výnosů** vznikajících z různých transakcí a stanovit, kdy výnos nastal. Výnosy jsou zachyceny v okamžiku, kdy je pravděpodobné, že do podniku poplynou **budoucí ekonomické užitky**, které mohou být spolehlivě oceněny. Standard se uplatňuje při účtování výnosů spojených s **prodejem zboží, poskytováním služeb a užitím podnikových aktiv jinými stranami**. Standard definuje výnosy jako hrubé **přírůstky ekonomických užitků** během období, které vznikají běžnými podnikovými činnostmi, jestliže tyto přírůstky vedou ke zvýšení vlastního kapitálu jiným způsobem, než vkladem vlastníků. Standard oceňuje výnosy v **reálné hodnotě**. Standard aplikuje kritéria pro uznání výnosů obvykle samostatně u každé transakce. **Výnosy a náklady**, které se vztahují ke stejné transakci, se vykazují **současně**. Pokud nelze spolehlivě ocenit příslušné náklady, nelze vykázat výnosy a v takových případech je třeba každou již přijatou úhradu z prodeje zboží vykázat jako závazek. Standard stanovuje informace o výnosech, nutné ke zveřejnění.

ČÚP

Neexistuje rozpracovaná **definice** výnosů, výnosy jsou zachycovány k datu přechodu vlastnictví nebo poskytnutí služby. Tržby, které se vztahují k různým účetním obdobím, jsou časově rozlišeny v rozvaze.

Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby – IAS 8

Standard vymezuje účetní řešení pro **změny v účetních odhadech, v účetních pravidlech a opravy chyb**. Standard vymezuje definice používaných termínů **účetní pravidla, změny v účetním odhadu a chyby**. **Účetní pravidla** lze měnit pouze v případě, že změnu vyžaduje standard či jeho aplikace, nebo že po změně pravidla podá účetní závěrka věrnější obraz o finanční pozici a výkonnosti podniku. Změny v účetních pravidlech a oprava chyb se provádějí retrospektivně. Účinek **změny** v účetním odhadu se provádí prospektivně.

ČÚP

Změny v účetních pravidlech jsou vykazovány jako **mimořádné položky** v běžném období. V příloze účetní závěrky se popíší podstatné změny způsobu oceňování, postupů odpisování a postupů účtování oproti předcházejícímu účetnímu období s uvedením důvodů těchto změn ovlivňujících výši majetku, závazků a výsledku hospodaření, pokud je možno je reálně stanovit. Opravy chyb minulých období jsou vykazovány jako mimořádné položky v běžném období, srovnatelné hodnotové údaje **nejsou přepracovávány**. Změny v účetních odhadech jsou zaúčtovány ve výkazu zisku a ztráty v okamžiku jejich zjištění.

Dopady změn směnných kurzů cizích měn – IAS 21

Základní otázkou při zachycování transakcí v cizích měnách je rozhodnout, který směnný kurz používat a jak v účetní závěrce vykazovat finanční účinek změn směnných kurzů.

Standard se použije při zachycení **transakcí v cizích měnách**, při **převodu** účetních závěrek zahraničních jednotek, které jsou zahrnovány do účetní závěrky podniku pomocí konsolidace a při převodu výsledovky a rozvahy do měny vykazování. Standard definuje používané termíny **měna vykazování, závěrkový kurz, směnný kurz, cizí měna, prováděcí měna, kurzový rozdíl, peněžní položky, zahraniční jednotka, čistá investice v zahraničním subjektu**. Standard popisuje způsoby výchozího uznání transakcí uskutečněných v cizí měně nebo v měně prováděcí. Standard popisuje způsoby vykazování peněžních a nepeněžních položek k následným rozvahovým dnům a uznání kurzových rozdílů vyplývajících z těchto transakcí. Standard poskytuje návod k určení prováděcí měny včetně podmínek pro její změnu. Standard popisuje situaci, kdy je měna vykazování odlišná od prováděcí měny. Standard stanovuje údaje nutné pro zveřejnění.

ČÚP

Definice peněžních a nepeněžních položek **neexistuje**, existuje pouze výčet. Přepočet transakcí vyjádřených v cizí měně je proveden **směnným kurzem** platným v den transakce. ČÚP specifikují, že musí být použit kurz vyhlášený centrální bankou, lze použít také pevný kurz, předem stanovený vnitřním předpisem účetní jednotky maximálně pro jedno účetní období. Kurzové zisky a ztráty vzniklé z transakcí v cizích měnách jsou vykázány jako součást zisku nebo ztráty z běžné činnosti v daném období.

10.3 Vliv rozdílů na ukazatele

10.3.1 Postup převodu ukazatelů na srovnatelnou bázi

Převod z národního účetnictví na IFRS se provádí **v souladu s metodami uznávání a oceňování** jednotlivých prvků účetní závěrky. Jednotlivé položky je třeba **překlasifikovat a vyčíslit rozdíly**. Postup první aplikace IFRS je podrobněji uveden v kapitole 10.2.

Zjednodušený postup převodu zobrazuje následující příklad. Obsahuje pět vybraných základních rozdílů mezi ČÚP a IFRS a jejich vliv na hodnotu jednotlivých položek účetní závěrky a vybrané ukazatele rentability a zadluženosti.²² V příkladu je řešen vliv každého z rozdílů nejprve jednotlivě a

²² Pro propočet ukazatelů rentability a zadluženosti byl použit soubor Finance.XLS, který je součástí publikace Finanční řízení v praxi.

v závěru jsou rozdíly sumarizovány. Propočty vycházejí z následující rozvahy, sestavené v souladu s českými účetními předpisy:

Rozvaha, tis. Kč		
	2003	2002
Aktiva celkem	407492	428886
Stálá aktiva	136550	135877
Oběžná aktiva	270942	293009
Pasiva celkem	407492	428886
Vlastní kapitál	231104	226944
Dluhy	176388	201942
Výsledek hospodaření	4396	3755

V příkladu jsou řešeny:

- zřizovací výdaje,
- leasing,
- opravy a rezervy na opravy dlouhodobého majetku,
- výnosy,
- přecenění dlouhodobých aktiv.

Údaje jsou vyhodnoceny na ukazatelích:

- agregované položky rozvahy – stálá a oběžná aktiva, vlastní kapitál, dluhy a výsledek hospodaření;
- z ukazatelů rentability – rentabilita celkového kapitálu (ROA)²³, rentabilita vlastního kapitálu (ROE)²⁴, rentabilita celkového investovaného kapitálu (ROI)²⁵;
- z ukazatelů zadluženosti poměr vlastního a cizího kapitálu;

Zřizovací výdaje

Zadání

V nehmotném majetku má firma od roku 2002 aktivovány zřizovací výdaje, v hodnotě 60 tis. Kč, odepisuje rovnoměrně 5 let. Roční odpis je 12 tis. Kč, zůstatková cena v roce 2002 je 48 tis Kč, v roce 2003 je 36 tis. Kč.

Řešení

Vycházíme z předpokladu, že ČÚP povolují aktivovat zřizovací výdaje, tato částka se odepisuje. IFRS nepovolují aktivaci zřizovacích výdajů, tyto položky

²³ ROA = Zisk/Celková aktiva, vyjadřuje celkovou efektivnost společnosti.

²⁴ ROE = Zisk/Vlastní kapitál, zobrazuje, jak firma zhodnotila vlastní prostředky.

²⁵ ROI = Zisk/Vlastní kapitál+Dlouhodobé cizí zdroje, poskytuje informace o výnosnosti dlouhodobého kapitálu.

jsou uznány jako náklad v době vzniku. (Koncepční rámec, IAS 38). Úpravy související s převodem jsou zobrazeny v tabulkách 4 a 5.

Tabulka 4. Zřizovací výdaje, úpravy rozvahy v roce 2002, tis. Kč.

Úprava	Částka	Zdůvodnění
- aktiva	48	Vyloučení zřizovacích výdajů z aktiv
+ náklady	60	Převedení zřizovacích výdajů do nákladů
- náklady	12	Vyloučení odpisů zřizovacích výdajů

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 5. Zřizovací výdaje, úpravy rozvahy v roce 2003, tis. Kč.

Úprava	Částka	Zdůvodnění
- aktiva	36	Vyloučení zřizovacích výdajů z aktiv
- náklady	12	Vyloučení odpisů zřizovacích výdajů
- výsledek hospodaření minulých období	- 48	Úpravy minulého roku

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv rozdílného způsobu uznávání zřizovacích výdajů na rozvahu zobrazuje tabulka 6.

Tabulka 6. Zřizovací výdaje, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Aktiva celkem	407492	407456	-36	428886	428838	-48
Stálá aktiva	136550	136514	-36	135877	135829	-48
Oběžná aktiva	270942	270942	0	293009	293009	0
Pasiva celkem	407492	407456	-36	428886	428838	-48
Vlastní kapitál	231104	231068	-36	226944	226896	-48
Dluhy	176388	176388	0	201942	201942	0
Výsledek hospodaření	4396	4408	12	3755	3707	-48

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv rozdílného způsobu uznávání zřizovacích výdajů na ukazatele rentability a zadluženosti zobrazuje tabulka 7.

Tabulka 7. Zřizovací výdaje, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	9,61	9,62	0,01	5,76	5,75	-0,01
Rentabilita vlastního kapitálu	1,9	1,91	0,01	1,65	1,64	-0,01
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	15,92	15,93	0,01	9,30	9,29	-0,01
Poměr vlastního a cizího kapitálu	135,63	135,61	-0,02	114,71	114,69	-0,02

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocení

Při použití metod uznávání a oceňování jednotlivých položek účetní závěrky v souladu s IFRS nelze uznat zřizovací výdaje jako aktivum, jsou nákladem. V rozvaze sestavené podle IFRS se proti rozvaze sestavené podle ČÚP rozdíl projeví snížením hodnoty aktiv a zvýšením nákladů v roce vzniku zřizovacích výdajů, v dalších letech snížením hodnoty aktiv a snížením nákladů. Ukazatele rentability v roce vzniku zřizovacích výdajů poklesly, pokles je způsoben snížením hodnoty aktiv, vlastního kapitálu a výsledku hospodaření. Poměr vlastního a cizího kapitálu se také snížil, pokles je dán snížením hodnoty vlastního kapitálu. V dalším roce se snížila hodnota aktiv, zvýšil se výsledek hospodaření a poklesl vlastní kapitál. Ukazatele rentability se zvýšily, zvýšení bylo způsobeno právě zvýšením výsledku hospodaření, snížením hodnoty aktiv a snížením hodnoty vlastního kapitálu. Snížení poměru vlastního kapitálu a cizích zdrojů je způsobeno snížením hodnoty vlastního kapitálu. Rozdíly se budou objevovat do doby, než budou zřizovací výdaje v českých výkazech odepsány.

Leasing

Zadání

Firma si 1.1.2002 pronajala výrobní zařízení na dobu tří let od leasingové firmy. Na konci doby leasingu dojde k převedení vlastnictví tohoto zařízení na nájemce. Tři platby v hodnotě 2000 tis. Kč budou pronajímateli splaceny vždy k 31.12. Přírůstková úroková míra nájemce činí 10 %, implicitní úroková míra

pronajímatele není známa. Reálná hodnota zařízení je 5017 tis. Kč. Očekávaná doba životnosti zařízení je 5 let.

Řešení

V českém účetnictví je finanční leasing zobrazen v rozvaze, leasingové splátky jsou zúčtovány do nákladů. IFRS uznávají finanční leasing jako aktivum současně se závazkem, v částce nižší z současné hodnoty a reálné hodnoty, aktivum se odepisuje, leasingové splátky jsou rozděleny na úhradu závazku a úrok. (IAS 17).

Současná hodnota = $C/(1+r)^n$, = 4975 (tis. Kč)

C – hodnota splátky

r – úroková míra

i – období

Současná hodnota je nižší než hodnota reálná, aktivum bude uznáno v současné hodnotě. Rozdělení splátek na úrok a snižování závazků zobrazuje tabulka 8.

Tabulka 8. Leasingová tabulka, tis. Kč.

	Závazek	Splátka	Úrok	Snížení závazků
1.	4975	2000	498	1502
2.	3473	2000	347	1653
3.	1820	2000	180	1820

Zdroj: vlastní zpracování

Majetek je odepisován nájemcem, odpisy = $4975 / 5 = 995$. Propočet odpisů je zobrazen v tabulce 9.

Tabulka 9. Odpisy, tis. Kč.

	Vstupní cena	Odpisy	Oprávký	Zůstatková cena
1.	4975	995	995	3980
2.	4975	995	1990	2985
3.	4975	995	2985	1990
4.	4975	995	3980	995
5.	4975	995	4975	0

Zdroj: vlastní zpracování

Úpravy rozvahy v roce 2002 a 2003 zobrazují tabulky 10 a 11.

Tabulka 10. Leasing, úpravy rozvahy v roce 2002, tis. Kč.

Úprava	Částka	Zdůvodnění
+ aktiva	3980	Zobrazení dlouhodobého majetku v rozvaze
+ náklady	995	Odpis majetku
+ náklady	498	Úrok z finančního leasingu
- náklady	2000	Vyloučení leasingové splátky z nákladů
+ závazky	3473 ²⁶	Zobrazení závazku z finančního leasingu

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 11. Leasing, úpravy rozvahy v roce 2003, tis. Kč.

Úprava	Částka	Zdůvodnění
+ aktiva	2985	Zobrazení dlouhodobého majetku v rozvaze
+ náklady	995	Odpis majetku
+ náklady	347	Úrok z finančního leasingu
- náklady	2000	Vyloučení leasingové splátky z nákladů
+ závazky	1820	Zobrazení závazku z finančního leasingu
+ výsledek hospodaření minulých období	507	Úpravy minulého roku

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv rozdílného uznávání leasingu na rozvahu zobrazuje tabulka 12.

Tabulka 12. Leasing, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Aktiva celkem	407492	410477	2985	428886	432866	3980
Stálá aktiva	136550	139535	2985	135877	139857	3980
Oběžná aktiva	270942	270942	0	293009	293009	0
Pasiva celkem	407492	410477	2985	428886	432866	3980
Vlastní kapitál	231104	232269	1165	226944	227451	507
Dluhy	176388	178208	1820	201942	205415	3473
Výsledek hospodaření	4369	5054	685	3755	4262	507

Zdroj: vlastní zpracování

²⁶ Závazky z titulu finančního leasingu – splátka snižená o úrok = 4975 - 1502

Vliv rozdílného uznávání leasingu na ukazatele rentability a zadluženosti zobrazuje tabulka 13.

Tabulka 13. Leasing, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	9,61	9,7	0,09	5,76	5,83	0,07
Rentabilita vlastního kapitálu	1,9	2,18	0,28	1,65	1,87	0,22
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	15,92	16,11	0,19	9,30	9,49	0,19
Poměr vlastního a cizího kapitálu	131,02	130,33	-0,69	114,71	112,98	-1,73

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocení

Při použití metod uznávání a oceňování jednotlivých položek účetní závěrky v souladu s IFRS je majetek pořízený formou leasingu uznán v rozvaze pronajímatele jako aktivum a závazek. V rozvaze sestavené podle IFRS se tento rozdíl projeví oproti rozvaze sestavené v souladu s ČÚP zvýšením hodnoty aktiv a závazků a rozdílem nákladů v roce uznání předmětu leasingu jako aktivum. Rozdíl v nákladech (tím i ve výsledku hospodaření) je dán částkou odpisů, úroků z leasingu a zrušením leasingové splátky. Ukazatele rentability v roce uznání leasingu vzrostly, růst je způsoben zvýšením hodnoty aktiv, vlastního kapitálu a výsledku hospodaření. Poměr vlastního a cizího kapitálu se snížil, pokles je dán zvýšením hodnoty závazků oproti nižšímu růstu vlastního kapitálu. V dalším roce se hodnota aktiv a závazků zvýšily, rozdíl ve výsledku hospodaření je dán rozdílem způsobeným odpisy, úroky z leasingu a zrušením leasingových splátek v nákladech. Ukazatele rentability se zvýšily, zvýšení bylo způsobeno právě zvýšením výsledku hospodaření, zvýšením hodnoty aktiv a vlastního kapitálu. Snížení poměru vlastního kapitálu a cizích zdrojů je způsobeno rozdílem mezi zvýšením cizích zdrojů oproti vlastnímu kapitálu. Rozdíly mezi výkazy se budou objevovat do doby, kdy budou splaceny závazky a aktivum plně odepsáno.

Opravy dlouhodobého majetku

Zadání

Firma vlastní od roku 2002 dlouhodobý majetek v pořizovací ceně 1500 tis. Kč, jednou za 4 roky je třeba provést opravu s výměnou hlavního náhradního dílu v hodnotě 400 tis. Kč. Firma na tuto opravu tvoří rezervu po dobu čtyř let. Doba použitelnosti dlouhodobého majetku je 10 let, odpisujeme rovnoměrně.

Řešení

ČÚP povolují vytvoření rezervy na opravu dlouhodobého majetku, náhradní díly jsou oběžným majetkem (zásoby) a jejich výměna neovlivní zůstatkovou cenu dlouhodobého majetku. IFRS rezervu na opravy dlouhodobého majetku neuznávají, za položku pozemků, budov a zařízení jsou považovány i hlavní náhradní díly a součásti zařízení, pokud se předpokládá, že je podnik bude užívat více než jedno účetní období nebo pokud je možné je použít pouze ve vztahu k položce pozemků, budov a zařízení. V případě, že jednotlivé části aktiva mají různou dobu použitelnosti, považuje standard za vhodné rozdělit je do jednotlivých částí a účtovat o nich a odepisovat je odděleně. (IAS 16, IAS 2, IAS 37).

Výpočet odpisů:

ČÚP = Pořizovací cena / doba použitelnosti

IFRS = Pořizovací cena bez náhradního dílu $1100/10 = 110$, náhradní díl $400/4 = 100$, odpis celkem 210. Ve čtvrtém roce je náhradní díl plně odepsán a nahrazen novým, zůstatková cena zařízení je 1060, odepisování pokračuje stejným způsobem.

Tabulka 14. Odpisy, tis. Kč.

Rok	ČÚP				IFRS			
	PC	odpis	oprávky	ZC	PC	odpis	oprávky	ZC
1.	1500	150	150	1350	1500	210	210	1290
2.		150	300	1200		210	420	1080
3.		150	450	1050		210	630	870
4.		150	600	900		210	840 – 400 = 440	660 + 400 = 1060

PC – pořizovací cena, ZC – zůstatková cena

Zdroj: vlastní zpracování

Úpravy rozvahy v roce 2002 a 2003 zobrazují tabulky 15 a 16.

Tabulka 15. Opravy, úpravy rozvahy v roce 2002, tis. Kč.

Úprava	Částka	Zdůvodnění
- aktiva	60	Úprava netto hodnoty majetku v důsledku rozdílných odpisů
+ náklady	60	Úprava odpisů
- náklady	100	Zrušení rezervy ²⁷
- závazky	100	Zrušení rezervy

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 16. Opravy, úprava rozvahy v roce 2003, tis. Kč.

Úprava	Částka	Zdůvodnění
- aktiva	120	Úprava netto hodnoty majetku v důsledku rozdílných odpisů
+ náklady	60	Úprava odpisů
- náklady	100	Zrušení rezervy
- závazky	200	Zrušení rezervy
+ výsledek hospodaření minulého období	40	Úpravy minulého roku

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv rozdílného způsobu uznávání oprav na rozvahu zobrazuje tabulka 17.

Tabulka 17. Opravy, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Aktiva celkem	407492	407372	-120	428886	428826	-60
Stálá aktiva	136550	136430	-120	135877	135817	-60
Oběžná aktiva	270942	270942	0	293009	293009	0
Pasiva celkem	407492	407372	-120	428886	428826	-60
Vlastní kapitál	231104	231184	80	226944	226984	40
Dluhy	176388	176188	-200	201942	201842	-100
Výsledek hospodaření	4396	4436	60	3755	3795	40

Zdroj: vlastní zpracování

²⁷ IFRS tvorbu rezervy na opravu DHM neuznávají.

Vliv rozdílného způsobu uznávání oprav na ukazatele rentability a zadluženosti zobrazuje tabulka 18.

Tabulka 18. Opravy, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	9,61	9,63	0,02	5,76	5,77	0,01
Rentabilita vlastního kapitálu	1,9	1,92	0,02	1,65	1,67	0,02
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	15,92	15,93	0,01	9,30	9,32	0,02
Poměr vlastního a cizího kapitálu	131,02	131,21	0,19	112,38	112,46	0,08

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocení

Při použití metod uznávání a oceňování jednotlivých položek účetní závěrky v souladu s IFRS nelze tvořit rezervy na opravu dlouhodobého majetku, významné náhradní díly lze uznat jako dlouhodobé aktivum a dlouhodobý majetek lze odepisovat odděleně po částech s různou dobou životnosti. V rozvaze sestavené podle IFRS se rozdíl proti rozvaze sestavené podle ČÚP projeví snížením netto hodnoty aktiv v důsledku úpravy odpisů, snížením cizích zdrojů zrušením rezerv a úpravou nákladů (a tím i výsledku hospodaření) o rozdíly vzniklé z odpisů a zrušením rezervy. Ukazatele rentability v roce pořízení dlouhodobého majetku vzrostly, růst byl dán snížením hodnoty aktiv a zvýšením výsledku hospodaření. Poměr vlastního a cizího kapitálu se zvýšil, vzrůst byl dán zvýšením hodnoty vlastního kapitálu a snížením hodnoty cizích zdrojů. V dalším roce se netto hodnota aktiv snížila, zvýšil se výsledek hospodaření a snížily se závazky. Ukazatele rentability se zvýšily, zvýšení bylo způsobeno právě zvýšením výsledku hospodaření, zvýšením hodnoty aktiv a vlastního kapitálu. Zvýšení hodnoty poměru vlastního kapitálu a cizích zdrojů je způsobeno snížením cizích zdrojů a zvýšením vlastního kapitálu.

Výnosy

Zadání

Výnosy účetní jednotky v roce 2003 činily celkem 8323 tis. Kč, u výnosů v hodnotě 1524 tis. Kč nebyly splněny podmínky uznání výnosů v souladu s IFRS.

Řešení

V ČÚP neexistuje rozpracovaná definice výnosů, jsou obvykle zachyceny k datu přijetí zboží či poskytnutí služby. V případě IFRS jsou výnosy zachyceny v okamžiku, kdy je pravděpodobné, že do podniku poplynou budoucí ekonomické užítky, které mohou být spolehlivě oceněny. Výnosy a náklady, které se vztahují ke stejné transakci, se vykazují současně. Pokud nelze spolehlivě ocenit příslušné náklady, nelze vykázat výnosy a v takových případech je třeba každou již přijatou úhradu z prodeje zboží vykázat jako závazek (IAS 18).

Úpravy rozvahy v roce 2003 zobrazuje tabulka 19.

Tabulka 19. Výnosy, úpravy rozvahy v roce 2003, tis. Kč.

Úprava	Částka	Zdůvodnění
- Výnosy	1524	Vyloučení výnosů, které nelze uznat
+ Dluhy	1524	Převedení části neuznaných výnosů do dluhů

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv rozdílného způsobu uznávání výnosů na rozvahu zobrazuje tabulka 20.

Tabulka 20. Výnosy, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS-ČÚP)
Aktiva celkem	407492	407492	0
Stálá aktiva	136550	136550	0
Oběžná aktiva	270942	270942	0
Pasiva celkem	407492	407492	0
Vlastní kapitál	231104	229580	- 1524
Dluhy	176388	177912	+1524
Výsledek hospodaření	4396	2872	-1524

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv rozdílného způsobu uznávání výnosů na ukazatele rentability a zadluženosti zobrazuje tabulka 21.

Tabulka 21. Výnosy, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	9,61	9,09	-0,52
Rentabilita vlastního kapitálu	1,9	1,25	-0,65
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	15,92	15,39	-0,53
Poměr vlastního a cizího kapitálu	131,02	129,02	-2,0

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocení

Při použití metod uznávání výnosů v souladu s IFRS lze výnosy uznat po splnění podrobných podmínek. V položkách rozvahy se o částku, kterou nelze uznat jako výnos sníží hodnota výsledku hospodaření a zvýší hodnota závazků. V důsledku toho poklesly ukazatele rentability i poměr vlastního a cizího kapitálu.

Přecenění dlouhodobého majetku

Zadání

Pořizovací cena budovy je 8000, doba použitelnosti 40 let, odepisování lineární. Po deseti letech (v roce 2003) bylo aktivum znovu přeceněno. Reálná hodnota aktiva je: 7200. Oprávky při přecenění jsou přepočteny stejným poměrem jako je poměr reálné a účetní hodnoty aktiva.

Řešení

ČÚP nepovolují přecenění dlouhodobého hmotného majetku směrem nahoru. V IFRS lze použít model přecenění. Model přecenění uvádí, že položka hmotných aktiv může být vykázána v přeceněné částce, která odpovídá reálné hodnotě k datu přecenění po odečtení následných opravek a ztrát ze snížení hodnoty. Současně je třeba přecenit i oprávky, buď stejným poměrem jako změnu brutto účetní hodnoty aktiva, nebo vyloučit z účetnictví proti brutto účetní hodnotě aktiva a netto částka je pak přepočtena na přeceněnou částku aktiva (IAS 16)

Tabulka 22. Přecenění dlouhodobého majetku, tis. Kč.

	Původní cena	Přecenění
Pořizovací cena	8000	9600
Oprávky	2000	2400
Zůstatková cena	6000	7200

Zdroj: vlastní zpracování

Po přecenění se navýší hodnota budov o 1600 tis. Kč, oprávky o 400 tis. Kč a rozdíl 1200 tis. Kč se zobrazí ve fondu z přecenění (samostatná položka vlastního kapitálu).

Úpravu rozvahy v roce 2003 zobrazuje tabulka 23.

Tabulka 23. Přecenění majetku, úpravy rozvahy v roce 2003, tis. Kč.

Úprava	Částka	Zdůvodnění
+ aktiva	1200	Úprava netto hodnoty majetku v důsledku přecenění
+ fond z přecenění	1200	Přebytek vzniklý přeceněním

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv rozdílného způsobu uznávání oprav na rozvahu zobrazuje tabulka 24.

Tabulka 24. Přecenění majetku, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS-ČÚP)
Aktiva celkem	407492	408692	+1200
Stálá aktiva	136550	137750	+1200
Oběžná aktiva	270942	270942	0
Pasiva celkem	407492	408692	+1200
Vlastní kapitál	231104	232304	+1200
Dluhy	176388	176388	0
Výsledek hospodaření	4396	4396	0

Zdroj: vlastní zpracování

Vliv rozdílného způsobu uznávání oprav na ukazatele rentability a zadluženosti zobrazuje tabulka 25.

Tabulka 25. Přecenění majetku, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS-ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	9,61	9,59	- 0,02
Rentabilita vlastního kapitálu	1,9	1,89	-0,01
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	15,92	15,84	- 0,08
Podíl vlastního a cizího kapitálu	135,65	136,33	0,70

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocení

Při použití metod uznávání a oceňování jednotlivých položek účetní závěrky v souladu s IFRS lze přecenit dlouhodobý hmotný majetek směrem nahoru. V rozvaze sestavené podle IFRS se rozdíl proti rozvaze sestavené podle ČÚP projeví zvýšením hodnoty aktiv v důsledku přecenění a zvýšení vlastního kapitálu zvýšením hodnoty fondu z přecenění. Ukazatele rentability v roce přecenění dlouhodobého majetku poklesly, což je způsobeno vzrůstem hodnoty aktiv a vlastního kapitálu. Poměr vlastního a cizího kapitálu se zvýšil, vzrůst byl dán zvýšením hodnoty vlastního kapitálu.

Souhrn změn

V následujících tabulkách jsou zobrazeny všechny rozdíly. Je třeba si uvědomit, že se jedná o stejnou firmu, která použila pouze jiná pravidla pro sestavování účetní závěrky. Údaje jsou uvedeny v tabulkách 26 a 27.

Tabulka 26. Souhrn změn, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Aktiva celkem	407492	411401	3909	428886	432698	3812
Stálá aktiva	136550	140459	3909	135877	139689	3812
Oběžná aktiva	270942	270942	0	293009	293009	0
Pasiva celkem	407492	411401	3909	428886	432698	3812
Vlastní kapitál	231104	233593	2489	226944	227503	559
Dluhy	176388	177808	1420	201942	205195	3253
Výsledek hospodaření	4369	5146	777	3755	4314	559

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 27. Souhrn změn, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	9,61	9,71	0,01	5,76	5,84	0,08
Rentabilita vlastního kapitálu	1,90	2,20	0,3	1,65	1,90	0,25
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	15,92	15,94	0,02	9,30	9,38	0,08
Podíl vlastního a cizího kapitálu	135,63	135,95	0,32	114,71	113,13	-1,58

Zdroj: vlastní zpracování

10.3.2 Převody podniků

Pro praktickou aplikaci a srovnání bylo vybráno podle výchozích kritérií pět podniků. Vzhledem k tomu, že žádný z podniků nesouhlasil se zveřejněním názvu a podrobnější identifikací, jsou označeny jako podnik A, B, C, D, E. Při vyhodnocení a srovnání ukazatelů, vypočítaných v souladu s ČÚP a IFRS nelze do podrobností určit, které z položek měly vliv na rozdílné hodnoty, protože podrobné údaje nebyly k dispozici. Případová studie převodu vybraného podniku je v příloze A.

Podnik A

Tabulka 28. Podnik A, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Aktiva celkem	217577	274143	+56566	198627	231465	+32838
Stálá aktiva	195720	254443	+58723	169714	216204	+46490
Oběžná aktiva	21 857	19 700	-2157	28913	15 261	-13652
Pasiva celkem	217577	274143	+56566	198627	231465	+32838
Vlastní kapitál	139215	157580	+18365	128 495	143 675	+15180
Dluhy	78 362	116563	+38201	70132	87 790	+17658
Výsledek hospodaření	13 931	6 451	-7480	6 713	8 421	+1708

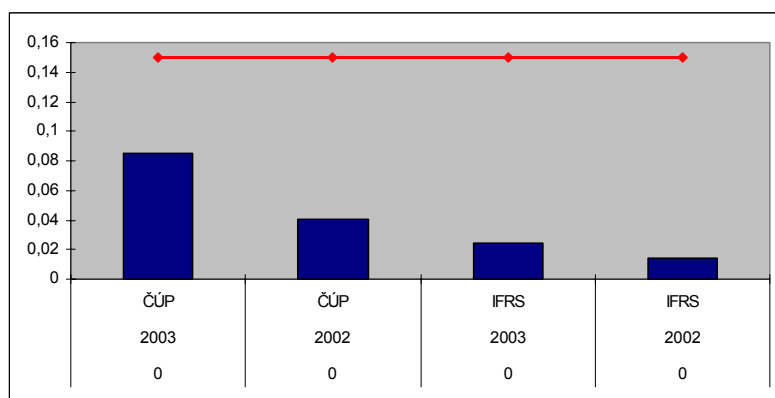
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 29. Podnik A, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

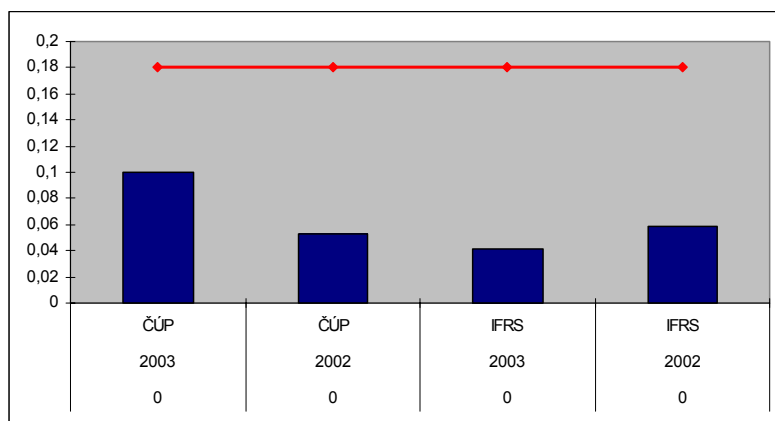
Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	8,55	2,43	-6,12	4,04	1,46	-2,58
Rentabilita vlastního kapitálu	10,02	4,09	-5,93	5,24	5,86	+0,62
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	8,49	2,97	-5,52	4,30	4,14	-0,16
Podíl vlastního a cizího kapitálu	177,71	135,19	- 42,52	183,47	163,66	- 19,81

Zdroj: vlastní zpracování

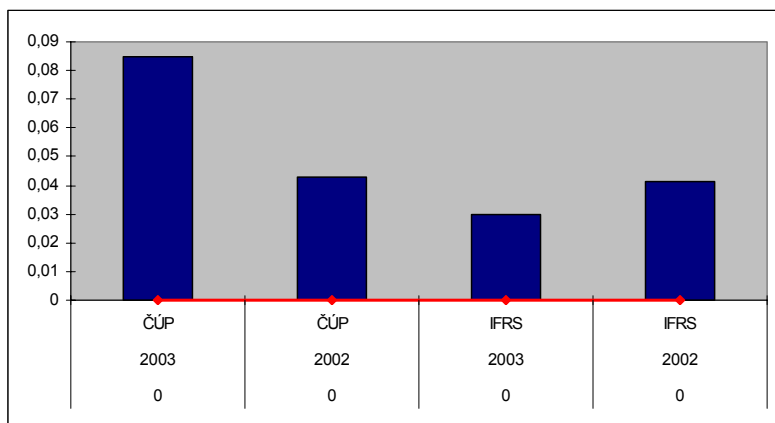
Obrázek 2. Podnik A, rentabilita celkového kapitálu

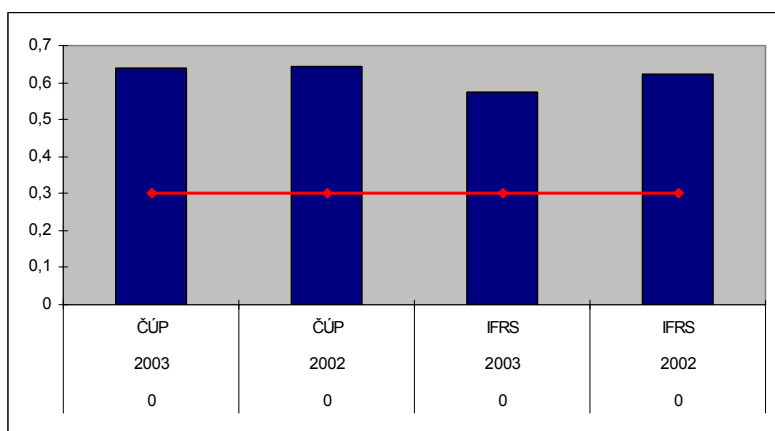
Obrázek 3. Podnik A, rentabilita vlastního kapitálu

Obrázek 4. Podnik A, rentabilita dlouhodobého kapitálu

Obrázek 5. Podnik A, podíl vlastního a cizího kapitálu

Podnik B

Tabulka 30. Podnik B, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Aktiva celkem	7529430	8696752	1167322	6926178	5826178	-1100000
Stálá aktiva	621469	1878790	1257321	564936	464936	-100000
Oběžná aktiva	6907961	6817962	-89999	6361242	5361242	-1000000
Pasiva celkem	7529430	8696752	1167322	6926178	5826178	-1100000
Vlastní kapitál	1023052	990374	-32678	834076	1042131	208055
Dluhy	6506378	7702388	119610	6092102	4784047	-1308055
Výsledek hospodaření	413945	381267	-32678	228432	536487	308055

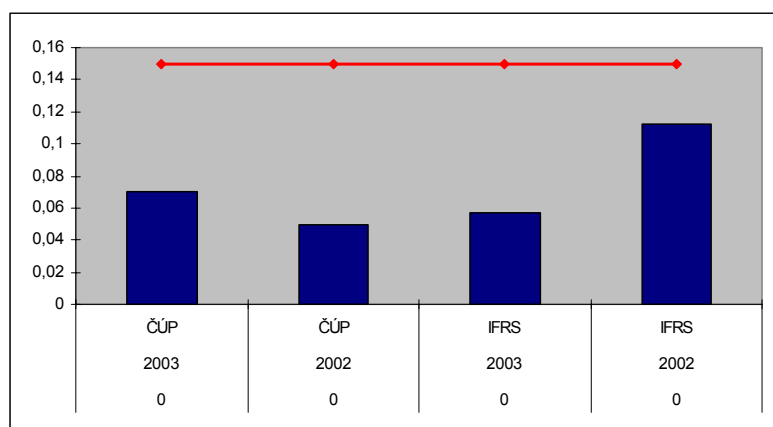
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 31. Podnik B, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

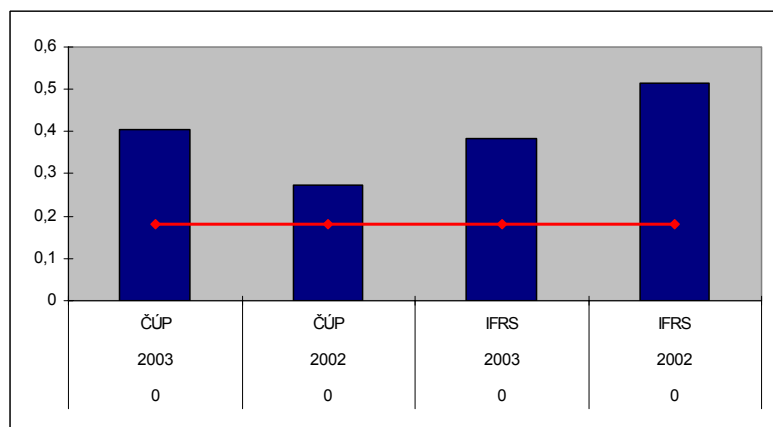
Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	7,03	5,71	-1,32	4,97	11,19	6,22
Rentabilita vlastního kapitálu	40,46	38,50	-1,96	27,39	51,48	24,09
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	49,47	21,61	-27,86	38,43	60,32	21,89
Poměr vlastního a cizího kapitálu	17,38	14,27	-3,11	13,39	21,78	8,40

Zdroj: vlastní zpracování

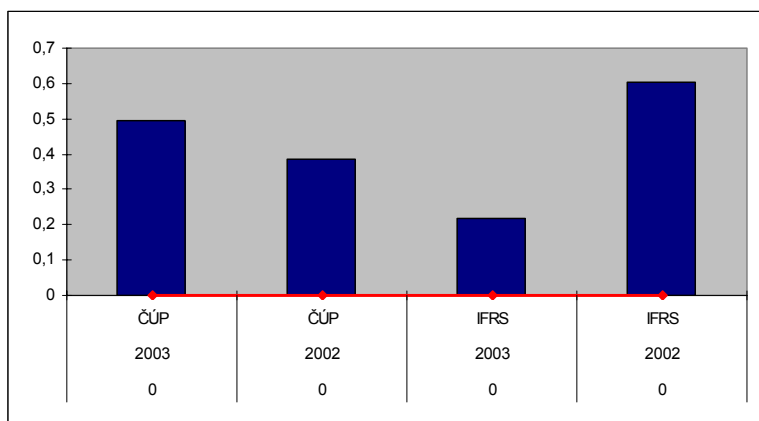
Obrázek 6. Podnik B, rentabilita celkového kapitálu

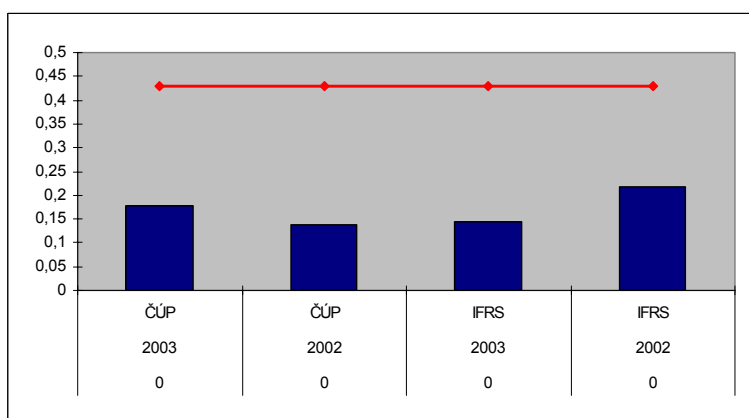
Obrázek 7. Podnik B, rentabilita vlastního kapitálu

Obrázek 8. Podnik B, rentabilita dlouhodobého kapitálu

Obrázek 9. Podnik B, poměr vlastního a cizího kapitálu

Podnik C

Tabulka 32. Podnik C, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Aktiva celkem	5570480	5594112	23632	4493556	4524778	31222
Stálá aktiva	812083	849745	37662	523182	569338	46156
Oběžná aktiva	4758397	4744367	-14030	3970374	3955440	-14934
Pasiva celkem	5570480	5594112	23632	4493556	4524778	31222
Vlastní kapitál	1518663	1958782	440119	1135598	1594748	459150
Dluhy	3359666	2943179	-416487	2987957	2560029	-427928
Výsledek hospodaření	383065	414495	31430	312546	351455	38909

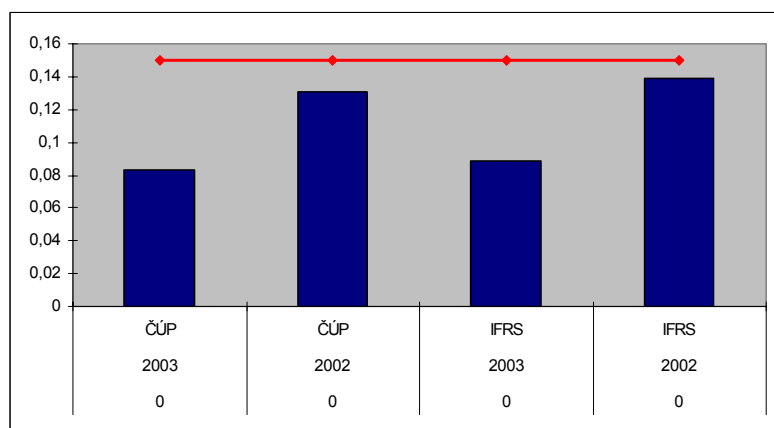
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 33. Podnik C, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

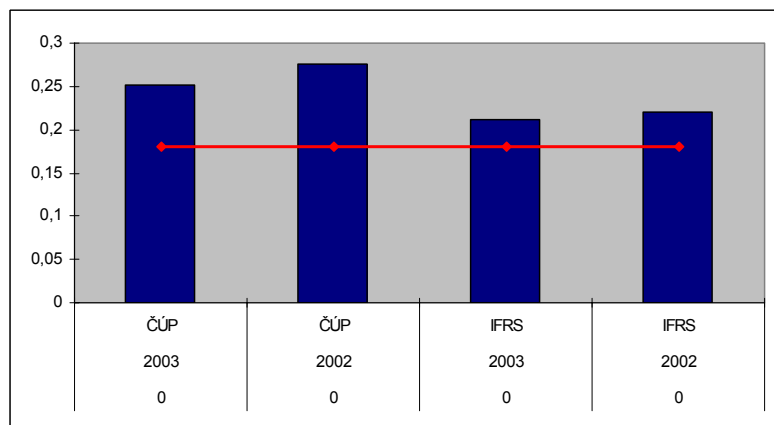
Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	8,31	8,84	0,53	13,10	13,85	0,75
Rentabilita vlastního kapitálu	25,22	21,16	-4,06	27,52	22,00	-5,52
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	26,27	21,97	-4,3	38,78	30,02	-8,76
Poměr vlastního a cizího kapitálu	45,02	66,55	21,53	38,01	62,29	24,24

Zdroj: vlastní zpracování

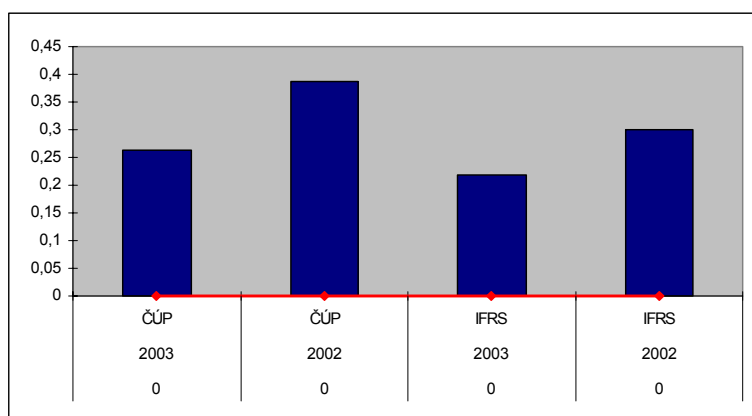
Obrázek 10. Podnik C, rentabilita celkového kapitálu

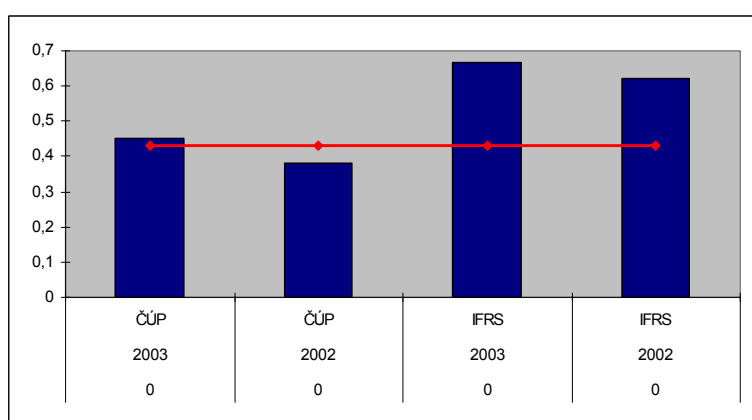
Obrázek 11. Podnik C, rentabilita vlastního kapitálu

Obrázek 12. Podnik C, rentabilita dlouhodobého kapitálu

Obrázek 13. Podnik C, poměr vlastního a cizího kapitálu

Podnik D

Tabulka 34. Podnik D, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Aktiva celkem	2693062	2799616	106554	2716908	2716908	0
Stálá aktiva	1538530	1619688	81158	1609152	1609152	0
Oběžná aktiva	1154532	1179928	25396	1107756	1107756	0
Pasiva celkem	2693062	2799616	106554	2716908	2716908	0
Vlastní kapitál	593618	635700	42082	837318	837318	0
Dluhy	2099444	2163916	64472	1879590	1879590	0
Výsledek hospodaření	-178905	-157807	21098	3930	3930	0

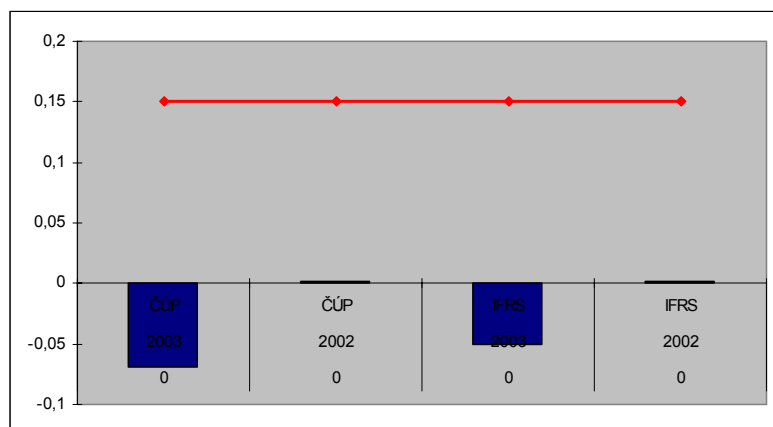
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 35. Podnik D, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

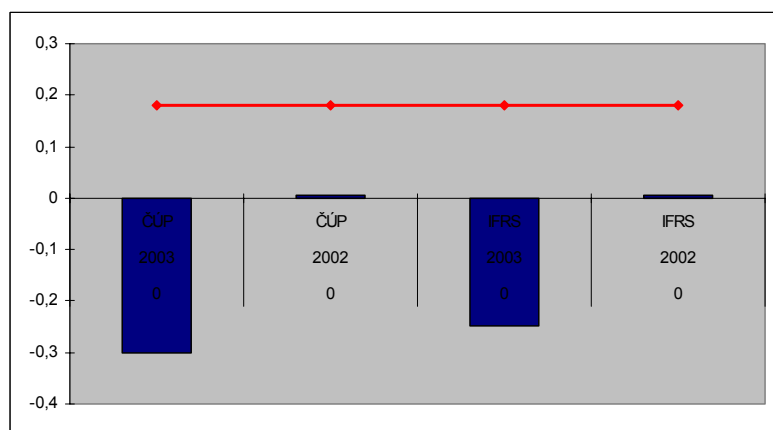
Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	-6,84	-5,02	1,82	0,19	0,19	0
Rentabilita vlastního kapitálu	-30,14	-24,82	5,32	0,47	0,47	0
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	-30,14	-24,82	3,32	0,47	0,47	0
Poměr vlastního a cizího kapitálu	29,35	29,38	0,03	44,55	44,55	0

Zdroj: vlastní zpracování

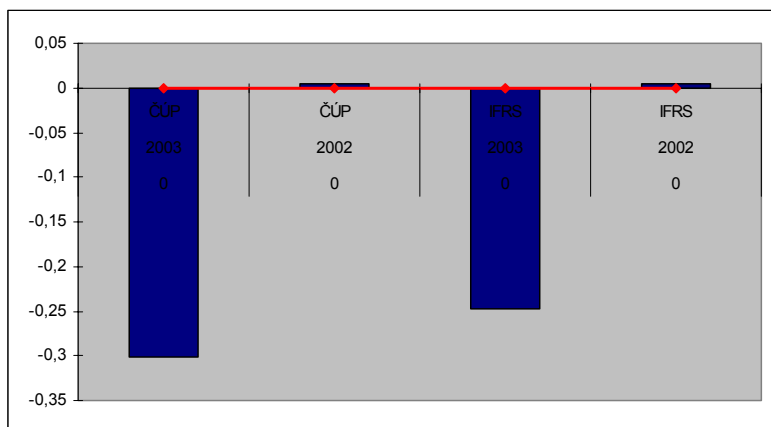
Obrázek 14. Podnik D, rentabilita celkového kapitálu

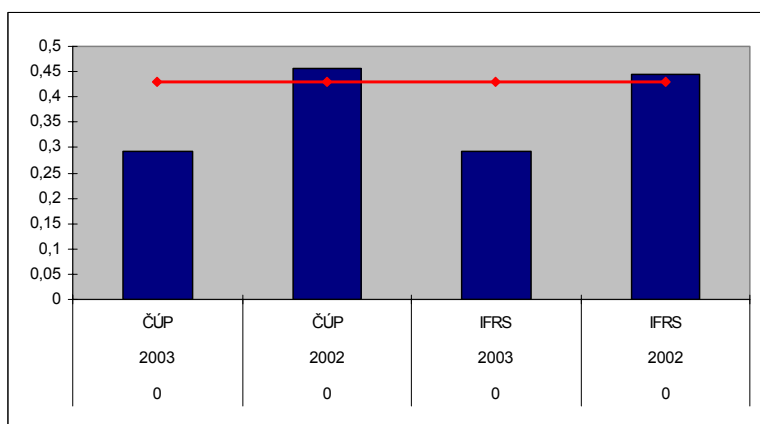
Obrázek 15. Podnik D, rentabilita vlastního kapitálu

Obrázek 16. Podnik D, rentabilita dlouhodobého kapitálu

Obrázek 17. Podnik D, poměr vlastního a cizího kapitálu

Podnik E

Tabulka 36. Podnik E, srovnání rozvahy, tis. Kč.

	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Aktiva celkem	4243036	3986950	-256086	3888412	3755485	-132927
Stálá aktiva	2441764	2379718	-62046	2411603	2274788	-136815
Oběžná aktiva	1801272	1607232	-194040	1476809	1480697	3888
Pasiva celkem	4243036	3986950	-256 086	3888412	3755485	-132927
Vlastní kapitál	1684987	1328261	-356726	1535612	1297550	-238062
Dluhy	2558049	2658689	100640	2352800	2457935	105135
Výsledek hospodaření	40149	27819	-12330	35246	43476	8230

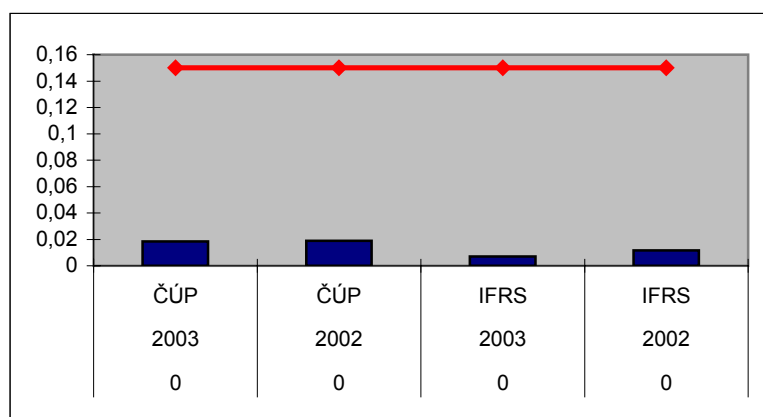
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 37. Podnik E, ukazatele rentability a zadluženosti, údaje v %.

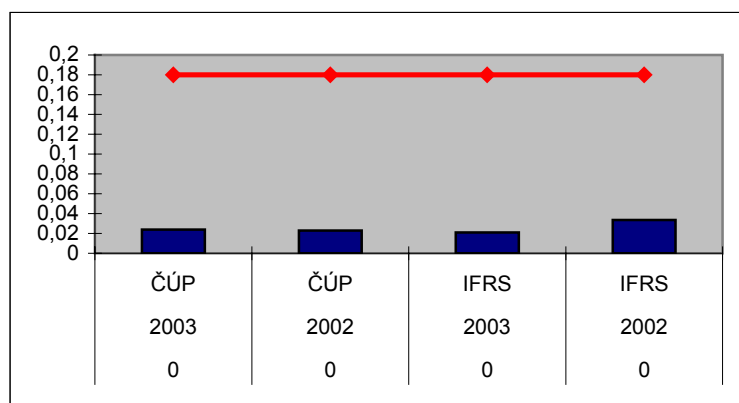
Položka	ČÚP 2003	IFRS 2003	Rozdíl (IFRS- ČÚP)	ČÚP 2002	IFRS 2002	Rozdíl (IFRS- ČÚP)
Rentabilita celkového kapitálu	1,84	0,7	-1,14	1,88	1,16	-0,72
Rentabilita vlastního kapitálu	2,38	2,09	-0,29	2,30	3,35	1,05
Rentabilita dlouhodobého kapitálu	1,67	0,97	-0,7	1,67	1,65	-0,02
Poměr vlastního a cizího kapitálu	65,87	49,96	-15,91	65,27	52,79	-12,48

Zdroj: vlastní zpracování

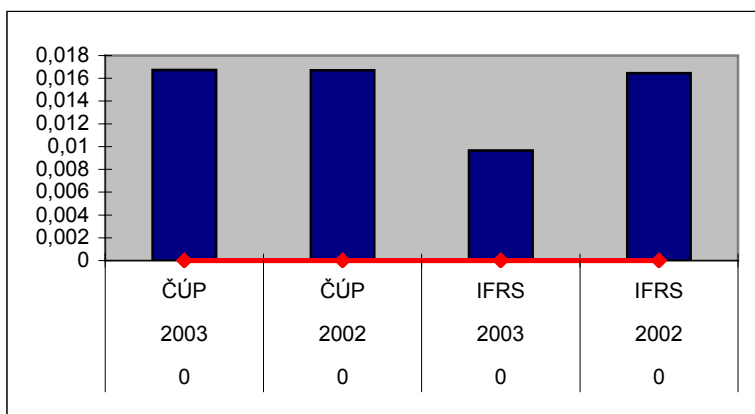
Obrázek 18. Podnik E, rentabilita celkového kapitálu

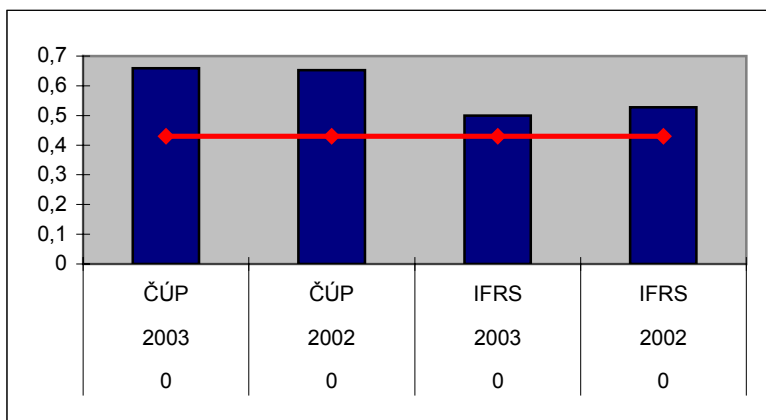
Obrázek 19. Podnik E, rentabilita vlastního kapitálu

Obrázek 20. Podnik E, rentabilita dlouhodobého kapitálu

Obrázek 21. Podnik E, poměr vlastního a cizího kapitálu

10.3.3 Vyhodnocení převodu podniků

Řada odborníků se shoduje v názoru, že převod z českého účetnictví na IFRS má vliv na hodnotu všech položek účetní závěrky, s výjimkou peněžních prostředků a základního kapitálu. Toto tvrzení se potvrdilo i na vzorku podniků, které byly podrobeny zkoumání, i když je nelze doložit do všech podrobností vzhledem k omezenému rozsahu vstupních informací (k dispozici jsou pouze agregované položky rozvahy a výsledek hospodaření).

Při použití metod **uznávání a oceňování položek** účetní závěrky v souladu s IFRS, se hodnota majetku a zdrojů financování všech firem, vykázaná původně v souladu s českými předpisy změnila, ať už došlo k jejich zvýšení či snížení. Výjimkou je pouze firma D v roce 2002 (tabulka 35), tato firma zřejmě použila pro srovnání údaje nepřečtené.

Vliv změny hodnoty základních položek účetní závěrky měl vliv i na změnu vybraných **poměrových ukazatelů**. Zajímavý je trend vývoje ukazatelů rentability například u firmy A. Zatímco podle údajů ČÚP rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita dlouhodobého kapitálu meziročně rostla, podle IFRS

klesala (obrázek 3 a 4). Při všech srovnáních je třeba mít neustále na paměti, že se vždycky jedná o tu samou firmu, která pouze použila dva rozdílné koncepty účetnictví pro vykázání svých údajů.

Výše uvedené rozdíly si nekladou za cíl řešit, který z konceptů účetnictví je „věrnější a pravdivější“ a lépe vystihuje ekonomickou podstatu, pouze dokumentují fakt, že přechod na IFRS není formální změnou účetních operací a „přepočtem několika čísel“, které účetní za chvíli zvládne, ale vyžaduje změnu přístupu k účetnictví, která se odrazí i ve finančním řízení podniku.

Statistické vyhodnocení²⁸ podniků je třeba chápat pouze jako model, který by mohl být v budoucnu použit na větším vzorku podniků. Podniky, které byly podrobeny zkoumání, nemohou být vzhledem ke svému omezenému počtu považovány za statistický soubor, proto i interpretace výsledků je pouze modelová. S ověřením metody se počítá v dalším pokračování práce.

Při popisu závislosti ukazatele V na ukazateli U byla použita regresní a korelační analýza²⁹. Ukazatel V zahrnuje poměrové ukazatele vypočítané z údajů podle IFRS³⁰, ukazatel U zahrnuje poměrové ukazatel vypočítané z údaje podle ČÚP³¹. Souhrnný přehled údajů zobrazují tabulky 42 a 43 v příloze C. Protože graf znázornění této závislosti ukazuje na lineární vazby, byl k popisu těsnosti vazby těchto ukazatelů použit Pearsonův korelační koeficient r . Jeho hodnota $100 * r^2$ udává v procentech, jaká část variability ukazatele V je vysvětlena variabilitou ukazatele U. Průběh této závislosti je vyjádřen regresní rovnicí $V = a + b * U$, kde **a** a **b** jsou regresní koeficienty. Koeficient b udává změnu ukazatele V při jednotkové změně ukazatele U. Regresní přímky jsou znázorněny na grafech (viz. příloha E, obrázky 22 - 33).

Pearsonův korelační koeficient pro ukazatele rentability celkového kapitálu dosáhl v roce 2002 hodnoty 74 % a v roce 2003 79% (obrázky 22- 23), pro ukazatele rentability vlastního kapitálu dosáhl v roce 2002 hodnoty 74 % a v roce 2003 71% (obrázky 24 – 25). Pro ukazatele rentability dlouhodobého kapitálu dosáhl pro rok 2002 hodnoty 82,4 % a pro rok 2003 91% (obrázky 26-27), pro ukazatele zadluženosti v roce 2002 87 % a v roce 2003 91% (obrázky 28 – 29). Sledovaný vzorek podniků není možno pro malé množství označit jako statistický soubor, proto jejich vypovídací schopnost je omezená, v budoucnu je plánováno ověření na větším vzorku podniků.

²⁸ Statistické vyhodnocení bylo provedeno ve spolupráci s Doc. RNDr. Jaroslavem Michálkem, CSc., z katedry aplikované matematiky ekonomicko-správní fakulty MU v Brně.

²⁹ Regresní a korelační analýza se zabývá problematikou formálního matematického vyjádření závislosti změn proměnných.

³⁰ V1 – rentabilita celkového kapitálu, V2 rentabilita vlastního kapitálu, V3 – rentabilita dlouhodobého kapitálu, V4 – poměr vlastního a cizího kapitálu.

³¹ U1- rentabilita celkového kapitálu, U2 – rentabilita vlastního kapitálu, U3- rentabilita dlouhodobého kapitálu, U4 – poměr vlastního a cizího kapitálu.

10.4 Vliv rozdílů na vypovídací schopnost účetních závěrek, na ukazatele finanční výkonnosti podniku.

Informace připravené podle IFRS se značně liší od údajů, které firmy vykazují v souladu s národními předpisy (viz. kap. 11.3, příloha A). Největší rozdíly zpravidla vznikají v účtování o finančních nástrojích, leasingu či dlouhodobých smlouvách. Přechod na IFRS má často vliv na mnoho dalších oblastí, mezi něž patří životaschopnost produktů – IFRS musí chápat nejen finanční ředitel. I ostatní manažeři si musí uvědomit, že požadavky IFRS na oceňování reálnou hodnotou mohou vyvolat nestabilitu určitých produktů a ohrozit důvěru investorů.

V návaznosti na vybrané rozdíly mezi českým účetnictvím a IFRS, vymezené obecně v kap.10.2 a shrnuté v příloze B lze odvodit rozdíly, které se objeví jak v položkách účetní závěrky, tak i ve vybraných ukazatelích. Pro konkrétní vyčíslení následujících rozdílů je třeba brát v úvahu, že rozdíly budou mít vliv na finančním řízení podniku pouze v případě, pokud dosáhnou dostatečně vysokých hodnot a tím budou částky **významné**.

10.4.1 Uznávání položek účetní závěrky

Rozdíly v metodách uznávání položek účetní závěrky mají vliv na rozdílnou hodnotu aktiv, dluhů, vlastního kapitálu, nákladů a výnosů.

V případě **aktivace nákladů** jako hmotného majetku dojde obecně k navýšení hodnoty dlouhodobého majetku a snížení nákladů (tím se zvýší výsledek hospodaření a vlastní kapitál). Ukazatele rentability se zvýší, zvýší se podíl vlastních a cizích zdrojů financování. V případě, kdy aktiva nelze uznat a je třeba je zúčtovat do nákladů, dojde k opačným výsledkům. Stručný přehled rozdílů je zobrazen v tabulce 38.

Tabulka 38. Vliv rozdílů v uznávání položek účetní závěrky na hodnotu ukazatelů.

Položka	Aktiva	Dluhy	VH	ROA	ROE	ROI	VK/CZ
Aktivace nákladů	+		+	+	+	+	+
Nesplnění podmínek pro uznání aktiva, vznik nákladů	-		-	-	-	-	-
Nesplnění podmínek pro uznání výnosů		+	-	-	-	-	-
Nesplnění podmínek pro uznání rezervy		-	+	+	+	+	+

Zdroj: vlastní zpracování

10.4.2 Oceňování majetku a závazků

Pokud firma použije při oceňování dlouhodobého majetku **reálnou hodnotu**, může dojít ke zvýšení či snížení hodnoty majetku oproti původně vykázané hodnotě.

Zvýšení hodnoty dlouhodobého majetku se projeví v rozvaze zvýšením hodnoty stálých aktiv a zvýšením hodnoty vlastního kapitálu, které je způsobeno zvýšením fondu z přecenění. Zvýší se hodnota odpisů. Dojde ke snížení ukazatelů rentability. Hodnota poměru vlastního kapitálu a cizích zdrojů se zvýší.

Snížení hodnoty dlouhodobého majetku se v rozvaze projeví snížením hodnoty stálých aktiv a vlastního kapitálu. Snížení vlastního kapitálu se může projevit dvěma způsoby – buď snížením výsledku hospodaření (pokud přeceňujeme majetek směrem dolů poprvé), nebo snížením fondu z přecenění (pokud byl majetek předtím přeceněn směrem nahoru). Sníží se odpisy. Ukazatele rentability se zvýší, poměr vlastního kapitálu a cizích zdrojů se sníží. Přehled rozdílů zobrazuje tabulka 39.

Tabulka 39. Vliv rozdílů oceňování položek účetní závěrky na hodnotu ukazatelů.

Položka	Aktiva	Dluhy	VH	ROA	ROE	ROI	VK/CZ
Aktivum, snížení hodnoty	-		+	+	+	+	+
Aktivum, zvýšení hodnoty	+		-	-	-	-	-
Dluhy, snížení hodnoty		-					+
Dluhy, zvýšení hodnoty		+					-

Zdroj: vlastní zpracování

IFRS používají v některých případech oceňování **současnou hodnotou** (příkladem může být majetek pořízený formou leasingu, majetek pořízený formou splátek, dlouhodobé závazky apod.) V případě použití současné hodnoty při prvotním uznání dlouhodobého majetku dojde k rozdílu v hodnotách dlouhodobého majetku, odpisů a dluhů. Pokud je částka současné hodnoty vyšší, dojde u všech těchto položek ke zvýšení, výsledek hospodaření se v důsledku vyšších odpisů sníží. Hodnota ukazatelů rentability i poměru vlastního kapitálu a cizích zdrojů poklesne. Pokud je naopak současná hodnota nižší, hodnota dlouhodobého majetku, odpisů a dluhu je nižší, v důsledku nižších odpisů se zvýší výsledek hospodaření. Ukazatele rentability se zvýší, zvýší se podíl vlastního a cizího kapitálu.

10.5 Vliv rozdílů na propočet ekonomické přidané hodnoty

Ekonomická přidaná hodnota (Economic Value Added) je ekonomický ukazatel měřící **finanční výkonnost podniku**. Představuje rozdíl mezi

dosaženým **čistým provozním ziskem** (NOPAT) a celkovými **náklady na kapitál**. Základní vzorec pro výpočet je:

$$\text{EVA} = \text{NOPAT} - C \times \text{WACC}$$

NOPAT (Net Operating Profit after Taxes) = čistý provozní zisk po zdanění

C = celkový objem kapitálu

WACC (Weighted Average Cost of Capital) = vážený průměr nákladů na kapitál (požadovaná míra výnosu kapitálu).

Čistý provozní zisk po zdanění (NOPAT) – není možné jej vždycky ztotožnit s provozním výsledkem hospodaření tak, jak je vykázan v souladu s českými účetními předpisy. NOPAT je počítán z tzv. „**operativní činnosti podniku**“, což je ta část podnikatelské činnosti, která slouží základnímu podnikatelskému účelu. Úpravy popsané v teoretické části (kap.8.6.1) jsou obecné, bez návaznosti na metody, použité v účetnictví. V následujícím textu je uveden rozdílný postup transformace účetních dat, pokud vycházíme z účetnictví sestaveného v souladu s českými účetními předpisy nebo IFRS.

Operativní aktiva a výsledek hospodaření

Východiskem pro propočet NOA je rozvaha. Základním úkolem je **vydělit neoperativní aktiva a aktivovat**, pokud možno **v tržním ocenění** položky, které účetně v aktivech vykazovány nejsou. V následujících tabulkách se zaměříme na položky, u kterých je postup při propočtu operativních aktiv v obou konceptech účetnictví odlišný.

Tabulka 40. Propočet NOA.

Položka	ČÚP	IFRS
Nevyužívaná aktiva a aktiva určená k pronájmu	Nejsou vykazovaná v samostatné položce.	Vykazovaná samostatně v souladu s IAS 40 – Investice do nemovitostí, IFRS 5 – Stálá aktiva určená k prodeji a ukončované činnosti.
Leasing u nájemce	V aktivech se nevykazuje, pouze leasingové splátky uznávány jako náklad, nutno přepočítat, postup propočtu je možno použít podle IFRS, konkrétně IAS 17.	Aktiva uznávaná v rozvaze, v souladu s IAS 17.
Oceňovací rozdíly u dlouhodobého majetku	Majetek veden v historických cenách, nutno přecenit.	Majetek veden buď v historických cenách nebo reálných hodnotách, přecenit pouze v prvním případě IAS 16.
Aktivace nákladů s dlouhodobými účinky	Nejsou aktivovány.	Mohou být aktivovány v případě, že naplňují definici aktiv. Koncepční rámec, IAS 16, IAS 38.
Náklady na výzkum a vývoj	Neaktivují se.	Náklady na výzkum se neaktivují, náklady na vývoj za předem stanovených podmínek IAS 38.
Goodwill	Existuje goodwill, případně opravná položka k nabytému majetku, odepisují se.	Existuje goodwill, neodepisuje se, testuje se každoročně na snížení hodnoty aktiv. IFRS 3.

Zdroj: vlastní zpracování

Změny v položkách aktiv vyvolávají změny v položkách operativního výsledku hospodaření.

Tabulka 41. Propočet NOPAT.

Položka	ČÚP	IFRS
Odpisy goodwillu	připočteme	Neodepisujeme
Leasingové platby	připočteme	Už jsou zahrnuty v souladu s vykazováním leasingu
Původní náklady s investičním charakterem	připočteme	Pouze ty, které nejsou aktivovány
Odpisy majetku vytvořené aktivací nákladů	odpočteme	Pouze u těch, které nebyly původně aktivovány

Zdroj: vlastní zpracování

10.6 Doporučení pro vzájemné srovnání jednotlivých konceptů účetnictví a jejich vypovídací schopnosti

Na základě teoretického srovnání obou konceptů účetnictví (viz. kap. 10.2 a příloha C), s využitím výsledků propočetů, které jsou provedeny v kap. 10.3.1 na vzorovém příkladu a v kap. 10.3.2 na vzorku podniků, lze **shrnout** následující doporučení pro přechod na IFRS a vyhodnocení jeho důsledků:

- Shromáždit a utřídit údaje, které jsou potřebné pro sestavení účetní závěrky;
- Vymezit rozdíly mezi jednotlivými koncepty účetnictví;
- Upravit účetní metody;
- Vyhodnotit možnosti současných informačních systémů, provést úpravy, případně změny;
- Analyzovat vliv změn účetního rámce na zveřejňované informace, fungování a řízení celého podniku.

10.6.1 Vliv rozdílů na finanční řízení podniku

Pokud bereme účetní výkazy jako jeden ze zdrojů informací pro finanční řízení, je třeba si uvědomit, že rozdílné hodnoty jejich jednotlivých položek budou mít vliv i na **finanční řízení**.

Úloha finančního managementu byla teoreticky vymezena v kap. 7.6 do čtyř hlavních úkolů:

- a) Získávání kapitálu pro běžné i budoucí potřeby podniku a rozhodování o jeho struktuře.
- b) Rozhodování o alokaci finančních zdrojů (financování) běžné činnosti firmy, výzkumu a vývoje nových výrobků a technologií, investice do pozemků, budov, strojů, zásob a finančních aktiv;
- c) Rozhodování o rozdělování zisku (k posílení vlastního kapitálu nebo výplatě dividend);

d) Řízení, evidence, analýza a kontrola hospodářské stránky činnosti firmy. K tomu složí účetnictví a kalkulace, finanční analýza, rozpočetnictví a finanční prognózování.

ad a) Hodnota vlastního a cizího kapitálu je v obou konceptech účetnictví rozdílná, převod má vliv na strukturu kapitálu.

ad b) V důsledku rozdílného způsobu uznávání a oceňování jednotlivých položek může dojít k jejich rozdílným hodnotám.

ad c) Hodnota výsledku hospodaření je rozdílná, to se odrazí i v jeho rozdělení a výši dividend. Některé fondy nelze uznat v souladu s IFRS.

ad d) Změna konceptu účetnictví má vliv na všechny uvedené oblasti – účetnictví, kalkulace, finanční analýzu, rozpočetnictví a finanční prognózování.

10.7 Srovnání výsledků s hypotézami

Východiskem pro zpracování byly hypotézy:

- **Hypotéza 1** - účetnictví je zdrojem informací o finanční pozici a výkonnosti podniku. Jejich využívání je důležitým faktorem při řízení podniku.
- **Hypotéza 2** - vypovídací schopnost účetních informací je dána způsoby uznávání základních prvků účetní závěrky, způsoby oceňování a dalšími metodami, používanými v účetnictví.

Hypotéza 1

Finanční pozice podniku je ovlivněna **ekonomickými zdroji**, které využívá, jejich finanční strukturou, likviditou a solventností. Dává informace o ekonomických zdrojích, které podnik využívá, o jeho schopnosti tyto zdroje v minulosti optimálně strukturovat, pro budoucnost předvídá schopnost podniku vytvářet peníze a peněžní ekvivalenty, potřebu budoucích výpůjček a vyjádření, jak budou zisky a peněžní toky rozděleny mezi ty, kteří se jakkoliv podílejí na podnikové činnosti. Informace o **výkonnosti** (kterou lze měřit ziskovostí) jsou důležité pro zhodnocení potencionálních změn v ekonomických zdrojích, zvláště v časové řadě. Jsou důležité pro předvídání schopnosti podniků vytvářet finanční prostředky při využití současných ekonomických zdrojů. Informace o změnách ve finanční pozici lze využít pro vyhodnocení podnikových činností za vykazované období. Poskytují uživateli podklad pro zhodnocení schopnosti podniku vytvářet peníze a peněžní ekvivalenty a jejich využití. Hypotéza je potvrzena na základě vymezení funkcí účetnictví v kap.7.2, finančního řízení v kap. 7.6 a praktických výsledků v kap. 10 (tabulky 28 – 37).

Hypotéza 2

Hypotéza 2 navazuje a rozvíjí hypotézu 1. Při uplatnění různých konceptů účetnictví, které používají odlišné metody uznávání a oceňování prvků účetní závěrky dochází k rozdílným hodnotám těchto položek, což dokazuje příklad v kapitole 10.3.1. Tato hypotéza se zároveň potvrdila i na vybraném vzorku firem (kap. 10.3.2)

10.8 Diskuse

Potřeba **informací**, nutných pro rozhodování, obzvláště pak **účetních informací**, potřebných pro finanční řízení podniku, byla v této práci mnohokrát uvedena, zdůrazněna a doložena na praktických příkladech. Práce se zabývá problémem, jaké podklady pro rozhodování lze získat a jak mohou být využity v hodnocení finanční situace a výkonnosti podniku. Vzhledem k rozsahu práce byla řada problémů pouze naznačena a zaslouží si hlubší zpracování.

V práci jsou z důvodu rozsahu vymezeny pouze **základní rozdíly** mezi českým účetnictvím a Mezinárodními standardy účetního výkaznictví. Další okruhy, kterým je třeba věnovat pozornost jsou **finanční nástroje**, **nehmotný majetek** a další. Pozornost si také zaslouží varianty řešení problémů, jako je například **oceňování majetku** a závazků **v současné hodnotě**, obzvláště stanovení vhodné úrokové míry.

Při uznávání a oceňování majetku a závazků v souladu s IFRS se v mnoha případech používá **odborného odhadu** (příkladem je stanovení hranice významnosti, hodnoty rezerv, doby použitelnosti dlouhodobého majetku a podobně). Rovněž tyto postupy je třeba podrobněji rozpracovat.

V práci byly z ukazatelů výkonnosti a zadluženosti řešeny pouze vybrané ukazatele. Tento výběr byl proveden opět jednak z důvodu rozsahu práce, jednak z důvodu omezených vstupních údajů od podniků, k dispozici byly pouze agregované údaje z rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

V dalším pokračování práce bude užitečné ověřit výsledky jednak na podrobnějších údajích a rovněž na větším vzorku podniků. Tato možnost je reálná vzhledem k tomu, že podniky, které jsou emitenty na trhu cenných papírů mají povinnost účetní závěrky sestavené v souladu s IFRS zveřejnit poprvé za rok 2005.

Navazující problematikou je výběr vhodných **metod vyhodnocení a využití** účetních informací, proces **investičního rozhodování a finančního řízení**.

11 PŘÍNOS PRÁCE PRO VĚDU A PRAXI

Přínos práce je třeba zhodnotit v návaznosti na formulované **cíle práce**, tak byly formulovány v kap. 8³². Přínos práce se projeví ve dvou rovinách, v **teoretické a praktické**, i když v některých případech se obě roviny prolínají. Přínos práce je třeba dát rovněž do kontextu se současnou situací, kdy podniky, jejichž cenné papíry jsou veřejně obchodovány, budou sestavovat účetní závěrku dle IAS/IFRS za rok 2005.

V **teoretické rovině** byly obecně vymezeny **rozdíly mezi českou účetní legislativou a IAS/IFRS** ve vybraných oblastech a ověřeny na modelové případové studii, která zároveň na příkladech teoreticky naznačuje způsoby převodu mezi oběma koncepty účetnictví.

Účetnictví zobrazuje činnost podniku pomocí číselných údajů, které vypovídají o postavení formy, jejich současných problémech, případně i budoucích šancích. Správná interpretace těchto číselných údajů je nezbytná pro úspěšné fungování firmy. Interpretace údajů vyžaduje teoretické znalosti i praktické zkušenosti, při změně účetních konceptů je třeba změnit i pohled na interpretaci vykazovaných údajů. Práce upozorňuje na problém vypovídací schopnosti vykazovaných dat. Pomáhá pochopit, jak rozdílná pravidla oceňování a uznávání položek účetních závěrek ovlivňuje hodnotu rozvahových a výsledkových položek. Možnost volby z více metod na jedné straně ztěžuje interpretaci ukazatelů, na druhé straně dává možnost věrně a pravdivě zobrazit ekonomickou realitu, samozřejmě při výběru nejvhodnější metody. Vymezení rozdílů a identifikace faktorů k nim přispívajících je možno považovat za východisko a podnět pro širší diskusi vzhledem k tomu, že výklad některých ustanovení IAS/IFRS závisí na konkrétních podmínkách a v některých případech může být subjektivní.

V rovině **praktické** má práce význam pro seznámení firem s touto koncepcí, s doporučeními pro aplikaci ve vybraných podnicích. Tato část je velmi důležitá pro podniky, které vykazovaly účtovaly podle českých účetních předpisů a musí přejít na nový koncept účetnictví.

Součástí praktického výstupu je doporučení pro sestavování účetních závěrek v souladu s IAS/IFRS a případová studie převodu. Práce může sloužit jako zdroj pro výuku na vysokých školách nebo v profesním vzdělávání.

³² Cíle práce: Teoreticky vymežit rozdíly mezi českou účetní legislativou a IAS/IFRS ve vybraných oblastech; Identifikovat faktory, které přispívají k rozdílům mezi jednotlivými systémy, jejich vymezení a vliv na vypovídací schopnost účetních závěrek a na ukazatele finanční výkonnosti podniku; Navrhnout soubor doporučení pro vzájemné srovnání jednotlivých konceptů účetnictví a jejich vypovídací schopnosti.

12 ZÁVĚR

Přechodem na IFRS firmy přijímají **globální jazyk** účetního výkaznictví, díky němuž se stanou srozumitelným subjektem globálního trhu. Mnohé organizace již zjistily, že přechod na IFRS jim pomohl vstoupit na světové kapitálové trhy, snížit náklady a stát se plnohodnotným účastníkem mezinárodního trhu. Jestliže globální uživatelé nejsou schopni snadno porozumět účetnímu výkaznictví firmy, nejsou zpravidla ochotni s ní obchodovat ani do ní investovat.

Právě proto tolik společností na IFRS buď dobrovolně přechází, nebo je k tomu nuceno vládami svých států. Existence jednotného jazyka na celém světě zvyšuje důvěru ve společnosti, které ho používají, a zlepšuje jejich schopnost získávat finanční prostředky. Umožňuje také nadnárodním skupinám používat ve všech dceřiných společnostech jednotné účetnictví, což může zlepšit vnitřní komunikaci, kvalitu manažerského výkaznictví a rozhodování v rámci celé skupiny. Vyšší přesnost a konzistentní interpretace účetních informací v rámci IFRS také usnadňuje pořízení a prodej majetku.

Konkurence na mnoha trzích stále roste. IFRS umožňují, aby se společnosti na celém světě porovnávaly se svými konkurenty a aby investoři a další zainteresované subjekty srovnávali výkon jednotlivých společností. Společnosti, které nebudou schopny poskytnout srovnatelné informace (i kdyby jen proto, že jim to neumožňují národní zákony), budou v nevýhodě a jejich schopnost získat nový kapitál a zvyšovat hodnotu pro akcionáře může být ohrožena.

PŘÍLOHA A – PŘÍPADOVÁ STUDIE, PŘEVOD ÚČETNÍ ZÁVĚRKY Z ČÚP NA IFRS

V této příloze je popsán převod účetních výkazů společnosti XX na účetní výkazy podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví. Firma se zabývá výrobou a prodejem stavebního materiálu.

Výsledovka

Základními prvky **výsledovky** jsou **výnosy** (Income) a **náklady** (Expenses). Koncepční rámec definuje tyto kategorie takto:

- **Výnosy** (Income) jsou zvýšením ekonomického prospěchu, které se projeví buď zvýšením aktiv nebo snížením dluhů, k němuž dochází v průběhu účetního období jiným způsobem než vkladem vlastníků. Základní podmínkou vykazání výnosů je spolehlivost měření a dostatečný stupeň jistoty.
- **Náklady** (Expenses) jsou snížením ekonomického prospěchu, které se projeví úbytkem nebo snížením aktiv nebo zvýšením dluhů, a které vede v účetním období k poklesu vlastního kapitálu jiným způsobem než odčerpáním vlastníky.

Základním **principem vykazání nákladů** je jejich souvislost s konkrétními výnosy (Matching Principle).

Mezinárodní účetní standardy dále uvádějí pojmy **zisky – přírůstky** (Gains) a **ztráty – úbytky** (Losses). Pojem Income zahrnuje pojem Revenues (výnosy – tržby) a pojem Gains (zisky – přírůstky). Pojem Expenses zahrnuje jednak expenses (náklady), jednak losses (ztráty, úbytky). Výnosy – tržby - **Revenues** a náklady **Expenses** jsou výsledkem výdělkového procesu společnosti, vykazují se hrubé (nekompenzují se). Zisky – přírůstky - **Gains** a ztráty – úbytky **Losses** standardy nedefinují samostatně, ale jejich popis je uveden v Koncepčním rámci. Tyto kategorie vyplývají z vedlejších činností podniku a vykazují se čisté (kompenzují se)³³.

Podle Mezinárodního účetního standardu IAS 1 – Sestavování a zveřejňování účetní závěrky existuje požadavek na minimální údaje ve výsledovce:

- Výnosy – tržby.
- Finanční náklady.

³³ Příkladem zisku – přírůstku je podle Koncepčního rámce zisk z vyřazení dlouhodobých aktiv nebo nerealizované zisky, vyplývající z přecenění cenných papírů nebo ze zvýšení účetní hodnoty dlouhodobých aktiv. Příkladem ztráty – úbytku může být podle Koncepčního rámce např. ztráta z vyřazení dlouhodobých aktiv, nerealizované ztráty vyplývající ze zvýšení směnného kurzu cizí měny, ztrát vyplývajících se snížení hodnoty aktiv a podobně. Tyto položky se zobrazují buď ve výsledovce, nebo v rozvaze (v tzv. Fondu z přecenění).

- Podíl na zisku nebo ztrátě přidružených a společných podniků účtovaných s použitím ekvivalenční metod.y
- Zisk nebo ztráta z vyřazení aktiv nebo vypořádání závazků, který se vztahuje k ukončovaným činnostem před zdaněním.
- Daňový náklad.
- Zisk nebo ztráta.

Položky **mimořádných** nákladů a výnosů, tak jak jsou známy v českém účetnictví, v IFRS od roku 2005 **neexistují**.

Přidání dalších řádků, nadpisů nebo mezisoučtů do výsledovky je možné, pokud to požaduje jiný Mezinárodní účetní standard nebo pokud je to nutné v rámci věrného a pravdivého zobrazení finanční výkonnosti podniku.

Dále standard 1 požaduje členit výsledovku podle **druhů** (druhovou výsledovku), nebo podle **účelu** (účelovou výsledovku).

V případové studii je sestavena výsledovky podle druhového členění, proto v následujícím textu je uveden pouze příklad druhového členění.

V **druhové výsledovce** jsou náklady agregovány v závislosti na jejich **povaze** (např. odpisy, nákupy materiálu, mzdy apod.). Příklad klasifikace nákladů členěných podle druhů je:

- Tržby.
- Ostatní provozní výnosy.
- Změna stavu hotových výrobků a nedokončené výroby.³⁴
- Spotřeba materiálu nebo surovin.
- Osobní náklady.
- Ostatní provozní náklady.
- Celkové provozní náklady.
- Zisk z provozních činností.

Převod výsledovky

Položky ve výsledovce byly srovnány s obecnými definicemi nákladů a výnosů v souladu s **Koncepčním rámcem** a s podrobnějšími definicemi výnosů v souladu se standardem **IAS 18**. Standard IAS 18 definuje **samostatná kritéria** pro uznání výnosů ve třech oblastech:

- Tržby z prodeje zboží.
- Tržby z prodeje služeb.
- Autorské honoráře.

Tržby z **prodeje zboží** by měly být **vykázány**, pokud jsou splněny všechny podmínky:

³⁴ V české úpravě účetnictví je Změna stavu hotových výrobků a nedokončené výroby chápána jako výnos, v IAS jako náklad (s opačným znaménkem).

- Společnost převedla podstatná rizika a odměny na vyplývající z vlastnictví zboží na kupujícího.
- Společnost se nezachovala pokračující manažerskou angažovanost, ani efektivní kontrolu nad prodaným zbožím.
- Výše vykázaných tržeb může být spolehlivě měřitelná.
- Existuje pravděpodobnost, že ekonomické užitky, vztahující se k transakci, poplynou do společnosti.
- Náklady, které jsou vynaloženy v souvislosti s transakcí, mohou být spolehlivě měřeny.

Tržby z **poskytování služeb** mohou být **uznány**, pokud jsou splněny všechny podmínky:

- Částka tržeb je spolehlivě měřena.
- Existuje pravděpodobnost, že ekonomické užitky vyplývající s transakce, poplynou do společnosti
- Stupeň dokončení transakce je k datu rozvahy spolehlivě měřitelný
- Náklady vynaložené v souvislosti s transakcí a náklady na dokončení transakce jsou spolehlivě měřitelné.

Tabulka 42. Číselný převod výsledovky, údaje v tis. Kč.

Položka	ČÚP	Úpravy	IAS/IFRS
Tržby za prodej zboží	300	-	300
Náklady vynaložené na prodané zboží	278	-	278
Obchodní marže	22	-	22
Výkony	151 453	-	151 453
Tržby za prodej výrobků a služeb	120 884	-	120 884
Změna stavu vnitropodnikových zásob	20 017		20 017
Aktivace	10 552		10 552
Výkonová spotřeba	122 492		121 802
Spotřeba materiálu a energie	39 292		39 292
Služby	83 200	-690 ¹	82 510
Přidaná hodnota	28 961	690	29 651
Osobní náklady	19 675	-	19 675
Mzdové náklady	14 364	-	14 364
Odměny členům orgánů spol.	52	-	52
Náklady na sociální zabezpečení	5 076	-	5 076
Sociální náklady	183	-	183
Daně a poplatky	407		407
Odpisy DHM a DNM.	1 475	+451 ²	1 926
Tržby z prodeje DM a materiálu	12 213	-	12 213
Zůstatková cena prodaného majetku a mat.	9 944	-	9 944
Tvorba a zúčtování rezerv, opravných položek	-2 594	+158 ³	-2 436
Ostatní provozní výnosy	606	+204 ⁴	810
Ostatní provozní náklady	1 139	+26 ⁵	1 165
Provozní hospodářský výsledek	11 750	575	12 325
Výnosové úroky	47	-	47
Nákladové úroky	344	-	344
Ostatní finanční výnosy	915	-	915
Ostatní finanční náklady	1 809	+129 ⁶	1 938
Hospodářský výsledek z finančních operací	- 1 191	-129	-1320
Daň z příjmů za běžnou činnost	2 690		2 690
splatná	2 576		2 576
odložená	114		114
Hospodářský výsledek za běžnou činnost	7 869	446	8315
Mimořádné výnosy	204	-204	0
Mimořádné náklady	26	-26	0
Mimořádný hospodářský výsledek	178	- 178	0
Hospodářský výsledek za účetní období	8 047	268	8 315
Hospodářský výsledek před zdaněním	10 737	268	10 689

Zdroj: vlastní zpracování

Číselné úpravy výsledovky:

1. snížení služeb o leasingové splátky a část akontace u finančního leasingu – roční splátka 590 tis. Kč + 100 tis. Kč (adekvátní část nákladů příštích období)³⁵.
2. Zvýšení odpisů o odpisy dlouhodobého majetku pořízeného formou leasingu o částku 451 tis. Kč.
3. Snížení nákladů v položce Tvorba a zúčtování rezerv a opravných položek o částku 158 tis. Kč (zrušení rezervy na opravu dlouhodobého majetku, tato úprava je podrobněji vysvětlena v komentáři k úpravě rozvahy).
4. Převod mimořádných výnosů do provozních v částce 204 tis. Kč.
5. Převod mimořádných nákladů do provozních částce 26 tis. Kč.
6. Zvýšení finančních nákladů o 129 tis. Kč (úroky z finančního leasingu).

Rozvaha

Základními prvky rozvahy jsou **aktiva, dluhy (závazky), vlastní kapitál**.

Koncepční rámec definuje položky rozvahy:

- **Aktiva** (Assets) představují pro účetní jednotku budoucí ekonomický prospěch, mají schopnost přispět v budoucnu přímo nebo nepřímo k přírůstku finančních prostředků podniku, jsou výsledkem minulých transakcí, není důležité mít vlastnické právo k aktivu, ale mít pod kontrolou užitek, který aktivum přináší. Podmínky zobrazení aktiv jsou jistota budoucího ekonomického užitku a spolehlivost jeho ocenění.
- **Dluhy** (Liabilities) jsou současnou povinností podniku, která vznikla jako důsledek minulých událostí a která naopak v budoucnu vyvolá odliv ekonomických užitků. Podmínky zobrazení dluhů je dostatečná pravděpodobnost budoucího odlivu ekonomických prostředků a spolehlivost ocenění.
- **Vlastní kapitál** (Equity) je zbytkový podíl na aktivech podniku.

Mezinárodní účetní standardy nesestavují povinný formát rozvahy, standard IAS 1 stanovuje pouze požadavky na **minimální informace** vykazované přímo v rozvaze:

- Pozemky, budovy a zařízení.
- Nehmotná aktiva.
- Finanční aktiva.
- Investice zachycené ekvivalenční metodou.

³⁵ Přepočet leasingu zobrazuje tabulka 43.

- Zásoby.
- Obchodní a jiné pohledávky.
- Peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty.
- Obchodní a jiné závazky.
- Daňové závazky a aktiva.
- Rezervy.
- Dlouhodobé úročené závazky.
- Menšinový podíl.
- Emitovaný kapitál a rezervní fondy.

Dodatečné řádkové položky, hlavičky a mezisoučty se vykazují přímo v rozvaze, pokud to požaduje jiný Mezinárodní účetní standard nebo pokud je takové vykázání nutné k věrnému a pravdivému zobrazení finanční pozice podniku.

Položky v rozvaze byly srovnány s definicemi Koncepčního rámce a dále se standardy, které se uznáváním konkrétních položek zabývají.

Dlouhodobý majetek je řešen standardem IAS 16 – Pozemky, budovy, zařízení, standardem IAS 38 – Nehmotná aktiva, IAS 17 – Leasingy.

Položky pozemků, budov a zařízení se uznají jako aktivum v případě, že splňují definice Koncepčního rámce. IAS/IFRS nestanovuje finanční částku pro zařazení majetku do dlouhodobých aktiv, její stanovení je záležitostí podniku. Standard vymezuje definice používaných termínů **pozemky, budovy a zařízení, odpis, odepisovatelná částka, doba použitelnosti, náklad, zbytková hodnota, reálná hodnota, ztráta ze snížení hodnoty, účetní hodnota, zpětně získatelná částka, hodnota z užívání** (souhrnný přehled definic je uveden v kap. 6). Standard uznává položky pozemků, budov a zařízení jako aktivum, jestliže je pravděpodobné, že podnik bude mít z aktiva **budoucí ekonomický užitek**. Standard definuje **samostatné položky** pozemků, budov a zařízení jako seskupení aktiv stejné povahy, které podnik užívá ke své činnosti. Příklad jednotlivých tříd může být následující – pozemky, budovy, stroje, lodě, letadla, motorové dopravní prostředky, nábytek a příslušenství, kancelářské zařízení. Nevýznamné položky povoluje agregovat. Standard definuje ocenění položek pozemků, budov a zařízení **pořizovacími náklady**, které se skládají při pořízení z nákupní ceny a přímo přiřaditelných nákladů. Následné výdaje, které se vztahují k položce pozemků, budov a zařízení, které již byly uznány jako aktivum, mohou být aktivovány jen tehdy, jestliže je pravděpodobné, že podniku přinesou **budoucí ekonomické užítky nad původně odhadnutý výkon aktiva**. Všechny ostatní následné výdaje by měly být uznány jako náklad ovlivňující zisk v období, s nímž věcně a časově souvisí.

Pro **následné ocenění** položek pozemků, budov a zařízení standard uvádí model **pořizovací ceny a model přecenění**, buď v hodnotě nákladů na pořízení po odečtení opravek nebo v reálné hodnotě. Při ocenění reálnou

hodnotou je třeba přepočítat oprávky. **Odpis aktiva** je systematickým rozvrhováním **odepisovatelné částky** aktiva během doby jeho použitelnosti. Stanovení **doby použitelnosti** závisí na očekávaném použití aktiva, na očekávaném opotřebení a zastarávání, úsudku a zkušenostech vedení podniku a pod. Je možno používat různé **metody odepisování**, které mají odrážet způsob, jak jsou ekonomické užitky z aktiva využívány v podniku. Odpis je zachycován jako náklad. **Doba a metoda odepisování se ověřují** na konci každého účetního období a pokud dochází k rozdílům od původně plánované doby použitelnosti, může být změněna.

Položky pozemků, budov a zařízení se **vyloučí z rozvahy** když je aktivum trvale vyřazeno z užívání a z jeho používání se neočekávají žádné budoucí ekonomické užitky. Zisky nebo ztráty plynoucí z likvidace a vyřazení pozemků, budov a zařízení se určí jako rozdíl mezi odhadnutým čistým výnosem z prodeje a vykázanou účetní hodnotou aktiva a vykáží se jako výnos nebo náklad ve výsledovce.

Nehmotná aktiva jsou definována jako **identifikovatelná nepeněžní aktiva, která nemají hmotnou podstatu a jsou držena** za účelem použití ve výrobě nebo dodávkách zboží či služeb, pro účely pronájmu jiným subjektům nebo pro účely správy a řízení. Standard definuje pojmy **aktivum, výzkum, vývoj, odepisování, odepsatelná částka, doba použitelnosti, náklad na pořízení aktiva, reálná hodnota, aktivní trh, ztráta ze snížení hodnoty** (viz. Kapitola 6).

Nehmotná aktiva jsou vykázána, pokud vyhovují definici nehmotného aktiva a lze je spolehlivě ocenit. Nehmotná aktiva musí vyhovovat definičním znakům nehmotného aktiva jako jsou identifikovatelnost, ovládání zdroje a existence budoucího ekonomického prospěchu.

- Nehmotné aktivum je **identifikovatelné**, pokud je samostatné a je možno vymezit ekonomický přínos, který plyne z jeho využitelnosti. Nehmotné aktivum je třeba jednoznačně odlišit od goodwillu.
- Podnik **ovládá nehmotné aktivum**, jestliže může získat ekonomický prospěch plynoucí z tohoto aktiva a může omezit ostatním přístup k tomuto prospěchu.
- **Budoucí ekonomický prospěch** plynoucí z aktiva může představovat výnosy z prodeje výrobků nebo služeb, úsporu nákladů nebo jiné užitky.

Nehmotnými aktivy v souladu s IAS 38 **nejsou** zřizovací výdaje, výdaje na reklamní a propagační činnost, výdaje na zaškolení nebo reorganizaci podniku. Z položek, vytvořených vlastní činností **nejsou** nehmotnými aktivy výdaje na výzkum, obchodní značky, názvy periodik, vydavatelské tituly, seznamy zákazníků atp.

Standard uvádí příklad rozdělení do samostatných skupin na značky, licence a franchises, názvy a publikované tituly, software, patenty, ostatní průmyslová práva, výrobní práva, receptury, formy, modely, nehmotná aktiva ve vývoji.

Oceňování nehmotných aktiv souvisí se **způsobem** jejich **pořízení**. Při samostatném pořízení se nehmotné aktivum oceňuje **pořizovacími náklady**. Pořizovací náklady nehmotného aktiva zahrnují jeho kupní cenu, včetně všech dovozních cel a nevratných daní a další **přímo přiřaditelné výdaje** vynaložené v souvislosti s přípravou aktiva pro jeho využití. Při pořízení nehmotného aktiva jako součásti podnikové kombinace jsou pořizovací náklady vyjádřeny **reálnou hodnotou** ke dni akvizice. Při pořízení nehmotného aktiva prostřednictvím státní dotace je oceněno nehmotné aktivum **v reálné hodnotě**. Při pořízení aktiv vytvořených vlastní činností je třeba rozeznat **fázi výzkumu a vývoje**. Výdaje na výzkum se zahrnují do nákladů běžného období. Výdaje na vývoj jsou uznávány jako aktivum. Výdaje, které **nelze uznat** jako součást nákladů pořízení aktiva, jsou uznávány jako **náklady, které ovlivňují zisk** v období, ve kterém vznikly (např. náklady na přípravu a záběh, výdaje na zaškolení, výdaje na reklamní a propagační činnost).

Následné výdaje které, se vztahují k položce nehmotných aktiv, které již byly uznány jako aktivum, mohou být přidány k účetní hodnotě aktiv jen tehdy, jestliže je pravděpodobné, že podniku přinesou **budoucí ekonomické užitky nad původně odhadnutý výkon aktiva**. Všechny ostatní následné výdaje by měly být uznány jako náklady v období, s nímž věcně a časově souvisí.

Pro navazující ocenění nehmotných aktiv existují dva modely, **model pořizovací ceny** a **model přecenění**. Při použití modelu pořizovací ceny je položka nehmotných aktiv uváděna v **hodnotě svých nákladů pořízení po odečtení opravek a ztrát** ze snížení hodnoty. Model přecenění uvádí, že položka nehmotných aktiv může být vykázána **v přeceněné částce**, která odpovídá **reálné hodnotě k datu přecenění po odečtení následných opravek a ztrát** ze snížení hodnoty. **Reálnou hodnotou** nehmotných aktiv je obvykle jejich **tržní cena**, která bývá stanovena odborným odhadem v souladu s aktivním trhem. Při přecenění jedné položky nehmotných aktiv je třeba přecenit celou třídu, do které aktivum patří.

Pokud dochází k přecenění nehmotného aktiva, je třeba současně **přecenit i oprávky**. Standard navrhuje dva způsoby přecenění opravek. Oprávky lze **přepočítat stejným poměrem** jako změnu brutto účetní hodnoty aktiva, nebo oprávky lze **vyloučit** z účetnictví proti brutto účetní hodnotě aktiva a **netto částka je pak přepočtena** na přeceněnou částku aktiva. Pokud je výsledkem přecenění zvýšená účetní hodnota aktiv, **zvýšení** se zaúčtuje přímo ve prospěch **vlastního kapitálu**. **Snížení hodnoty** z přecenění se zaúčtuje **oproti odpovídajícímu přebytku** v rozsahu, v němž snížení nepřevyšuje částku přebytku u stejného aktiva. Jestliže je výsledkem přecenění snížená účetní hodnota aktiva, zaúčtuje se jako náklad. Za určitých podmínek může být rozdíl z přecenění zahrnutý do vlastního kapitálu převeden do nerozděleného zisku.

Odpis je systematickým snižováním **odepisovatelné částky** aktiva během doby jeho použitelnosti. Podnik stanoví, zda má nehmotné aktivum **omezenou** nebo **neomezenou** dobu použitelnosti. Nehmotná aktiva s neomezenou dobou použitelnosti se neodepisují, ale každoročně se testují na snížení hodnoty. Stanovení **doby použitelnosti** závisí na očekávaném použití aktiva, na očekávaném opotřebení a zastarávání, úsudku a zkušenostech podniku a pod. Je možno používat různé metody odepisování, které mají odrazet způsob, jak jsou ekonomické užitky z aktiva využívány v podniku. Odpis je zachycován jako **náklad** ovlivňující zisk. Zbytková hodnota nehmotného aktiva bývá obvykle nulová. Doba a metoda odepisování se **ověřují na konci** každého **účetního období** a pokud dochází k rozdílu od původně plánované doby použitelnosti, mohou být změněny.

Nehmotné aktivum se vyloučí z rozvahy pokud se **neočekává žádný budoucí ekonomický prospěch z jeho využití**. Zisky nebo ztráty plynoucí z likvidace a vyřazení nehmotných aktiv se určí jako rozdíl mezi odhadnutým čistým výnosem z prodeje a vykázanou účetní hodnotou aktiva a vykáží se jako výnos nebo náklad ve výsledovce.

Majetek pořízený formou leasingu řeší standard IAS 17. Standard stanovuje pro **nájemce i pronajímatele** vhodné **účetní postupy a údaje ke zveřejnění** používané ve vztahu k **finančnímu a operativnímu leasingu**. Používá se v účetnictví u všech leasingů kromě leasingů k průzkumu a využití nerostů, ropy, zemního plynu, licenčních smluv pro položky jako jsou filmy, videozáznamy, rukopisy a autorská práva a podobně. Dále se nepoužívá jako základ pro ocenění majetku v držení nájemců, který je účtován jako investice o nemovitostí podle IAS 40 nebo biologických aktiv v držení nájemců v rámci finančního leasingu podle IAS 41 a jiné.

Standard definuje pojmy **leasing, finanční leasing, operativní leasing, doba leasingu, minimální leasingové platby, reálná hodnota, ekonomická životnost, doba použitelnosti, čistá investice do leasingu, hrubá investice do leasingu, nezaručená zbytková hodnota, zaručená zbytková hodnota, nerealizovatelný finanční výnos, implicitní úroková míra leasingu, přírůstková výpůjční úroková sazba u nájemce** (viz. kapitola 6).

Standard rozlišuje **finanční a operativní leasing**. Zda je leasing finanční či operativní záleží spíše na podstatě transakcí než na formě smlouvy.

Leasing je klasifikován jako **finanční**, jestliže se **převádějí všechna rizika a odměny**, vyplývající z vlastnictví. Jako **operativní** je klasifikován leasing, jestliže se **nepřevádějí všechna rizika a odměny** vyplývající z vlastnictví.

U finančního leasingu standard uvádí příklady situací, které vedou k uznání leasingu jako finančního, například:

- leasing, kdy se převádí vlastnictví aktiva na nájemce do konce nájemní doby,

- nájemce má právo opce na koupi aktiva za cenu, o které se na počátku leasingu předpokládá, že bude nižší než reálná hodnota k datu opce a je dostatečně jisté, že bude využita, a další.

Nájemce uzná finanční leasing ve své rozvaze jako **aktiva a závazky**, oceněné v **nižší částce** z reálné hodnoty nebo současné hodnoty minimálních leasingových plateb. Při výpočtu současné hodnoty se použije jako **diskontní faktor** implicitní úroková míra, pokud ji nelze stanovit tak přírůstková výpůjční úroková míra u nájemce. Leasingové **splátky** se rozdělí na **snížení závazku** a **finanční náklady**. Finanční náklady jsou alokovány tak, aby byla zajištěna konstantní úroková míra u zbývajícího zůstatku závazku za každé období. **Odpisy** aktiva by měly být konzistentní s odpisy jiných aktiv, které nájemce vlastní.

Pronajímatel uzná aktiva držená v rámci finančního leasingu ve své rozvaze jako **pohledávku** v částce, která se rovná **čisté investici do leasingu**. Leasingové **platby snižují** hodnotu **pohledávky** a jsou uznány jako **finanční výnos**. Finanční výnosy jsou alokovány tak, aby byla zajištěna konstantní úroková míra u zůstatku čisté investice do leasingu.

Propočet leasingu v souladu s IFRS zobrazuje tabulka 43. Firma si pořídila dlouhodobý majetek v hodnotě 1 990 tis. Kč, na začátku leasingu byla zaplacen první mimořádná splátka v hodnotě 300 tis. Kč a další tři splátky v hodnotě 590 tis. Kč vždy na konci roku. Implicitní úroková míra je 8,6 %. Současná hodnota leasingových splátek je 1 804 tis. Kč. Majetek bude rovnoměrně odepisován po dobu 4 let.

V souladu s IAS 17 budeme majetek evidovat v účetnictví podniku, v částce nižší, tj. v současné hodnotě leasingových splátek. Roční odpis je 451 tis. Kč.

Tabulka 43. Přepočet leasingu v souladu s IFRS, údaje v tis. Kč

Rok	Úroková míra	Závazek	Splátka	Úrok	Snížení závazku
1.mimořádná splátka	-	1804	300	-	300
1. běžná splátka	8,6 %	1504	590	129	461
2.	8,6 %	1043	590	90	500
3.	8,6 %	543	590	47	543

Zdroj: vlastní zpracování

Číselný převod aktiv znázorňuje tabulka 44.

Tabulka 44. Číselný převod aktiv, údaje v tis. Kč

Aktiva	ČÚP	Úpravy	IAS/IFRS
AKTIVA CELKEM	97 314	+ 1 153	98 467
Stálá aktiva	44 023	+ 1 353	45 376
Dlouhodobý nehmotný majetek	126		126
Software	91		91
Ocenitelná práva	35		35
Dlouhodobý hmotný majetek	30 505	+ 1 353	31 858
Pozemky	7 142		7 142
Budovy, haly, stavby	20 407		20 407
Samostatné movité věci atd.	2 956	+ 1 353 ¹	4 309
Jiný dlouhodobý hmotný majetek	0		0
Finanční investice	13 392		13 392
Oběžná aktiva	53 091		53 091
Zásoby	29 258		29 258
Materiál	1 926		1 926
Nedokončená výroba	27 112		27 112
Výrobky	204		204
Zboží	17		17
Krátkodobé pohledávky	21 176		21 176
Pohledávky z obchodního styku	18 525		18 525
Stát - daňové pohledávky a dotace	2 590		2 590
Jiné pohledávky	61		61
Finanční majetek	2 657		2 657
Peníze	106		106
Účty v bankách	2 551		2 551
Ostatní aktiva	200	- 200	0
Časové rozlišení	200	- 200	0
Náklady příštích období	200	-200 ²	0

Zdroj: vlastní zpracování

Číselná úprava aktiv:

1. Zvýšení samostatných movitých věcí o majetek pořízený formou finančního leasingu v netto hodnotě: $1804 - 451 = 1353$ tis. Kč.
2. Zrušení nákladů příštích období – akontace finančního leasingu 200 tis. Kč.

V úpravě **pasiv** bylo postupováno v souladu s obecnými definicemi Koncepčního rámce a zároveň konkrétních standardů. Oblast pasiv je upravena v souladu se standardy IAS 37 Rezervy a IAS 18 zaměstnanecké požitky. A závazky z titulu finančního leasingu.

IAS 37 Rezervy si klade za cíl zaručit, že pro rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva budou použita **vhodná kritéria uznávání** a východiska oceňování a že v komentáři k účetní závěrce budou zveřejněny dostatečné informace pro uživatele nutné k jejich porozumění.

Standard je určen pro zachycení **rezerv, podmíněných závazků a podmíněných aktiv** pro všechny podniky z výjimkou těch transakcí, které vyplývají z finančních nástrojů uvedených v reálných hodnotách, ze zmařených smluv, z pojistných smluv v pojišťovnách nebo jsou řešeny jiným standardem (například IAS 11 – Stavební smlouvy, IAS 12 – Daně ze zisku, IAS 17 – Leasingy atd.).

Standard definuje termíny **rezerva, závazek, událost zakládající závazek, smluvní závazek, mimosmluvní závazek, podmíněný závazek, podmíněné aktivum** (kap. 6).

Rezervy je možno odlišit od ostatních závazků tím, že mají **nejistý časový rozvrh** a výši výdajů, které jsou nezbytné k jejich vykázání, obchodní závazky jsou **závazky** zaplatit zboží nebo služby, které byly dodány a formálně odsouhlaseny (např. fakturou). **Přechodná pasiva** jsou závazky zaplatit zboží nebo služby, které byly dodány a přijaty a nebyly zaplacený a formálně odsouhlaseny s dodavatelem. Jejich míra neurčitosti je nižší než v případě rezerv.

Standard rozlišuje **rezervy**, které jsou vykázány jako závazky protože je pravděpodobné, že k jejich vyrovnání bude potřebný odtok peněžních prostředků a **podmíněné závazky**, které nejsou vykázány, protože není potvrzeno, že budou představovat závazek nebo není pravděpodobné, že dojde k odtoku peněžních prostředků nebo nelze spolehlivě vyčíslit výši závazku. Podmíněné závazky jsou závislé na existenci či neexistenci nejisté budoucí události, která není plně pod kontrolou podniku. Podmíněná aktiva podnik v rozvaze nevykazuje, protože by mohla vést k vykázání zisku, který nebude nikdy realizován.

Rezerva se vykáže, pokud má podnik **současný závazek** (smluvní či mimosmluvní), který je **důsledkem minulé události** a je pravděpodobné, že k vypořádání závazku bude **nezbytný odtok** prostředků představujících ekonomický prospěch, může být **proveden spolehlivý odhad** výše závazku.

Částka vykázaná jako rezerva je vykázána **nejlepším odhadem výdajů**, které budou nezbytné k vypořádání současného závazku vykázaného k rozvahovému dni. Při stanovení odhadu rezervy je třeba brát v úvahu veškerá rizika a nejistoty a zároveň dávat pozor na to, aby výnosy nebo aktiva nebyly nadhodnoceny a náklady a závazky podhodnoceny. V případě významného dopadu časové hodnoty peněz je rezerva vykázána **v současné hodnotě** výdajů, které budou nezbytné pro vypořádání závazku. K rozvahovému dni se rezervy vždy **prověřují a aktualizují** se jejich hodnoty. Rezervy musí být použity pouze na výdaje, na které byly původně vytvořeny.

Standard uvádí ve svém dodatku příklady nejčastějších situací, které se řeší při uznávání a vykazování rezerv a způsoby jejich řešení.

Rezerva se uznává (při splnění všech podmínek standardu) například na záruční opravy, odstranění kontaminované půdy, likvidace vrtných plošin v mořích, uzavření divize podniku projednané a připravované k datu výkazů u pravděpodobně prohraných soudních sporů, na nevýhodné smlouvy a podobně.

Rezerva se neuznává na budoucí provozní ztráty, na pravděpodobně vyhrané soudní spory, proškolení zaměstnanců v souvislosti se změnami zákonů, opravy a údržbu a podobně.

Rezervy na restrukturalizaci se uznávají v případě, že událost splňuje definici restrukturalizace jako je například prodej nebo ukončení části podnikatelských aktivit, uzavření obchodních provozů v regionu, zásadní reorganizace, která má významný dopad na podstatu a zaměření podniku a podobně. Podmínkou pro uznání rezervy je splnění všeobecných kritérií pro uznání rezerv a zveřejnění úmyslu provést restrukturalizaci.

Zaměstnanecké požitky se vykazují jako náklad a současně jako závazek, pokud ještě nebyl uhrazen k ke datu účetní závěrky. Do krátkodobých zaměstnaneckých požitků patří mzdy, platy a sociální zabezpečení, krátkodobé placené volno, podíly na zisku, nepeněžní požitky (zdravotní péče, ubytování, služby) apod. Pokud jsou požitky splatné za víc než 12 měsíců, podnik tyto požitky diskontuje.

Úpravy provedené v rozvaze v části pasiv uvádí tabulka 45.

Tabulka 45. Číselný převod pasiv, údaje v tis. Kč.

Pasiva	ČÚP	Úpravy	IAS/IFRS
PASIVA CELKEM	97 314	1153	98 467
Vlastní kapitál	31 288	+260	31 566
Základní kapitál	16 263		16 263
Fondy ze zisku	1 916		1 908
Zákonný rezervní fond	1 908		1908
Statutární a ostatní fondy	8	- 8 ¹	0
Hospodářský výsledek min. let	3 146		3 146
Nerozdělený zisk minulých let	3 146		3 146
Hospod. výsledek běžného období	8 047	+268 ²	8 315
Cizí zdroje	66 026	+893	
Rezervy zákonné	158	-158 ³	0
Dlouhodobé závazky	11 261	+500 ⁴	11 761
Krátkodobé závazky	52 057	+543	52 600
Závazky z obchodního styku	43 442	+543 ⁵	43 985
Závazky ke společníkům a sdružení	176		176
Závazky k zaměstnancům	243	+8 ⁶	251
Závazky ze sociál. zabezpečení	683		683
Stát - daňové závazky a dotace	243		243
Odložený daňový závazek	358		358
Jiné závazky	6 912		6 912
Bankovní úvěry a výpomoci	2 550		2 550
Bankovní úvěry dlouhodobé	2 550		2 550
Běžné bankovní úvěry			

Zdroj: vlastní zpracování.

Číselná úprava pasiv:

1. V souladu s IAS 19 zaměstnanecké požitky IAS netvoří sociální fondy, tato položka je uznána jako závazek k zaměstnancům.
2. Výsledek hospodaření běžného období upraven o snížení provozních nákladů v hodnotě 690 tis. Kč (splátka finančního leasingu + poměrná část akontace), navýšení odpisů hodnotě 451 tis. Kč (odpisy majetku na finanční leasing), snížení provozních nákladů o 158 tis. Kč (zrušení rezervy na opravu dlouhodobého majetku), zvýšení finančních nákladů o 129 tis. Kč – úroky finančního leasingu, podrobnější úpravy viz. tabulka 42, úpravy výsledovky.
3. Zákonné rezervy byly sníženy o částku 158 tis. Kč, v souladu s IAS 37 Rezervy nelze tvořit rezervu na opravy dlouhodobého majetku.
4. Dlouhodobé závazky byly navýšeno o částku 500 tis. Kč (závazek z titulu finančního leasingu splatná za delší dobu než jeden rok.

5. Krátkodobé závazky z obchodního styku byly navýšeny o 543 tis. Kč (závazky z finančního leasingu splatné do jednoho roku).
6. závazky k zaměstnancům byly navýšeny o 8 tis.Kč (převod sociálního fondu do závazků).

PŘÍLOHA B - PŘEHLED MEZINÁRODNÍCH ÚČETNÍCH STANDARDŮ (IAS/IFRS) PLATNÝCH OD 1.1.2005

IAS	1	Zveřejňování účetní závěrky
IAS	2	Zásoby
IAS	7	Výkaz peněžních toků
IAS	8	Účetní pravidla, změny účetních odhadů a chyby
IAS	10	Události po rozvahovém dni
IAS	11	Stavební smlouvy
IAS	12	Daně ze zisku
IAS	14	Výkazy segmentů
IAS	16	Pozemky, budovy a zařízení
IAS	17	Leasingy
IAS	18	Výnosy
IAS	19	Zaměstnanecké požitky
IAS	20	Účtování státních dotací a zveřejnění státní podpory
IAS	21	Dopady změn směnných kursů cizích měn
IAS	23	Výpůjční náklady
IAS	24	Zveřejnění přízněných stran
IAS	26	Penzijních plánů
IAS	27	Konsolidovaná účetní závěrka a investice do dceřiných podniků
IAS	28	Investice do přidružených podniků
IAS	29	Vykazování v hyperinflačních ekonomikách
IAS	30	Zveřejnění ve finančních výkazech bank a podobných finančních institucí
IAS	31	Investice do společných podniků
IAS	32	Finanční nástroje: zveřejňování a prezentace
IAS	33	Zisk na akciích
IAS	34	Mezitímní účetní vykazování
IAS	35	Ukončované činnosti
IAS	36	Snížení hodnoty aktiv
IAS	37	Rezervy, podmíněná aktiva a podmíněné závazky
IAS	38	Nehmotná aktiva
IAS	39	Finanční nástroje: účtování a oceňování
IAS	40	Investice do nemovitostí
IAS	41	Zemědělství
IFRS	1	První aplikace Mezinárodních standardů účetního výkaznictví
IFRS	2	Odměny vázané na vlastní kapitál
IFRS	3	Podnikové kombinace
IFRS	4	Pojistné smlouvy
IFRS	5	Stálá aktiva držena k prodeji a ukončované činnosti

PŘÍLOHA C - SROVNÁNÍ ČESKÉ ÚČETNÍ LEGISLATIVY PRO PODNIKATELE S IAS/IFRS

Účetní oblast	České účetní předpisy	IAS/IFRS
Součásti účetní závěrky	Rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha (výkaz peněžních toků a výkaz změn vlastního kapitálu mohou být požadovány účetními předpisy navíc).	Rozvaha, výsledovka, výkaz peněžních toků a výkaz změn vlastního kapitálu, účetní postupy a komentář.
Formát účetních výkazů	Závazné formáty rozvahy a výkazů zisků a ztrát. U výkazu zisku a ztráty vykazování nákladů podle druhů nebo podle účelu.	Závazný formát není předepsán, existují požadavky na uvedení určitých informací. U výkazu zisků a ztrát je možno zvolit vykazování nákladů podle funkce nebo druhu.
Priorita věrného zobrazení skutečnosti	Pokud ve výjimečných případech některá z použitých účetních metod zastírá skutečný stav, je účetní jednotka povinna zvolit jinou možnost a postupovat tak, aby byl podán věrný a poctivý obraz.	Ve výjimečných případech lze standardům nadřadit zásadu „priority věrného zobrazení skutečnosti“.
Změny účetních metod	Účetní metody použité v účetnictví a v účetní závěrce v jednom účetním období mohou účetní jednotky změnit v účetnictví a účetní závěrce bezprostředně následujícího účetního	Vykazování a klasifikace položek účetní závěrky se dodržují z jednoho účetního období na druhé. Změny jsou možné v případech, když změna v podstatě operací

Účetní oblast	České účetní předpisy	IAS/IFRS
	období jen z důvodů dosažení věrného zobrazení předmětu účetnictví. Vliv změny účetní metody je zahrnut do mimořádných nákladů a výnosu běžného období, pokud není stanoveno jinak (např. u odložené daně).	povede k vhodnějšímu vykázání událostí a transakcí nebo změna je požadována Mezinárodním účetním standardem. Při změně v účetním pravidle podnik použije přechodná ustanovení standardu, který si změny vyžádal, pokud standard neobsahuje přechodná ustanovení nebo jej podnik používá poprvé, změnu zobrazí retrospektivně. Při retrospektivní aplikaci se účetní závěrky překládají tak, jako by nové pravidlo platilo vždy. Podnik opraví počáteční zůstatek příslušné složky vlastního kapitálu za nejzazší období, které je obsaženo v účetní závěrce. Je třeba přepracovat i srovnávací informace.
Oceňování majetku a závazků	Hmotný majetek a zásoby pořízené dodavatelsky pořizovacími cenami, hmotný majetek a zásoby vytvořené vlastní činností vlastními náklady, peněžní prostředky a ceniny jmenovitými hodnotami, podíly, cenné papíry a deriváty pořizovacími cenami, pohledávky při vzniku jmenovitou hodnotou, při nabytí za úplatu nebo vkladem pořizovací hodnotou, závazky při vzniku jmenovitou	Aktiva a závazky oceňujeme v historických cenách. Aktiva na úrovni peněz nebo peněžních ekvivalentů nebo v přiměřené hodnotě, kterou by bylo potřeba vynaložit na jejich získání v době jejich pořízení. Závazky oceňujeme na úrovni příjmů, které by bylo možno získat směnou při postoupení závazků nebo na úrovni peněz, kterou bude třeba vynaložit na úhradu závazků z běžného

Účetní oblast	České účetní předpisy	IAS/IFRS
	hodnotou, při převzetí pořizovací cenou. Nehmotný majetek pořizovacími cenami a vlastními náklady, majetek v případě bezúplatného nabytí reprodukční pořizovací cenou. Reprodukční pořizovací cenou se oceňuje majetek vytvořený vlastní činností v případě, že náklady na jeho vytvoření nelze zjistit, nebo že jsou vyšší než reprodukční pořizovací cena. K rozvahovému dni lze vybraný majetek a závazky oceňovat reálnou hodnotou.	podnikání. V běžných cenách oceňujeme aktiva na úrovni peněz nebo ekvivalentů, které by bylo nutno zaplatit, jestliže by se stejné nebo obdobné aktivum pořizovalo v současné době a závazky oceňujeme v nediskontované částce peněz nabytých k zaplacení v současné době. V realizovatelné hodnotě aktiva oceňujeme na úrovni peněz, které by bylo možno získat jejich prodejem při běžném vyřazení a závazky oceňujeme ve vypořádacích hodnotách, v nediskontované úrovni peněz nebo ekvivalentů, které bude třeba zaplatit k úhradě závazků v běžném podnikání. V současné hodnotě aktiva oceňujeme v současné diskontované hodnotě budoucích čistých přítoků peněz, které se očekávají, že je položka bude vytvářet v podnikání a závazky oceňujeme v současné diskontované hodnotě budoucích čistých odtoků peněz, které se očekávají, že budou nutné k vypořádání závazků v běžném podnikání.
Oceňování tzv. reálnou hodnotou	Na reálnou hodnotu se přeceňují pouze cenné papíry (s výjimkami), deriváty, majetek a	Na reálnou hodnotu se přeceňují finanční deriváty, převážná část cenných papírů a

Účetní oblast	České účetní předpisy	IAS/IFRS
	závazky zanikající společnosti v závěrečné rozvaze v případě přeměn společností (mimo změny právní formy). Změny reálné hodnoty (mimo burzovní nástroje) se účtují na přeceňování účet do vlastního kapitálu.	vybraná zemědělská aktiva. Rozdíly z přecenění se účtují do výsledovky. Přeceňují se rovněž majetek a závazky nabyté při akvizici jiného podniku. Dlouhodobý majetek a investice do nemovitostí mohou být též přeceněny na reálnou hodnotu (při splnění určitých podmínek). Změny z přecenění se zobrazí ve vlastním kapitálu.
Snížení hodnoty dlouhodobého majetku	Existují obecné požadavky k zohlednění případného snížení hodnoty. Rozlišuje se buď trvalé nebo dočasné snížení hodnoty. Trvalé snížení hodnoty je vykazováno odpisem, pro dočasné snížení hodnoty jsou tvořeny opravné položky.	V případě snížení hodnoty se musí snížit zůstatková hodnota dlouhodobého majetku na tzv. „čistou prodejní cenu“ nebo na „hodnotu z používání“, která je vypočtena metodou diskontovaných peněžních toků. Je přesně popsán postup stanovení snížení hodnoty.
Oceňování zásob	Vykázat v pořizovací ceně, vlastních nákladech příp. nebo v reprodukční pořizovací ceně je-li nižší, uplatňovat tzv.metodu FIFO, nebo metodu váženého aritmetického průměru.	Vykázat v nákladech pořízení, vlastních nákladech příp. nebo v čisté realizované hodnotě, je-li nižší; uplatňovat tzv.metodu FIFO, nebo metodu váženého aritmetického průměru.

Účetní oblast	České účetní předpisy	IAS/IFRS
Dlouhodobý hmotný majetek	Majetek v účtové třídě 0 s dobou použitelnosti nad jeden rok, zahrnuje pozemky, stavby, samostatné movité věci, pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než tři roky, základní stádo a tažná zvířata, otevírky nových lomů pískoven a hlinišť. O majetku, který je předmětem finančního leasingu, účtuje vlastník tohoto majetku.	Řešení IAS 16. Standard uznává položky pozemků, budov a zařízení jako aktivum, jestliže je pravděpodobné, že podnik bude mít z aktiva budoucí ekonomický užitek. Pořizovací náklady tohoto aktiva musí být spolehlivě měřeny. Standard definuje třídu pozemků budov a zařízení jako seskupení aktiv stejné povahy, které podnik užívá ke své činnosti. Příklad jednotlivých tříd může být následující – pozemky, budovy, stroje, lodě, letadla, motorové dopravní prostředky, nábytek a příslušenství, kancelářské zařízení.
Dlouhodobý nehmotný majetek	Majetek v účtové třídě 0, majetkové položky s dobou použitelnosti delší než jeden rok v ocenění stanoveném účetní jednotkou. Zahrnuje zřizovací výdaje, nehmotné výsledky výzkumu, software, ocenitelná práva.	Řešení IAS 38. Nehmotné aktivum je identifikovatelné nepeněžní aktivum, které nemá hmotnou podstatu a které je drženo za účelem použití ve výrobě nebo dodávkách zboží či služeb, pro účely pronájmu jiným subjektům nebo pro účely správy a řízení. Nehmotná aktiva musí vyhovovat definičním znakům nehmotného aktiva jako jsou identifikovatelnost, ovládání zdroje a existence budoucího ekonomického prospěchu. Standard uvádí příklad rozdělení do samostatných skupin na značky, licence a franchises, názvy a publikované tituly,

Účetní oblast	České účetní předpisy	IAS/IFRS
		software, patenty, ostatní průmyslová práva, výrobní práva, receptury, formy, modely, nehmotná aktiva ve vývoji.
Zřizovací výdaje	Zřizovací výdaje jsou aktivovány jako nehmotný majetek a odepisovány do nákladů.	Zřizovací výdaje se obvykle účtují přímo do nákladů.
Zásoby	Majetek v účtové třídě 1, zásobami jsou skladovaný materiál, nedokončená výroba, polotovary vlastní výroby, výrobky a zvířata, skladované zboží.	Řešení IAS 2. Standard definuje zásoby jako aktiva držena za účelem prodeje v běžném podnikání, ve výrobním procesu určená k prodeji, ve formě materiálu nebo obdobných dodávek, které se spotřebují ve výrobním procesu nebo při poskytování služeb nebo zboží zakoupené k dalšímu prodeji, pozemky a jiný majetek určený k prodeji.
Rezervy	Účtová třída 4. Existují obecné požadavky na tvorbu rezerv .	Řešení IAS 37. Rezerva se vykáže, pokud má podnik současný závazek (smluvní či mimosmluvní), který je důsledkem minulé události a je pravděpodobné, že k vypořádání závazku bude nezbytný odtok prostředků představujících ekonomický prospěch, může

Účetní oblast	České účetní předpisy	IAS/IFRS
		být proveden spolehlivý odhad výše závazku.
Mimořádné náklady a výnosy ve výkazu zisků a ztrát	Mezi mimořádné náklady a výnosy patří např. dopady změn účetních metod, mimořádné škody (ale nikoliv běžné inventurní rozdíly) a jejich náhrady, opravy významných částek vztahujících se k minulým obdobím, mimořádné náklady spojené s restrukturalizací atp.	Mimořádné náklady se nepoužívají.
Opravy chyb minulých období	Srovnatelné údaje nejsou přehodnocovány, opravy jsou provedeny v mimořádných výnosech a nákladech do běžného období.	Oprava významných chyb minulých období se provádí retrospektivně tak, aby údaje byly opraveny v období, kdy k chybě došlo. Zároveň je třeba opravit počáteční zůstatky aktiv, závazků a vlastního kapitálu nejzazšího období, které je vykázáno v účetní závěrce.
Leasing - klasifikace (finanční - operativní)	Právní forma má přednost před ekonomickou podstatou. Způsob účtování finančního a operativního leasingu je proto shodný. Účtování finančního leasingu nerespektuje skutečnost, že nájemce má majetek pod svou kontrolou po celou dobu jeho životnosti.	Řešení IAS 17. Pro klasifikaci je rozhodující ekonomická podstata vztahu a nikoliv jeho právní forma. Pokud jsou na nájemce převedena v zásadě veškerá rizika a užítky plynoucí z vlastnictví, jedná se o finanční leasing.

Účetní oblast	České účetní předpisy	IAS/IFRS
Finanční leasing, pronajímatel	Pronajímáný majetek je aktivován a odepisován pronajímatelem (tj.vlastníkem) jak u finančního tak u operativního leasingu. Výnosy z pronájmu se rovnoměrně časově rozlišují po dobu pronájmu.	Pronajímatel zaúčtuje budoucí splátky finančního leasingu jako pohledávku. Výnosy jsou následně stanoveny s cílem dosáhnout konstantní míry výnosnosti.
Finanční leasing, nájemce	Nájemce neaktivuje majetek a nevykazuje ani související závazek. Účtování finančního a operativního leasingu je shodné, nájemné je promítnuto do nákladů rovnoměrně, nikoliv na bázi konstantní úrokové míry.	Nájemce vykazuje finanční leasing jako svůj majetek a budoucí platby nájemného jako závazek. Předmět leasingu se odepisuje obvykle po dobu životnosti majetku. Splátky nájemného jsou potom účtovány tak, aby u nesplaceného závazku byla dosažena konstantní úroková míra. Nájemné z operativního leasingu by obecně mělo být promítnuto do nákladů rovnoměrně.
Výnosy	Neexistuje rozpracovaná definice výnosů, výnosy jsou zachycovány k datu přechodu vlastnictví nebo poskytnutí služby. Tržby, které se vztahují k různým účetním obdobím, jsou časově rozlišeny v rozvaze.	Výnosy jsou zachyceny v okamžiku, kdy je pravděpodobné, že do podniku poplynou budoucí ekonomické užítky, které mohou být spolehlivě oceněny. Standard se uplatňuje při účtování výnosů spojených s prodejem zboží, poskytováním služeb a užitím podnikových aktiv jinými stranami. Standard definuje

Účetní oblast	České účetní předpisy	IAS/IFRS
		výnosy jako hrubé přírůstky ekonomických užitků během období, které vznikají běžnými podnikovými činnostmi, jestliže tyto přírůstky vedou ke zvýšení vlastního kapitálu jiným způsobem, než vkladem vlastníků. Standard oceňuje výnosy v reálné hodnotě. Standard aplikuje kritéria pro uznání výnosů obvykle samostatně u každé transakce. Výnosy a náklady, které se vztahují ke stejné transakci, se vykazují současně. Pokud nelze spolehlivě ocenit příslušné náklady, nelze vykázat výnosy a v takových případech je třeba každou již přijatou úhradu z prodeje zboží vykázat jako závazek. Standard stanovuje informace o výnosech, nutné ke zveřejnění.
Odložená daň	Použití úplné závazkové metody na základě všech dočasných rozvahových rozdílů. Odložený závazek vykázat vždy, odloženou pohledávku jen pokud je pravděpodobná její realizace, povinnost vykazovat odloženou daň mají podniky ve skupině a podniky, na něž se vztahuje povinnost ověření závěrky auditorem.	Použití úplné závazkové metody na základě všech dočasných rozvahových rozdílů. Odložený závazek vykázat vždy, odloženou pohledávku jen pokud je pravděpodobná její realizace.

PŘÍLOHA D – PODKLADY PRO STATISTICKÉ ZPRACOVÁNÍ

Tabulka 46. Ukazatele rentability a zadluženosti v souladu s ČÚP za rok 2002 a 2003, údaje v %.

Podnik	U1 ₂₀₀₂	U1 ₂₀₀₃	U2 ₂₀₀₂	U2 ₂₀₀₃	U3 ₂₀₀₂	U3 ₂₀₀₃	U4 ₂₀₀₂	U4 ₂₀₀₃
A	4,04	8,55	5,24	10,02	4,3	8,49	183,47	177,71
B	4,97	7,03	27,39	40,46	38,43	49,47	13,39	17,38
C	13,1	8,31	27,52	25,22	38,78	26,27	38,01	45,02
D	0,19	-6,84	0,47	-30,14	0,47	-30,14	44,55	29,35
E	1,88	1,84	2,3	2,38	1,67	1,67	65,27	65,87

Zdroj: vlastní zpracování

U1 – rentabilita celkového kapitálu

U2 – rentabilita vlastního kapitálu

U3 – rentabilita dlouhodobého cizího kapitálu

U4 – poměr vlastního a cizího kapitálu

Tabulka 47. Ukazatele rentability a zadluženosti v souladu s IFRS, za rok 2002 a 2003, údaje v %.

Podnik	V1 ₂₀₀₂	V1 ₂₀₀₃	V2 ₂₀₀₂	V2 ₂₀₀₃	V3 ₂₀₀₂	V3 ₂₀₀₃	V4 ₂₀₀₂	V4 ₂₀₀₃
A	1,46	2,43	5,86	4,09	4,14	2,97	163,66	135,19
B	11,19	5,71	51,48	38,5	60,32	21,61	21,78	14,27
C	13,85	8,84	22	21,16	30,02	21,97	62,29	66,55
D	0,19	-5,02	0,47	-24,82	0,47	-24,82	44,55	29,38
E	1,16	0,7	3,35	2,09	1,65	0,97	52,79	49,96

Zdroj: vlastní zpracování

V1 – rentabilita celkového kapitálu

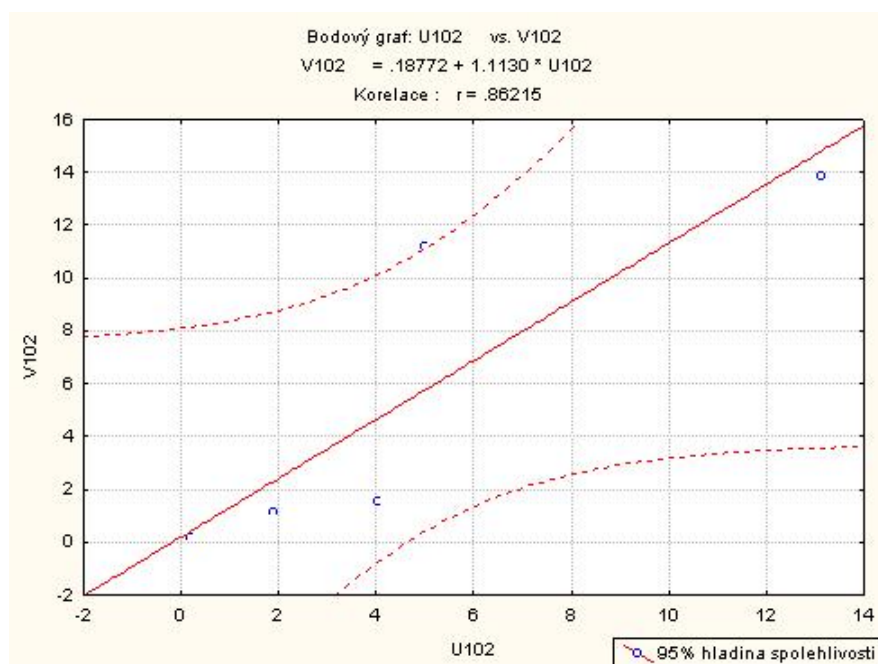
V2 – rentabilita vlastního kapitálu

V3 – rentabilita dlouhodobého cizího kapitálu

V4 – poměr vlastního a cizího kapitálu

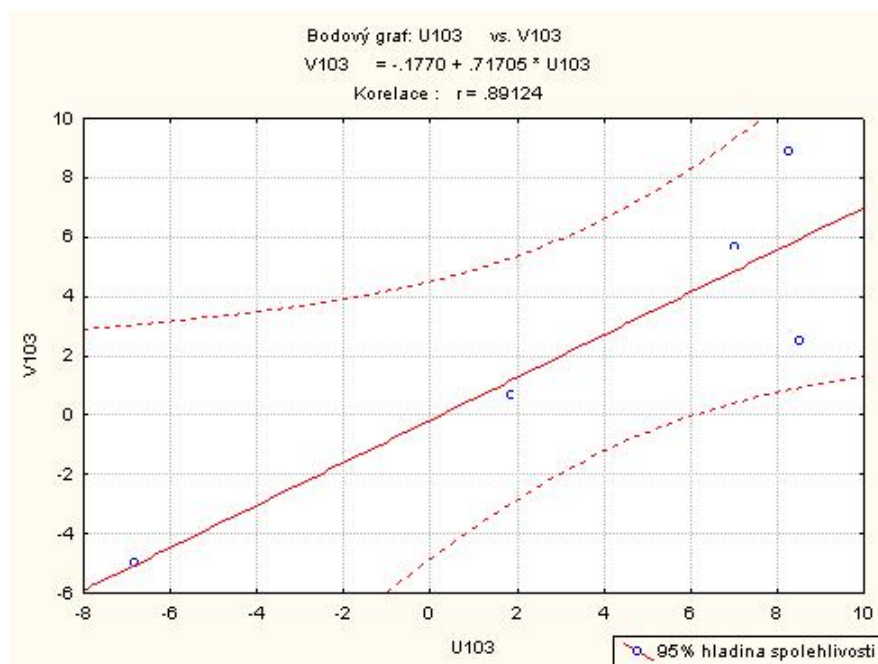
PŘÍLOHA E – REGRESNÍ A KORELAČNÍ ANALÝZA

Obrázek 22. Bodový graf $U1_{02}$ vs. $V1_{02}$

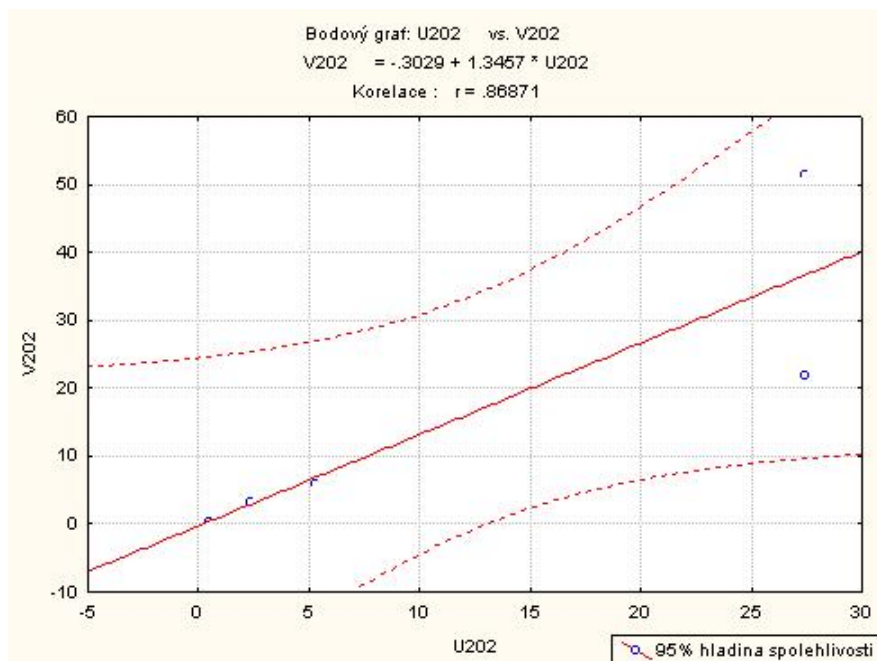
$U1_{02}$ – rentabilita celkového kapitálu v roce 2002 v souladu s ČÚP
 $V1_{02}$ – rentabilita celkového kapitálu v roce 2002 v souladu s IFRS

Obrázek 23. Bodový graf $U1_{03}$ vs. $V1_{03}$

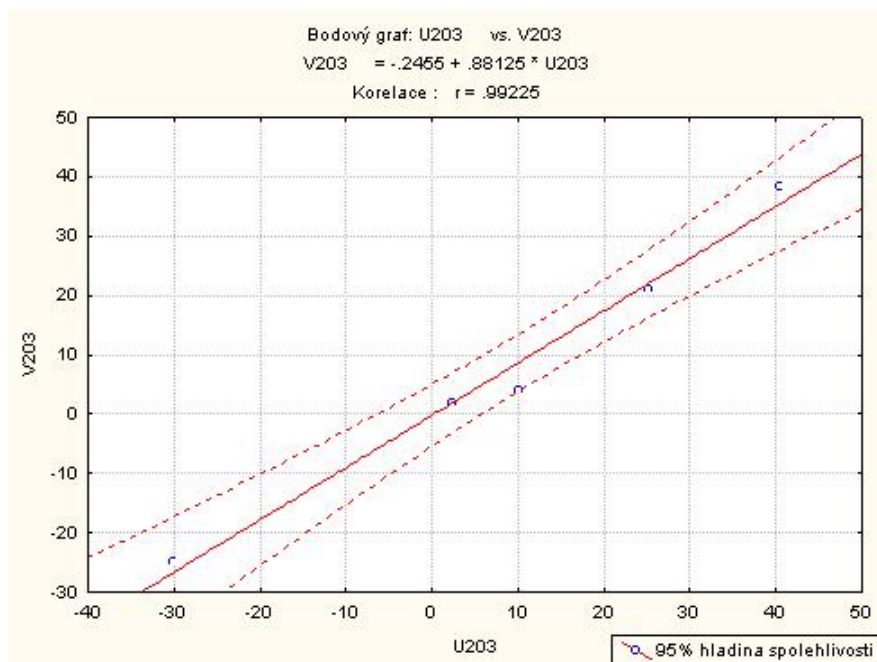
$U1_{03}$ – rentabilita celkového kapitálu v roce 2003 v souladu s ČÚP
 $V1_{03}$ – rentabilita celkového kapitálu v roce 2003 v souladu s IFRS

Obrázek 24. Bodový graf U_{202} vs. V_{202}

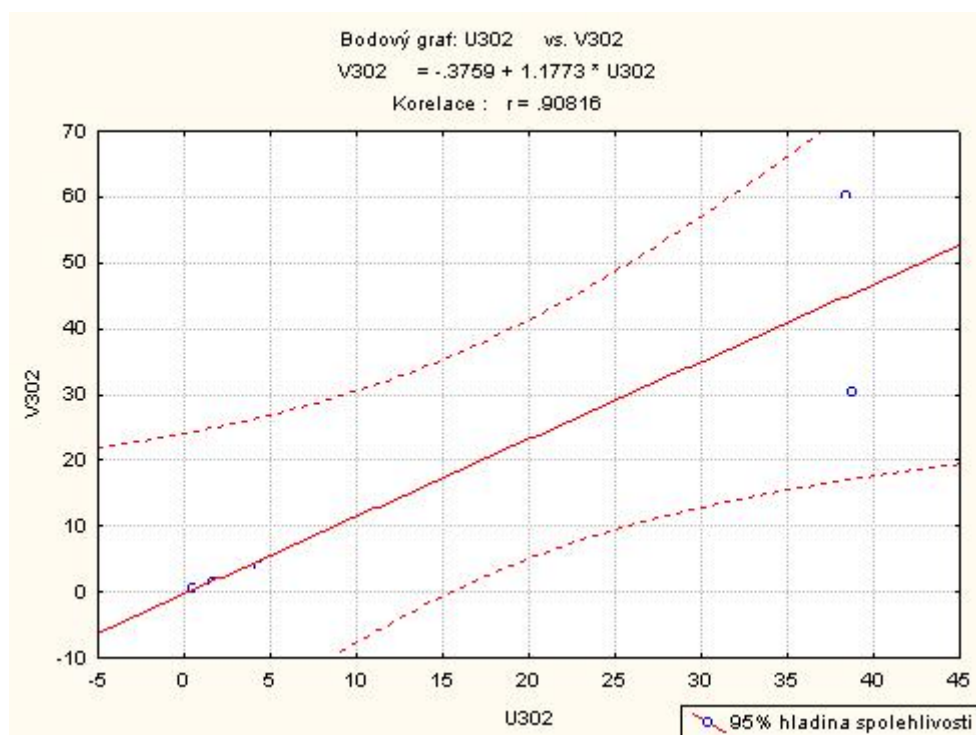
U_{202} – rentabilita vlastního kapitálu v roce 2002 v souladu s ČÚP
 V_{202} – rentabilita vlastního kapitálu v roce 2002 v souladu s IFRS

Obrázek 25. Bodový graf U_{203} vs. V_{203}

U_{203} – rentabilita vlastního kapitálu v roce 2003 v souladu s ČÚP
 V_{203} – rentabilita vlastního kapitálu v roce 2003 v souladu s IFRS

Obrázek 26. Bodový graf U_{302} vs. V_{302}

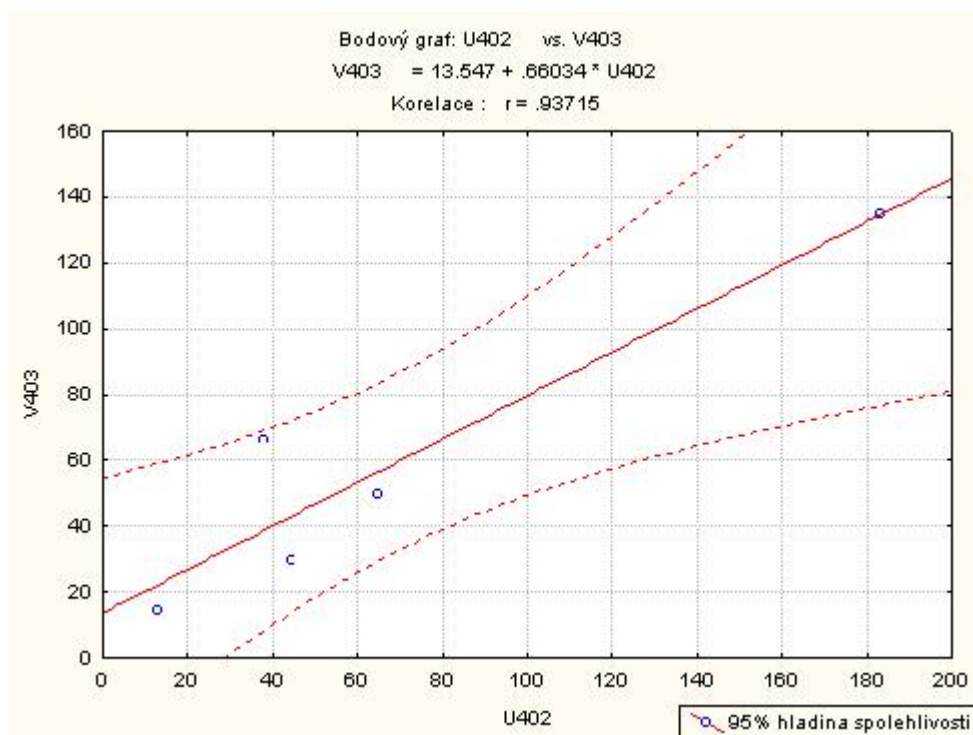
U_{302} – rentabilita dlouhodobého kapitálu v roce 2002 v souladu s ČÚP
 V_{302} – rentabilita dlouhodobého kapitálu v roce 2002 v souladu s IFRS

Obrázek 27. Bodový graf U_{303} vs. V_{303}

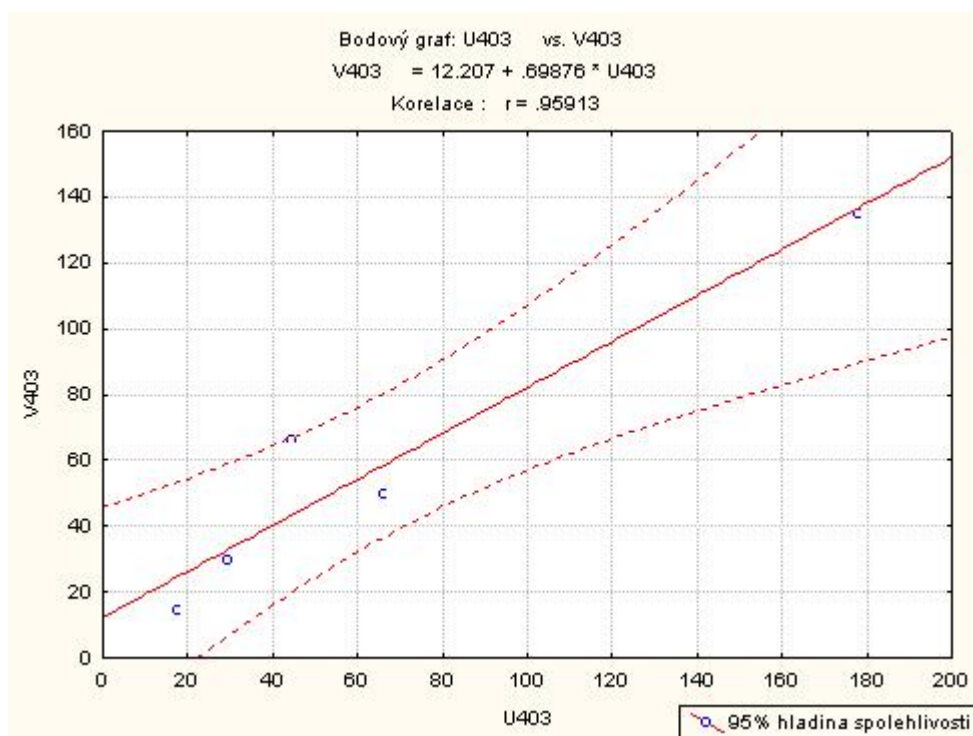
U_{303} – rentabilita dlouhodobého kapitálu v roce 2003 v souladu s ČÚP
 V_{303} – rentabilita dlouhodobého kapitálu v roce 2003 v souladu s IFRS

Obrázek 28. Bodový graf U_{402} vs. V_{402}

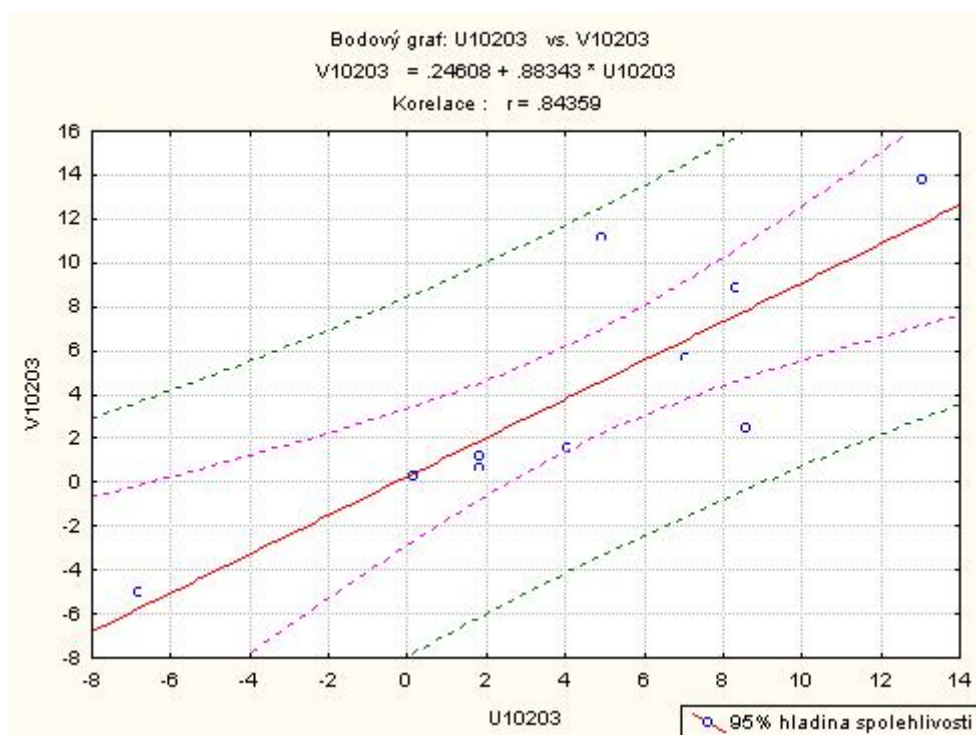
U_{402} – poměr vlastního a cizího kapitálu v roce 2002 v souladu s ČÚP
 V_{402} – poměr vlastního a cizího kapitálu v roce 2002 v souladu s IFRS

Obrázek 29. Bodový graf U_{403} vs. V_{403}

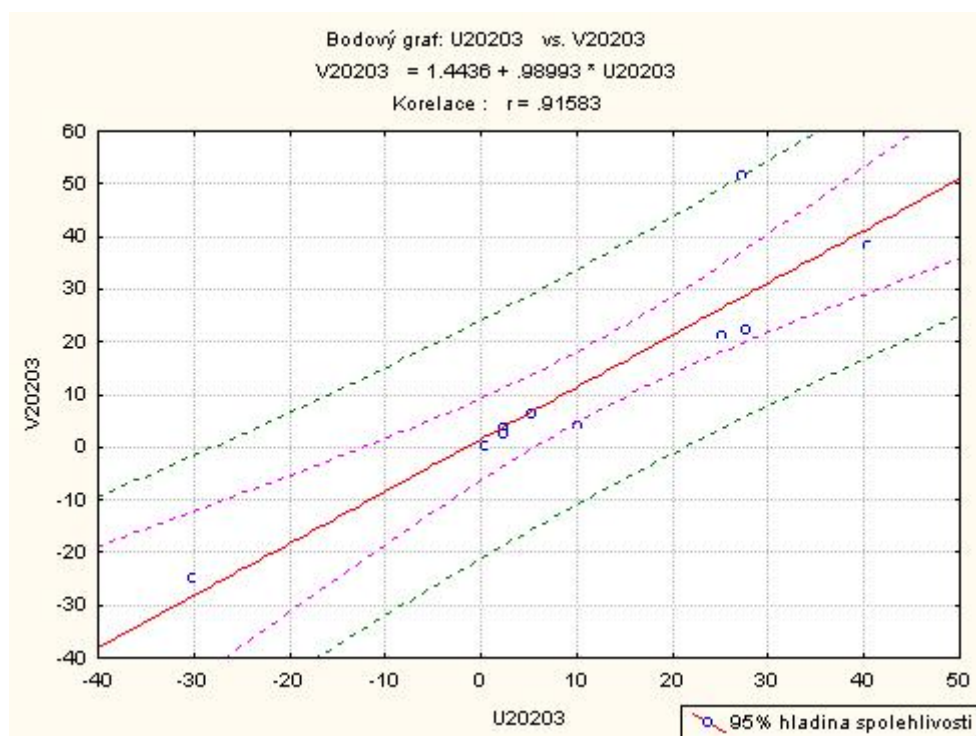
U_{403} – poměr vlastního a cizího kapitálu v roce 2003 v souladu s ČÚP
 V_{403} – poměr vlastního a cizího kapitálu v roce 2003 v souladu s IFRS

Obrázek 30. Bodový graf $U1_{0203}$ vs. $V1_{0203}$

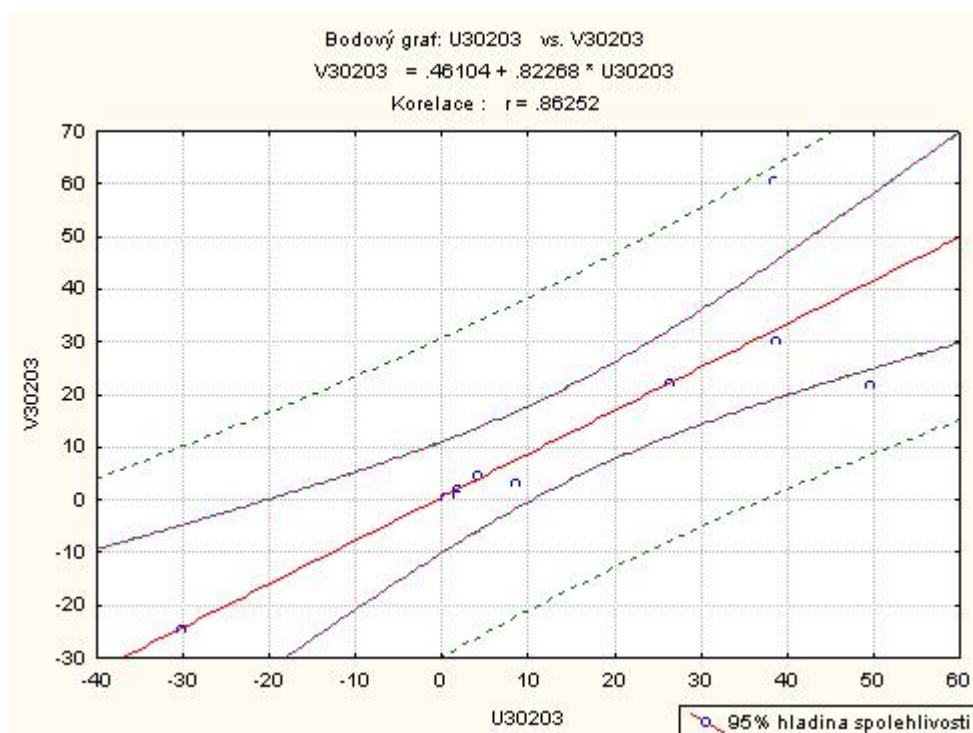
$U1_{0203}$ – rentabilita celkového kapitálu v roce 2002 a 2003 v souladu s ČÚP
 $V1_{0203}$ – rentabilita celkového kapitálu v roce 2002 a 2003v souladu s IFRS

Obrázek 31. Bodový graf $U2_{0203}$ vs. $V2_{0203}$

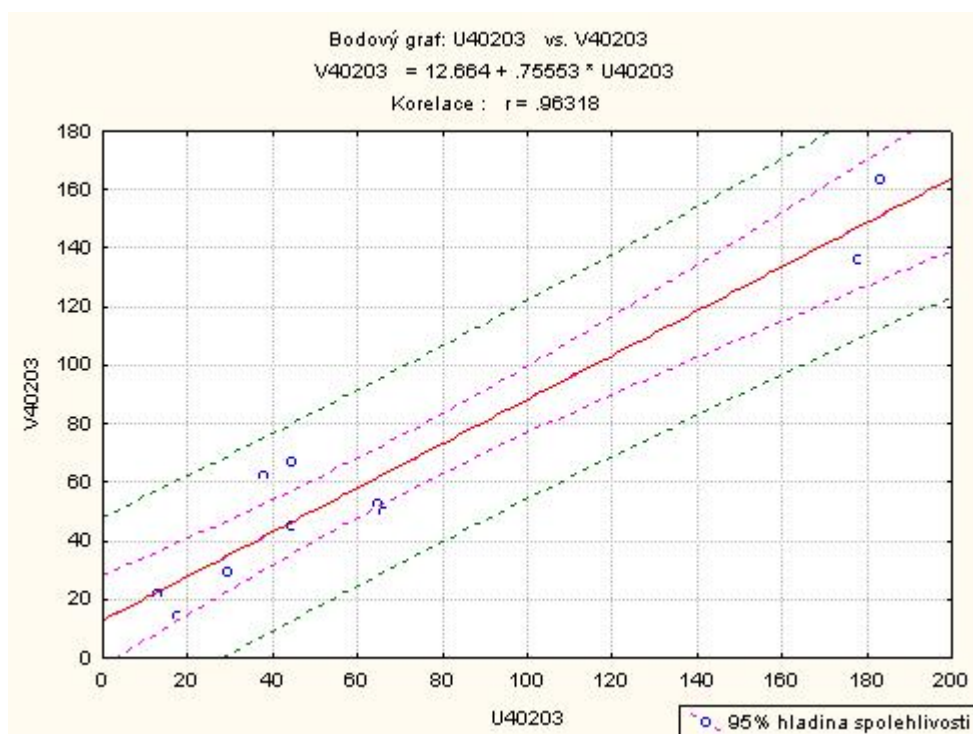
$U2_{0203}$ – rentabilita vlastního kapitálu v roce 2002 a 2003 v souladu s ČÚP
 $V2_{0203}$ – rentabilita vlastního kapitálu v roce 2002 a 2003v souladu s IFRS

Obrázek 32. Bodový graf $U3_{0203}$ vs. $V3_{0203}$

$U3_{0203}$ – rentabilita dlouhodobého kapitálu v roce 2002 a 2003 v souladu s ČÚP
 $V3_{0203}$ – rentabilita dlouhodobého kapitálu v roce 2002 a 2003v souladu s IFRS

Obrázek 33. Bodový graf $U4_{0203}$ vs. $V4_{0203}$

$U4_{0203}$ – poměr vlastního a cizího kapitálu v roce 2002 a 2003 v souladu s ČÚP
 $V4_{0203}$ – poměr vlastního a cizího kapitálu v roce 2002 a 2003v souladu s IFRS

LITERATURA

- [1] BÁČA, J. *Bilanční direktivy Evropské unie*. VŠE, Praha 1999.
- [2] *Encyklopedie Diderot. Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*. Nakladatelský dům OP. Praha 1996. ISBN – 80-85841-17-7
- [3] DOLEŽAL, J., FIREŠ, B., MÍKOVÁ, M. *Finanční účetnictví*. Grada, a.s. Praha 1992. ISBN 80-85623-10-2
- [4] GATES, B. *Byznys rychlostí myšlenky*. Management Press. Ringier ČR a.s. 1998
- [5] International Accountig Standards Board. *International Accounting Standards 2002*. ISBN 0 905625 97 8
- [6] *IAS, US GAAP a české účetní předpisy – podrobnosti a rozdíly*. Pricewaterhouse-Coopers, Praha. 1999
- [7] Kolektiv autorů. *Finanční řízení v praxi*. Vyd. Alena Pavlíková, 3x3. Praha. 1998
- [8] KOVANICOVÁ, D., KOVANIC, P. *Poklady skryté v účetnictví. Díl I – Jak porozumět účetním výkazům. 6. aktualizované vydání*. Polygon. Praha 2001.
- [9] KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 12 aktualizované vydání. Polygon Praha 2002. ISBN 80-7273-066-5
- [10] KOVANICOVÁ D. *Finanční účetnictví – světový koncept*. 3. upravené vydání, Polygon Praha 2000. ISBN 80-7273-062
- [11] KRUPOVÁ, L. *Kreativní účetnictví. Zneužívání účetnictví – možnosti a meze*. Komora auditorů ČR. Praha 2002. ISBN – 80-902855-2-X.
- [12] KRUPOVÁ, L. *IAS v příkladech*. Nakladatelství VOX – Ing. Zdenka Vostrovská, CSc. 2002. ISBN 80-86324-22-2
- [13] Kolektiv autorů. *Mezinárodní účetní standardy 2003*. Překlad z anglického originálu International Accounting Standards. HZ Praha, spol. s.r.o. II. vydání. Praha 2003. ISBN 80-238-7854-9
- [14] MLÁDEK, R. *Světové účetnictví*. Linde 1998. ISBN – 80-7201-109-X
- [15] MAŘÍKOVÁ, P. – MAŘÍK, M. *Moderní metody hodnocení výkonnosti a oceňování podniku*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-36-X.
- [16] NEUMAIEROVÁ, I. *Řízení hodnoty firmy*. Praha: VŠE, 1998. ISBN 80-7079-921-8.
- [17] NEUMAIEROVÁ, I., NEUMAIER, I. *Výkonnost a tržní hodnota firmy*. Praha: Grada Publishing, 2002.
- [18] PAVELKOVÁ, D. *Řízení podnikových financí*. UTB Zlín 2001. ISBN 80-7318-020-0

- [19] SEDLÁČEK, J. *Účetní data v rukou manažera – finanční analýza v řízení firmy*. 2. doplnění vydání. Computer Press Praha. 2001 ISBN 80-7226-562-8
- [20] SPILLER, E.A., MAY P.T. *Financial Accounting, Basic Concepts*. Fifth Edition. R.R.Donnelley & Sons.Company. 1990. ISBN 0-256-06637-X
- [21] SYNEK, M a kol. *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing, 2000. ISBN 80-247-9069-6.
- [22] Sborník konference Mezinárodní účetní standardy a česká účetní legislativa. VŠE. 2000. ISBN 80-7079-539-5
- [23] VALACH, J. A kol. *Finanční řízení podniku*. Praha: Ekopress, 1997. ISBN 80-9001991-6-X.
- [24] VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: VŠE 1994.
- [25] VOSOBA a kol. *Řízení firemních financí, aktivní využívání firemních zdrojů*. Praha: Ekopress 1998. ISBN 80-86119-05-X.
- [26] WÖHE, G. *Úvod do podnikového hospodářství*. Praha, C.H. Beck 1995
- [27] VYMĚTAL, J., VÁCHOVÁ, M. *Úvod do studia odborné literatury*. Orac, s.r.o. Praha. 2000. ISBN 80-86199-19-3
- [28] Žárová, M. *Zásadní změna regulace evropského účetnictví*, Účetnictví 2003, č. 12
- [29] Zákon č. 353/2001 Sb. O účetnictví, v aktuálním znění
- [30] Zákon č.455/91 Sb.-O živnostenském podnikání, v aktuálním znění
- [31] Vyhláška 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů pro účetní jednotky , které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví
- [32] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/67 ze dne 27.9.2001, kterou se mění Směrnice 78/660/EHS, 83/349/EHS a 86/635/EHS s ohledem na pravidla oceňování pro roční účetní závěrky a konsolidované účetní závěrky určitých forem společností, bank a jiných finančních institucí.
- [33] Nařízení Evropského parlamentu a Rady 1606/2002 ze dne 19.7.2002 o využívání IAS, zveřejněno v úředním věstníku 11.9.2002.
- [34] Směrnice 2003/51/EC Evropského parlamentu a rady z 18. června 2003, kterou se upravují směrnice 78/660/EEC, 83/349/EEC, 86/635/EEC a 91/674/EEC o ročních a konsolidovaných účetních závěrkách určitých forem společností, bank a ostatních finančních institucí, zveřejněno v Úředním věstníku 17.7.2003.
- [35] Nařízení Evropského parlamentu a Rady 1725/2003 o přijetí určitých Mezinárodních účetních standardů v souladu s nařízením EU

1606/2002 rady Evropského parlamentu a Rady ze dne 29.9.2003,
zveřejněno v Úředním věstníku 13.10.2003

[36] <http://europa.eu.int>

[37] www.iasb.org.uk

[38] www.pwc.cz

SEZNAM PUBLIKACÍ AUTORA

1. PAVELKOVÁ, D., HURTA, J., KRÁL, M., HÝBLOVÁ, E., ZEMAN, V., DOHNALOVÁ, Z., KUNDEROVÁ, M. *Ekonomické (hodnotové) procesy a konkurenceschopnost podniku* - dílčí výzkumná zpráva CEZ: J22/98:265300021 Výzkum konkurenční schopnosti českých průmyslových výrobců Zlín: VUT v Brně, FaME
2. HÝBLOVÁ, E. *Environmentální účetnictví*. Daňová a hospodářská kartotéka. č. 14-15. ročník 9. Linde. 2001
3. HÝBLOVÁ, E. *Environmetal accounting*. In Sborník přednášek „Interantional Conference of Global Bussines &Economic Development. Bratislava, Slovakia, The Faculty of Management, Comenius University, listopad 2001
4. HÝBLOVÁ, E. *Konsolidovaná účetní závěrka*. In Sborník přednášek Mezinárodní konference kateder účetnictví. VŠB Ostrava. 2001 ISBN 80-86122-97-2
5. HÝBLOVÁ, E. *Sbírka příkladů ze základů účetnictví*. UTB Zlín 2001. ISBN 80-7318-021-9
6. HÝBLOVÁ, E. Spoluautor textů. *Veřejné finance*. Učební text pro projekt EURTIB, projekt Leonardo da Vinci. 2001
7. PAVELKOVÁ, D., HURTA, J., KRÁL, M., BÍLEK, L., HÝBLOVÁ, E., ZEMAN, V., PASEKOVÁ, M. *Ekonomické (hodnotové) procesy a konkurenceschopnost podniku* - dílčí výzkumná zpráva CEZ: J22/98:265300021 Výzkum konkurenční schopnosti českých průmyslových výrobců. Zlín. FaME UTB ve Zlíně. 2001.
8. HÝBLOVÁ E. *Odložená daň*. In Sborník přednášek konference Ekonomické a adaptační procesy 2002 pro české průmyslové regiony před vstupem do EU. ISBN 80-7329-006-5. VSB-Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, Katedra účetnictví. 2002.
9. HÝBLOVÁ, E., ŘEZNÍČKOVÁ, K. *Harmonizace účetnictví*. Skripta UTB Zlín. 2002. ISBN – 80-7318-087-1
10. PASEKOVÁ, M., HÝBLOVÁ E. *Finanční účetnictví*. Skripta UTB Zlín. 2002. ISBN 80-7318-086-3
11. PASEKOVÁ, M., HÝBLOVÁ, E. ŠNÉDAROVÁ M. *Finanční účetnictví – pracovní sešit*. Skripta UTB Zlín 2002. ISBN 80-7318-093-6
12. HÝBLOVÁ, E. *Využití nástrojů finančního účetnictví při hodnocení finanční pozice a výkonnosti podniku*. In Sborník příspěvků z konference studentů doktorandského studia. MendelNet 2002/3. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně 2003. ISBN 80-7302-045-9 soubor. ISBN 80-7302-048-3 (3. díl)
13. HÝBLOVÁ, E. *Texty distančního vzdělávání*. In Sborník přednášek konference eLearning ve vysokoškolském vzdělávání 2002. UTB Zlín 2002. ISBN 80-7318-105-3.

14. PASEKOVÁ, M., HÝBLOVÁ, E., *The Financial Management of Small and Medium-Sized Enterprises*. In Sborník přednášek z 7. mezinárodní konference Global Business and Economic Development, str. 1349 – 1357. Bangkok, Thajsko, 11. – 14. leden 2003. ISBN 0-960656-4-6.
15. HÝBLOVÁ, E., PASEKOVÁ, M. *Tvorba a využití multimediálního CD Základy účetnictví*, In Sborník přednášek z konference Internet a konkurenceschopnost PC, str. 153 - 155. Zlín, UTB FAME, březen 2003. ISBN 80-7318-112-6.
16. Hýblová, E. *Vliv účetních informací na ekonomickou přidanou hodnotu*. In Sborník konference Finanční řízení podniků a finančních institucí. Vysoká škola Báňská – Technická univerzita Ostrava. Ekonomická fakulta, katedra financí. Září 2003. ISBN 80-248-0404-2.
17. Hýblová, E. *Rentabilita vlastního kapitálu z pohledu různých konceptů účetnictví*. E + M Ekonomika a management. 3/2003 Technická univerzita v Liberci, Hospodářská fakulta. ISSN 1212-3609
18. HÝBLOVÁ, E. *Sbírka příkladů ze základů účetnictví*. Druhé upravené vydání. UTB Zlín. 2003 ISBN 80-7318-137-1
19. HÝBLOVÁ, E. PASEKOVÁ, M. *Tvorba a využití multimediálního CD Základy účetnictví*. In Sborník přednášek z konference Finance a účetnictví ve vědě a praxi. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. 5/2003. ISBN 80-7318-130-4.
20. PASEKOVÁ, M., HÝBLOVÁ E., DRÁBKOVÁ L. *Financial Reporting of Small (Sized) Enterprises*. In Sborník přednášek z 8. mezinárodní konference Global Bussines and Economic Development. Guadalajara. Mexico, 7-10. ledna 2004. ISBN 0-9747415-0-7
21. HÝBLOVÁ, E., PASEKOVÁ, M. *Základy účetnictví: multimediální pomůcka pro distanční studium*– První vydání. Zlín. Univerzita Tomáše Bati, 2003. ISBN 80-7318-141-X.
22. HÝBLOVÁ, E. *Harmonizace účetnictví*. Skripta UTB Zlín. Druhé upravené vydání. Zlín 2004. ISBN 80-7318–202-5
23. HÝBLOVÁ, E., SEDLÁČEK J., VALOUCH, P. *Mezinárodní účetnictví*. Skripta MU Brno. První vydání. Brno 2004. ISBN 80-210-3473-4
24. HÝBLOVÁ, E. *Účetnictví*. In Ekonomie, stručný přehled. Švarcová, J. a kolektiv. Učebnice. Vydavatel Ing. Jena Švarcová, CEED, nakladatelství a vydavatelství, Zlín. 2004. ISBN 80-902552-9-9
25. HÝBLOVÁ, E., PASEKOVÁ, M. *Využití výukových programů v distančním vzdělávání*. In Sborník III. národní konference Distanční vzdělávání v České republice, Brno 2004. ISBN 80-86302-02-4.
26. HÝBLOVÁ, E. *Harmonizace účetnictví*. In Sborník konference Finanční systémy kandidátských zemí po vstupu do EU. : Masarykova univerzita, Ekonomicko - správní fakulta, 2004. od s. 77-80. ISBN 80-210-3493-9.

CURRICULUM VITAE

Osobní data

Příjmení, jméno, titul: Hýblová, Eva, Ing.
Datum a místo narození: 1962, Přílepy
Email: hyblova@econ.muni.cz

Vzdělání

VŠE Praha, fakulta výrobně-ekonomická, ukončení studia 1984
VUT Brno, FT Zlín, doplňující pedagogické studium, ukončení studia 1997

Odborná praxe

2004	Masarykova univerzita Brno, Ekonomicko-správní fakulta, katedra financí	Asistent
2003-2004	Masarykova univerzita Brno, Právnická fakulta, katedra národního hospodářství	Asistent
2003– 1999	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, ústav financí a účetnictví	Odborný asistent
1998– 1999	VUT Brno, fakulta ekonomiky a managementu Zlín	Externí výuka
1995– 1998	Gymnázium a střední průmyslový škola chemická Zlín	Učitel
1992– 1995	Živnostenský úřad ve Zlíně	Referent

Vědecko-výzkumná práce

- Spolupráce na celofakultním výzkumném úkolu "Výzkum konkurenční schopnosti českých průmyslových výrobců" (1999 - 2002) Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- Spoluřešitel projektu EURTIB – program Leonardo da Vinci 2000/2001 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- Řešitel grantu FRVŠ, Tvorba a využití multimediálních CD pro kurz Základy účetnictví, 2002, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- Spoluřešitel grantu GAČR 402/03/0555– Ekonomická přidaná hodnota v plastikářském průmyslu (2002-2005), Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- Spoluřešitel grantu FRVŠ – Multimedializace předmětu Finanční účetnictví, 2003, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně